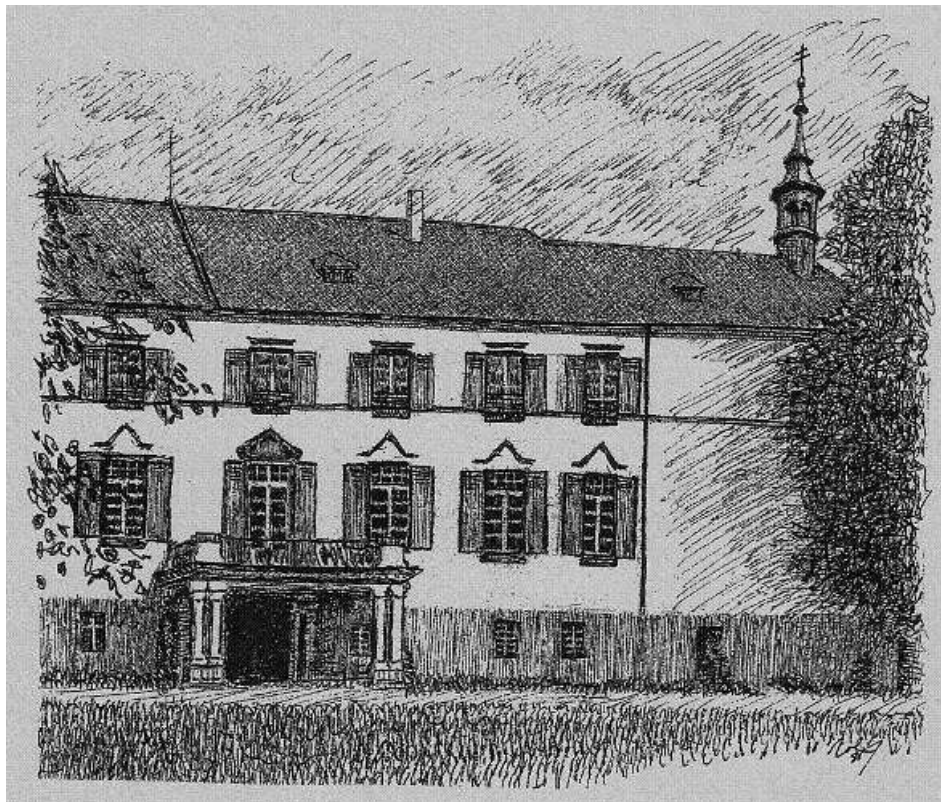

Logopedická základní škola, Měcholupy 1,
příspěvková organizace

Školní vzdělávací program pro
základní vzdělávání žáků s
poruchami komunikace

Měcholupy 1. září 2017

Obsah

1.	Identifikační údaje	4
1.1	Název školního vzdělávacího programu	4
1.2	Údaje o škole	4
1.3	Zřizovatel školy	4
1.4	Platnost dokumentu	4
2.	Charakteristika školy	5
2.1	Charakteristika školy a její priority	5
2.1.1	Skladba pracovníků školy	7
2.1.2	Skladba žáků	7
2.1.3	Spolupráce školy se zákonnými zástupci a veřejností	8
2.1.4	Mezinárodní spolupráce	8
2.1.5	Grantové programy	8
3.	Základní filozofie ŠVP	9
3.1	Charakteristika základního vzdělávání	9
3.1.1	Cíle základního vzdělávání	9
3.1.2	Obecně vzdělávací cíle	10
3.2	Charakteristika ŠVP	12
3.2.1	Zaměření školy	12
3.2.2	Výchovné a vzdělávací strategie rozvíjející klíčové kompetence	17
3.2.3	Zabezpečení výuky dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	24
3.2.4	Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných	26
3.2.5	Začlenění průřezových témat	26
4.	Učební plán	36
4.1	Učební plán pro 1. stupeň	36
4.2	Poznámky k učebnímu plánu pro 1. stupeň	37
5.	Učební osnovy	40
5.1	Český jazyk a literatura	40
5.2	Anglický jazyk	59
5.4	Matematika	67
5.5	Informatika	84
5.6	Prvouka	87
	Charakteristika vyučovacího předmětu	88
5.7	Přírodověda	98
5.8	Vlastivěda	104
5.9	Hudební výchova	111
5.10	Výtvarná výchova	120
5.11	Tělesná výchova	136

5.12	Praktické činnosti	149
5.13	Logopedická péče.....	161
6.	Hodnocení výsledků vzdělávání žáků	173
6. 1	Pravidla pro hodnocení žáků	173

Příloha č. 1 Školní vzdělávací program pro přípravnou třídu

1. Identifikační údaje

1.1 Název školního vzdělávacího programu

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S PORUCHAMI KOMUNIKACE

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání žáků s poruchami komunikace je zpracován dle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

1.2 Údaje o škole

Název školy: Logopedická základní škola, Měcholupy 1, příspěvková organizace

Adresa školy: Měcholupy 1, 439 31 Měcholupy

Jméno ředitele: Mgr. Alexandr Bednář

Kontakty: Tel.: 415 722 508

E-mail: specialniskola@lzs-mecholupy.cz

Webové stránky školy: www.lzs-mecholupy.cz

1.3 Zřizovatel školy

Název: Ústecký kraj

Adresa: Ústecký kraj, Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem

Kontakty: Tel.: 475 657 111

1.4 Platnost dokumentu

Platnost dokumentu od: 1.9.2017

Verze: 07

Podpis ředitele školy:

Razítko školy:

2. Charakteristika školy

2.1 Charakteristika školy a její priority

Logopedická základní škola v Měcholupech je speciální zařízení zajišťující základní vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se zaměřením na poskytování odborné péče dětem mladšího a středního věku v překonávání nedostatků řečových funkcí, tj. nedostatků v mluvení, čtení a psaní, speciálními výchovnými prostředky. Současně poskytuje péči dětem s kombinovaným postižením (zdravotní postižení + narušená komunikační schopnost).

Součásti školy:

- základní škola, vč. přípravné třídy
- školské výchovné a ubytovací zařízení – internát
- školní družina
- zařízení školního stravování – školní jídelna
- školské poradenské zařízení – speciálně pedagogické centrum

Kapacita základní školy je dle vyhl. MŠMT ČR č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí a studentů mimořádně nadaných ve znění vyhlášky č. 62/2007 Sb. a na základě rozhodnutí MŠMT ČR č.j. 24 413/2009-21 ze dne 7.12.2009 s účinností od 1. 1. 2010 stanovena na 80 žáků. Školu navštěvují jak děti a žáci umístěné na internátě, tak i děti a žáci docházející z místa a blízkého okolí.

Škola má 7 tříd - přípravnou třídu, 4 třídy základní školy a 2 třídy pro žáky s více vadami. Ve třídách jsou nejvíce 2 oddělení, ale pouze v rozsahu prvního stupně. Každá třída má svého třídního učitele, který je hlavním vyučujícím téměř pro všechny předměty ve třídě. K dispozici je také asistent pedagoga. Součástí školy je ředitelna, sborovna, odborné logopedické pracoviště, audiovizuální a počítačová učebna, kabinet školních pomůcek a potřeb, kulturní místnost a sociální zařízení.

Logopedická péče probíhá v rozsahu jedné či dvou hodin týdně jako samostatný předmět a dle možností ve výuce dalších předmětů.

Výuka anglického jazyka je zajišťována od 3. ročníku.

Dětem pobývajícím na internátě je poskytována komplexní vzdělávací, výchovná a zdravotní péče včetně ubytování a celodenního stravování. Nepřetržitou péči v době vyučování zajišťují učitelky, v době mimo vyučování pečují o výchovu dětí vychovatelky, asistentky pedagoga zajišťují péči o děti při večerní a ranní činnosti, zajišťují bezpečnost dětí v noci, hygienu dětí, pečují

o prádlo a šatstvo dětí. Provoz školy je přizpůsoben režimu dne, který je určen vnitřním řádem školy. Děti na internátě 1x týdně odjíždějí domů povinně dle odjezdového plánu, který stanovuje ředitel školy. Zákonní zástupci za pobyt a za stravování hradí úplatu ve výši stanovenou vyhláškou č. 108/2005 Sb. a 107/2005 Sb.

Škola je umístěna v prostorách bývalého zámku. Do areálu zámku patří zámecký park a přilehlé plochy. Zámek a celý areál je chráněn památkovou péčí. Zámecký park o rozloze 1,6 ha a pozemky, které jsou označeny jako sportoviště a rekreační plocha slouží k aktivnímu odpočinku dětí, ke sportovnímu a kulturnímu vyžití. Je zde umístěno antukové hřiště, venkovní učebna a dětské hřiště s dřevěnými a lanovými prvky.

Třídy jsou standardně vybaveny a odpovídají nárokům na hygienické a provozní normy. Ve třídách je nový nábytek, vybavení tříd je průběžně doplňováno. K výuce žáků i k využití volného času je ve škole pro žáky k dispozici počítačová učebna, keramická dílna a třída, která slouží i jako multimediální učebna.

Zvláštností naší školy je rehabilitační bazén, který se nachází v přízemí budovy. Je významným prostředkem k výuce a k aktivnímu odpočinku, ale zejména k celkové rehabilitaci žáků. Z finančních důvodů se bazén zprovožňuje od října až do dubna každého školního roku. Současně nahrazuje i chybějící prostory pro výuku TV.

TV se vyučuje v prostorách parku, antukového hřiště, dětského hřiště a bazénu. Je také využívána tělocvična místní základní školy v Měcholupech.

Výuka nepovinných předmětů se operativně zařazuje do výuky dle potřeb žáků a složení ve třídách.

Žáci školy jsou vybavováni učebnicemi, školními potřebami a pomůckami dle platných norem a předpisů v plném rozsahu.

Dle nabídky kulturních institucí organizujeme řadu kulturních vystoupení v době vyučování i mimo ně. Každý rok pořádáme výstavu výtvarných a ručních prací dětí v prostorách školy nebo v Městském divadle v Žatci. Pro pracovníky školy, přátele školy i širokou veřejnost pořádáme vánoční koncert. V rámci hudební a výtvarné výchovy navštěvujeme se žáky výstavy, hudební a divadelní představení pořádané kulturními institucemi.

Významnou akcí naší školy je organizace a pořádání každoroční školní zahradní slavnosti v prostorách zámeckého parku. Je organizována pracovníky a přáteli školy nejen pro žáky naší školy, ale i pro děti a veřejnost ze širokého okolí. Dopoledne je pro žáky naší školy a pro děti a žáky z pozvaných mateřských, základních a speciálních škol uspořádán sportovní a kulturní program. Odpolední program je otevřen široké veřejnosti, ale je určen zejména současným i bývalým žákům naší školy. Celé odpoledne probíhá formou pouti s nepřetržitým kulturním a zábavným programem spojeným s vystoupením známých umělců, zpěváků a hudebníků.

Logopedická základní škola je od 1. 11. 1990 právním subjektem, který hospodaří s finančními prostředky poskytovanými ze státního rozpočtu a svěřeným majetkem od 1.9.1997 jako příspěvková organizace. Dnem 24. 6. 1996 byla škola zařazena do sítě škol, předškolních zařízení a školních zařízení.

2.1.1 Skladba pracovníků školy

Tým všech pracovníků je řízen statutárním orgánem, zástupcem statutárního orgánu, hospodářkou školy, vedoucí vychovatelkou a vedoucí školní jídelny.

Pro zajištění chodu školy, výchovy a vzdělávání žáků je počítáno s 35 zaměstnanci. Výchovu a vzdělávání žáků zajišťuje zpravidla 23 pedagogických pracovníků.

Odborná kvalifikace

V současné době je tým pracovníků školy stabilizovaný. Kvalifikovanost pedagogických pracovníků je na vysoké úrovni, odborné vzdělání je doplňováno a zvyšováno studiem na vysokých školách a specializačních kurzech. Všichni pedagogičtí pracovníci se průběžně zúčastňují nabízených vzdělávacích kurzů a seminářů.

Pedagogičtí pracovníci školy pracují v metodických orgánech školy, aktivně se zapojují do činností různých asociací, a to zejména do APSPC a ALŠ.

2.1.2 Skladba žáků

Do školy jsou přijímáni žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, tj. se zdravotním postižením (narušená komunikační schopnost nebo souběžné postižení více vadami – jiné zdravotní postižení a narušená komunikační schopnost), zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním.

2.1.3 Spolupráce školy se zákonnými zástupci a veřejností

Školská rada byla zřízena k 1. 8. 2006, má tři členy. Skládá se zástupce rodičů, zástupce zřizovatele školy a zástupce školy.

Spolupráce mezi zákonnými zástupci žáků a školou je zajištěna třídními schůzkami, pravidelnými konzultacemi zákonných zástupců a vyučujících o prospěchu a chování žáků, písemnými zprávami po pedagogických radách. Všechny podstatné informace jsou uvedeny na [www stránkách školy](#).

2.1.4 Mezinárodní spolupráce

Významná je naše mezinárodní spolupráce se školami z jiných zemí. Naše škola se zapojuje do podprogramu Comenius, zaměřeného na evropskou spolupráci mezi školami, která probíhá na úrovni pedagogů i žáků. Tento podprogram je součástí vzdělávacího programu EU nazvaného Lifelong Learning Programme (LLP). Každý rok se naše škola zapojuje do projektů, vždy s jiným zaměřením, realizovaných v rámci tohoto programu.

2.1.5 Grantové programy

Logopedické základní škole se podařilo v posledních letech získat několik grantů, kterými se nám daří zkvalitnit podmínky pro výchovu a vzdělávání žáků naší školy. Jedná se o grantové příspěvky na úpravu parku, vybavení školy, vybudování dětského hřiště a venkovní učebny.

3. Základní filozofie ŠVP

3.1 Charakteristika základního vzdělávání

Školní vzdělávací program, jak již napovídá název školy – Logopedická základní škola, je zaměřen na vzdělávání dětí předškolního věku a žáků 1.stupně ZŠ se speciálními vzdělávacími potřebami. Výchovné a vzdělávací strategie naší školy jsou rozpracovány v tematických plánech jednotlivých ročníků. Jedná se o společné postupy a metody práce na úrovni školy, uplatněné ve výuce i mimo ni, jimiž škola cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence žáků, které vychází z programu RVP ZV.

Podmínky ke vzdělávání vychází z obecných vzdělávacích cílů a z respektování individuálních potřeb v oblasti logopedie a ze schopností a možností týkajících se oblasti psychické a fyzické. Dále je dbáno na potřeby žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

3.1.1 Cíle základního vzdělávání

Základní vzdělávání je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Vzdělávání má činnostní a praktický charakter a odpovídajícími metodami motivuje žáky k učení, vede je k aktivitě a k poznání. Hledá, objevuje a tvoří vhodné cesty k řešení problému.

Cílem základního vzdělávání je postupně utvářet a rozvíjet klíčové kompetence žáků a poskytnout jim spolehlivý základ všeobecného vzdělání.

V základním vzdělávání se proto usiluje o naplňování těchto cílů:

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení;
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů;
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci;
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých;
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti;
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě;

- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný;
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi;
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

3.1.2 Obecně vzdělávací cíle

Cíle učení směřované k žákům a k učitelům

1) Cílem učení je, aby žáci:

- poznali a osvojili si strategii učení a byli motivováni pro celoživotní vzdělávání;
- zvládli základy všestranné komunikace;
- naučili se spolupracovat a respektovat práci a úspěchy druhých;
- byli utvářeni a projevovali se jako zdravé individuality a svobodné osobnosti;
- projevovali pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací;
- vnímali citové vztahy k lidem, k prostředí, kde žijí, k přírodě;
- získali pozitivní vztah ke svému fyzickému a duševnímu zdraví, aktivně je chránili;
- byli schopni žít společně s ostatními lidmi, byli tolerantní a ohleduplní k druhým lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám;
- poznali své reálné možnosti a dovedli je uplatňovat při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci;
- dokázali v životě používat všech ve škole nabytých zkušeností.

2) Cílem učení je, aby učitelé:

a) porozuměli smyslu a principům vyučování a vzdělávání, tj.:

- vyučovat prostřednictvím vlastní činnosti žáků, využívat smyslové poznání a zkušenosti žáků;
- vytvářet prostředí, ve kterém se žáci cítí dobře a chtějí se učit, které dává prostor pro žákovu seberealizaci a sebedůvěru;
- poznávat (diagnostikovat) žáky, jejich potřeby a schopnosti;
- dát žákům přiměřený čas k učení a vést je k trvalému osvojení vědomostí;
- rozvíjet klima dobrých vztahů mezi žáky, mezi žákem a učitelem;

- volit učivo ve shodě s individuálními možnostmi a zájmy žáků, klást důraz na smysluplné učení (dialog, kooperaci), respektovat schopnosti žáků;
- vytvářet u žáků logické a kritické myšlení;
- učit žáky pracovat s informacemi, vyhledávat souvislosti, propojovat poznatky různého druhu, rozumět grafům, diagramům a tabulkám;
- rozvíjet schopnost žáků spolupracovat a pracovat v týmu;
- utvářet u žáků schopnost poslouchat a brát v úvahu názory jiných lidí;
- vést žáky k vlastní organizaci učení.

b) osvojili si dovednosti učení, např.:

- využívat vhodných učebnic a učebních pomůcek k nim náležejícím;
- využívat vhodné pomůcky pro individuální činnosti žáků;
- organizovat vnitřní diferenciaci ve třídě;
- hodnotit znalosti žáků, nikoli jejich slabiny;
- organizovat práci žáků ve skupinách;
- vytvářet projekty s využitím mezipředmětových vztahů.

c) osvojili si vyučovací metody a formy učení, které:

- podporovat u žáků poznávání a aplikaci poznatků v praxi;
- využívat objevování na základě tvořivosti žáků (výběr vhodných problémů);
- využívat sebekontrolu a sebehodnocení žáků.

d) chápali souvislosti učení a jiných modelů současného vyučování a učení.

Přednosti učení:

- tempo se přizpůsobuje schopnostem žáků ve třídě;
- charakter výuky podporuje soustředění žáků na výuku;
- každý den přináší dítěti pokrok;
- neustále podněcuje zájem žáků o učení;
- důsledkem radosti z práce a zájmu žáků o učení je dobrá kázeň ve třídě;
- žáci jsou činnostmi, svými otázkami a odpověďmi vedeni k sebedůvěře, nezávislosti a lepším pracovním návykům;
- zpětná vazba mezi učitelem a žákem umožňuje okamžitě odhalovat chyby žáků, pracovat s nimi, průběžně a snadno je odstraňovat;

- žáci nejsou přetěžováni, jejich psychický vývoj probíhá přirozeně; učení napomáhá rozvoji schopností všech žáků;
- učiteli učení umožňuje důkladnější poznání každého žáka, vede ho k úvahám o tom, co dál který žák potřebuje ke svému individuálnímu rozvoji;
- prostor pro naučení je dán i žákům, kteří by jinak mohli být pokládáni za průměrné nebo i podprůměrné;
- charakter výuky dává dostatek prostoru k dobrému individuálnímu rozvoji nadaných žáků;
- výsledky jsou trvalejší – pokračuje se až po zvládnutí předchozí látky většinou žáků;
- stálé podněcování žáků k sebekontrolě a sebehodnocení, které výuku vždy provází, přivádí mnohé žáky k dovednosti pracovat bezchybně;
- do výuky se zapojuje co nejvíce smyslů;
- hodnocení žáků je snadnější, neboť učitel každým dnem může sledovat pokroky v pochopení a aplikaci učiva;
- při učení se vytváří velmi dobrý lidský kontakt mezi učitelem a žákem i mezi žáky navzájem; tento kontakt se postupně přetváří ve společně uznávaná pravidla naplněná aktivitou, spoluprací, prostorem pro každého;
- díky aktivnímu zapojení všech žáků do výuky vede učení k přirozené integraci dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

3.2 Charakteristika ŠVP

3.2.1 Zaměření školy

Náš školní vzdělávací program naplňuje výchovné a vzdělávací cíle RVP PV a ZV. Charakteristika ŠVP PV je zpracována v příloze č. 1.

Školní vzdělávací program vychází v souladu s RVP PV a ZV z poznatků, že:

- v předškolním a základním vzdělávání jde o to, aby si žáci osvojili základní poznatky o životě kolem sebe (nelze naučit vše, k čemu lidstvo v poznání došlo);
- k učení lze žáky motivovat a učinit je zajímavým a přiměřeným jejich věku;
- nejlepších a trvalých výsledků lze dosáhnout na základě porozumění urč. jevu, toho lze dosáhnout tehdy, když žák zapojí do učení co nejvíc smyslů, když bude provádět činnosti, pozorovat, hovořit o nich, vyslovovat závěry – objevovat;

- chceme-li dosáhnout dobrých výsledků u všech žáků, musíme jim dát prostor pro učení, protože stejných výsledků nelze dosáhnout u všech žáků za stejnou dobu;
- kvalitu vzdělávání neurčuje množství poznatků, ale jejich propojenost, smysluplnost a použitelnost pro život;
- efektivitu vzdělávání nelze založit jen na posuzování chyb žáků, ale je nutné využít nové mechanismy k hodnocení výsledků vzdělávání postavené na průběžném hodnocení činností žáků, na ověřování schopnosti řešit problémy komplexně a na celkovém posunu žáka nejen v kvalitě vědomostí a rozvoji dovedností, ale zejména v komplexním rozvoji osobnosti žáka;
- pozitivně laděné hodnotící soudy, užívané průběžně, mají vyšší motivační hodnotu a vedou k celkově dobrému zvládnutí učiva. Proces vzdělávání vede žáky ke spolupráci, podnikavosti a vynalézavosti. Učí je, že trvalých vědomostí lze nabývat hlavně na základě vlastní činnosti.

Výuka nepředkládá žákům zpravidla hotové výsledky a poznatky k osvojení, ale vede je k tomu, aby vše nové, pokud to lze, získávali na základě činností, pozorování, pokusů – na základě objevování. Nezaměstnává jednostranně rozum a paměť žáků, ale působí také na jejich city a vůli. Nehromadí jen množství vědomostí místo jejich kvality, ale snaží se rozvíjet schopnosti žáků a seznamovat je s pracovními metodami a postupy. Tyto metody a postupy si žáci osvojují tak, aby je uměli uplatnit v životě a mohli se sami dál vzdělávat.

Žáci objevují principy a zákonitosti jevů a problémů sami, na základě kroků určených učitelem. Manipulací s pomůckami a vlastní činností si žáci poměrně rychle a především trvale osvojují praktické zkušenosti, poznávají k čemu nový poznatek a dovednost slouží. Učivo se procvičuje na konkrétních příkladech a situacích, které přináší každodenní život kolem nás, a tak má pro žáky osobní smysl, a zároveň se zaměřuje na zvládnutí podstatných jevů. Činnosti s konkrétními věcmi a pokusy učí žáky vnímat učení jako činnost důležitou pro vlastní život i existenci okolního světa. V průběhu vzdělávacího procesu je žák veden k sebekontrolě, sebehodnocení a samostatnému rozhodování. Učí se pracovat sám i spolupracovat v týmu.

V procesu vzdělávání využíváme různých metod. *Metoda objevování* – staví do popředí význam otázek žáků ve vyučování. Je-li dítě schopno k určitému jevu položit otázku, je to znamením, že o pozorovaném jevu přemýšlí, hledá vysvětlení, je schopno mu porozumět a na otázku najít správnou odpověď. V pokládání otázek pomáhá žákům hlavně pozorování určité prováděné činnosti.

Úloha učitele spočívá v tom, aby žákům několik „žákovských otázek“ formuloval sám, aby je povzbuzoval, aby jim dával dostatek příležitostí k vzájemnému kladení otázek, aby pozitivně podpořil i otázky neobratně formulované. Učitel brzy pozná, že se žáci ve formulaci otázeklepší, že

jsou stále obratnější a pohotovější. Schopnost ptát se je jedním z klíčů k úspěšnému učení a získává se hlavně cvikem. Otázky kladené žáky ke kterémukoli partiím učiva provokují myšlení žáků, vedou je k hledání vysvětlení, výrazně napomáhají k učení.

Pro žáky je vždy při probírání nové látky nejdůležitější vytvořit si představu o jevech, kterým chceme učit, a naučit se tyto jevy vnímat. Průběžně musíme žáky nechat o pozorovaných jevech hovořit, a tím se u nich postupně vytváří jejich věku přiměřený odborný slovník. Až po dokonalém zvládnutí prvních dvou kroků všemi žáky přichází na řadu automatizace – procvičování učiva činnostními i klasickými formami.

Další důležitou metodou vzdělávacího procesu je individualizace, tzn. dát každému žákovi možnost, aby daný úkol nebo problém řešil vlastním způsobem, na základě svých zkušeností a dovedností. Tato metoda napomůže učiteli dobře poznat, do jaké míry žáci zvládli učivo, zvláště když učitel dovede využívat individualizaci pro zpětnou vazbu. Tato metoda vede také k tomu, že si žáci uvědomí, co se vlastně učí a co z toho už umí.

Významnou roli při této práci má zdůvodňování zvoleného řešení, tedy odpovědi na otázku, proč jsem řešení provedl právě tak. Žáka tím vedeme k přemýšlení o své práci, k jejímu srovnávání s prací spolužáků, k uvědomění si dalších možností řešení. Tato činnost přispívá značnou mírou k rozumovému vývoji žáka. Velkým kladem, který metody přinášejí do výuky, je chuť a radost, s jakou děti pracují.

K základním pracovním metodám patří *metody aktivizující*, zejména *metoda situační*, *problémová* a *projektová*, metody názorně demonstrační, metody slovní, zejména dialogické, metody samostatné práce, metody výzkumné, tvořivá práce s učebnicemi, pracovními sešity a didaktickými pomůckami a hrami.

Vyučovací metody při učení jsou volné v mezích, které jsou dány přirozeným vývojem žáků. Učitel volí v těchto mezích a při dokonalé znalosti učební látky takové metody, aby v každém předmětu soustavně rozvíjel zájem žáků, a dosahoval tak co nejlepších výsledků bez přetěžování žáků a přepínání vlastních sil.

Menší nadání nebo částečná neznalost v některé oblasti by neměly být překážkou rozvoje žáka v jiných oblastech. Aby toho mohlo být dosaženo, zaměřuje se na využívání *mezipředmětových vztahů*. To znamená, že učí žáky užívat všech vědomostí a dovedností, kterým se naučili při každé vhodné příležitosti, ve všech učebních předmětech i v praktickém životě.

Psychologické zdůvodnění učení spočívá v uvědomění si toho, že nejpevnější spoje se vytvářejí životními situacemi. Psychologové totiž poznali, že v paměti vydrží dlouho, často i trvale to, co žák

sám pozoroval, promyslel či vykonal. Je nutné vědět a dodržovat, že žákova paměť nemá být přetěžována zbytečnými podrobnostmi.

Při osvojování nového učiva dbáme vždy na to, aby nové učivo vycházelo z učiva předešlého, aby byly nové představy zařazovány do okruhu představ starších.

Rozvoj inteligence žáka je podporován tím, že je žákovi umožněno samostatně se rozhodovat, uvažovat, provádět svoje činnosti, učit se řešit problémy. Žák své činnosti provádí samostatně. Vedeme ho přitom k samostatnému pozorování, srovnávání, rozboru pozorovaného jevu, k vlastnímu uvažování, kladení otázek, ke komunikaci. Činnosti organizujeme tak, aby žáci byli často v situacích, které vyžadují, aby o práci přemýšleli.

Učitel sám je při různých formách výuky organizátorem a usměrňovatelem práce žáků.

Zájem žáků, který je při tomto způsobu výuky zřejmý, jejich vnitřní zaujetí pro řešení předkládaných problémů, jejich radost i z dílčích úspěchů, to vše přináší pocit vnitřního uspokojení také pro učitele. Prožívání každodenních drobných překvapení z někdy i nečekaných úspěchů žáků, které běžná výuka řadí mezi méně schopné, přináší učiteli radost, dává mu pocit naplnění a uvědomění si krásy učitelského povolání.

Pracovní postup k dosažení určitého učebního cíle se řídí nejen povahou probíraného učiva, ale též charakterem vývojového období žáků.

Nedoporučuje se hodnotit žáky podle unifikovaného modelu. Každý má mít nárok na individuální tempo, možnost chybování a znovuobjevování, hodnocení podle individuálního pokroku v učení. Každý má mít prostor na individuální projev a názor, prostor pro vzájemnou komunikaci a spolupráci.

Je třeba připravit na školách pro žáky podmínky, ve kterých by cítili jistotu, bezpečí, sebedůvěru, sounáležitost, ve kterých by se mohli seberealizovat. V průběhu vyučování dbáme na pozitivní ladění hodnotících soudů. Uvědomujeme si, že všechny neúspěchy žáků, obzvláště počáteční, nepříznivě dopadají na vztah žáků ke škole i k dalšímu učení.

Náš školní vzdělávací program pro předškolní a základní vzdělávání navazuje svým pojetím na tradice **české školy**, kterou lze charakterizovat:

- má činnostní ráz;
- je pozitivní vůči žákům;
- podněcuje žáky k tvořivé práci;

- navrací do školy „zdravý selský rozum“;
- při výuce využívá zkušeností žáků;
- klade důraz na motivaci žáků k učení;
- při výuce se dbá na vysvětlení, proč se čemu učí;
- zpětná vazba je důležitou formou zařazovanou do každé vyučovací hodiny;
- je snahou všech vyučujících, aby bylo probírané učivo žáky dobře zvládnuto;
- umožňuje účelně spojovat učiva několika předmětů do projektů;
- zdůrazňuje mezipředmětové vztahy.

V popředí záměrů a cílů našeho školního vzdělávacího programu je rozvoj tvořivosti žáků.

Důležitým předpokladem pro rozvoj tvořivosti je motivovat žáky tak, aby měli radost z pochopení probíraného učiva. Přitom je třeba respektovat jejich individuální vlohy.

Aby žáci byli schopni tvořivě riskovat při řešení úkolů a problémů, je třeba podporovat jejich *samostatnost, sebejistotu, zodpovědnost, pozitivní sebehodnocení*. Učitelé se pro žáky stávají partnery a poradci, pomocníky na cestě za sebeobjevováním, stávají se jejich oporou.

Veškerá činnost učitelů a především žáků je ve finále doprovázena *pocitů uspokojení a radosti z dobrých výsledků*.

Dalším principem vzdělávání je ta skutečnost, že žák je stále *podněcován k produkci myšlenek, nápadů, kladení otázek, odpovídání*. Často se tak děje při procesu učení, ať už s pomůckami, nebo na základě úloh ze života.

Důraz klademe na využívání poznatků v rámci smysluplných celků, na individuální porozumění a nepřetěžování žáků. Každá činnost, která žáka zapojuje do vyučovacího procesu, která mobilizuje jeho síly, je tou nejlepší metodou získávání nových zkušeností. Metoda mnohosmyslová je motivující a je zdrojem pozitivních prožitků, bez pasivního osvojování si hotových poznatků. Žákům v různých vyučovacích předmětech vytváříme situace, které budou schopni řešit.

Vícesmyslovým zapojením žáků do vyučování je podněcována jejich aktivita, posiluje se v nich sebedůvěra, která je vede k soustředěné práci.

Náš vzdělávací program zdůrazňuje individualizované a kolektivní učení

Individualizovaným učením rozumíme kteroukoliv formu vyučování, při níž rychlost, kterou žák postupuje při osvojování vědomostí, závisí jen na jeho schopnostech a na jeho práci (činnostech).

Uváděný vzdělávací program uplatňuje též výuku kolektivní.

Učitel má možnost individuálně sledovat žáky, neboť při manipulaci s věcmi se zobrazuje mysl žáků přímo před každým z nich. Může tak přizpůsobit postup výuky pozorované individuální práci žáků. Vede žáky k hovoru o pozorovaném jevu (problému), tím se mnohé objasní i ostatním spolužákům. Velký význam má také to, že nikdo není izolován. Vzájemná nápodoba činností a vyjadřování mezi žáky zefektivňuje vyučování. Vlastní činnosti zařazujeme do výuky krátce a často v různých formách, aby upoutaly pozornost všech žáků, vedly dříve či později k znovuobjevení poznatku, k pochopení učiva a jeho dobrému zvládnutí. Předchází se tak bezduchému memorování látky naučené z paměti bez porozumění. Kolektivní individualizovaná výuka s využitím činností žáků a zpětné vazby přináší do vyučovacích hodin přirozenou potřebu diferenciaci a skupinové práce. Při hovoru o pozorovaném jevu jsou kladeny otázky nejen učitelem, ale i žáky navzájem.

V rámci *vzdělávacího programu*, ze kterého vycházíme, se realizuje harmonický rozvoj tělesných i duševních schopností každého dítěte.

Výuka umožní postupně každému žákovi, aby pocítil uspokojení nad svými dosaženými výsledky. Vědomí úspěchu je pak každému vzpruhou k překonávání překážek. Škola musí umožnit každému žákovi takový tělesný a duševní vývoj, jakého je schopen. Způsob a míra žákova rozvoje se neposuzuje jen podle míry vědomostí, ale zejména, podle toho, s jakou jasností a jistotou dovede žák myslet, své myšlenky vyjadřovat a řešit úkoly z praktického života, jak se vyvíjí jeho osobnost ve své mnohostrannosti.

3.2.2 Výchovné a vzdělávací strategie rozvíjející klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti. Klíčové kompetence se různými způsoby prolínají, proto k jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají. Osvojování klíčových kompetencí je proces dlouhodobý a složitý, má svůj počátek v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života.

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové kompetence považovány:

1. Kompetence k učení:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a základě na jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, plánuje si, jakým způsobem byl mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

2. Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejružnější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a plánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledává informace vhodné k řešení problémů, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy

- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných a nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

3. Kompetence komunikativní:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuze, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrázkových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

3. Kompetence sociální a personální:

- Účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- Podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá

- Přispívá k diskuzi v malé skupině i v debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- Vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

4. Kompetence občanské:

- Respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- Chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- Rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytuje dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- Respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckými dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- Chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

5. Kompetence pracovní:

- Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- Přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot

- Využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- Orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Výchovné a vzdělávací strategie rozvíjející klíčové kompetence na úrovni školy:

Klíčová kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie
Kompetence k učení	uplatňujeme individuální přístup k žákovi motivujeme k učení, snažíme se cíleně vytvářet takové situace, které přináší žákovi radost z učení ve výuce se zaměřujeme prioritně na „aktivní“ dovednosti, učivo používáme jako prostředek k jejich získávání vedeme žáky ke schopnosti pracovat s chybou umožňujeme žákům poznat souvislost jejich znalostí a dovedností vedeme žáky k vyhledávání, zpracovávání a používání potřebných informací v literatuře a na internetu využíváme práce s různými zdroji informací vedeme žáky k plánování, organizování a vyhodnocování činnosti podporujeme samostatnost a tvořivost posilujeme v žácích pozitivní vztah k učení vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a jejich budoucnost umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry vedeme žáky k trpělivosti, žáky povzbuzujeme při hodnocení používáme prvky pozitivní motivace

	promýšlíme a využíváme mezipředmětové vztahy
Kompetence k řešení problému	podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení při řešení problému podporujeme týmovou spolupráci při řešení problému podporujeme využíváme moderní techniky při řešení problému předkládáme žákům problémové úlohy a modelové situace a podporujeme u nich vhodné způsoby řešení problémů seznamujeme žáky se strategiemi řešení problémů vedeme žáky ke kontrole vlastní práce a postupu při řešení problémů vedeme žáky k prevenci vzniku problémů umožňujeme a podporujeme u žáků vyslovovat jejich vlastní názory a způsoby řešení problémů
Kompetence komunikativní	vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli ostatními dospělými ve škole i mimo ni vedeme žáky k vyjadřování a obhajování názorů a kultivujeme jejich projev využíváme modelové a herní situace k nácviku dovednosti pozorně naslouchat a vnímat sdělení partnerů zaměřujeme se na rozvíjení komunikačních dovedností žáků v mateřském jazyce, cizích jazycích, informačních a komunikačních technologiích rozvíjíme u žáků schopnost formulovat vlastní myšlenky, respektovat názory druhých vedeme žáky k využívání jazykových i nonverbálních prostředků komunikace v různých situacích adekvátně účelu komunikace netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé chování a vyjadřování žáků vytváříme schopnost odolávat manipulativním způsobům komunikace

Kompetence sociální a personální	používáme skupinovou práci, projekty a herní aktivity se změnou rolí žáků podporujeme vzájemnou pomoc žáků vytváří podmínky pro práci žáků v týmu organizujeme činnosti, ve kterých se žáci mohou poznat z různých pohledů (ozdravné pobyty, výměnné pobyty v rámci projektů, společenské akce) vedeme žáky ke kritickému hodnocení práce své i spolužáků organizujeme rozmanitou zájmovou činnost
Kompetence občanské	seznamujeme žáky se základními normami společenského chování a vedeme je k jejich dodržování vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem umožňujeme žáky seznámit se s odlišnými kulturami, chápat je a respektovat dbáme, aby si žáci vážili majetku vlastního i ostatních vedeme žáky k ochraně životního prostředí vedeme žáky k plánování, organizování a dodržování bezpečnostních pravidel při vlastních činnostech podporujeme účast žáků na sportovních, kulturních a společenských akcích vedeme žáky k zodpovědnému chování v krizových situacích a k dovednosti poskytnout účinnou pomoc
Kompetence pracovní	vedeme k dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci vedeme žáky k dovednosti plánovat si a organizovat si své pracovní činnosti vytváříme podmínky pro získávání základních praktických dovedností ve všech oblastech dbáme na pečlivost práce, dokončení a

	hodnocení práce vedeme žáky k zodpovědnosti za práci a k uvědomění si hodnoty práce své i druhých seznamujeme žáky s různými profesemi a cíleně ujasňujeme představu žáků o jednotlivých povoláních
--	--

3.2.3 Zabezpečení výuky dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žák se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření dle § 16 odst. 9 školského zákona.

Forma vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Škola je zaměřena na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Při diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními. Vzhledem k tomu, že škola je zaměřena na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, nebude u žáků vytvářen plán pedagogické podpory (podpůrné opatření 1. stupně).

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (IVP)

- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle individuálního vzdělávacího plánu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. Ředitel školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.
- Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupce je odpovědný třídní učitel. IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími dotčených předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení a žádosti zákonného zástupce.

- S IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žáka.
- Zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu. Ostatní zúčastnění IVP podepíší.
- Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby bude IVP aktualizován dle vzdělávacích potřeb žáka.
- Školské poradenské zařízení 1x ročně vyhodnocuje naplňování IVP.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.
- Stejný postup platí, i pokud zákonný zástupce žáka vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy.

Úprava očekávaných výstupů stanovených ŠVP

Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva.

K úpravám vzdělávacích obsahů stanovených v ŠVP dochází v IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením). Části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů lze nahradit jinými vzdělávacími obsahy nebo celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru lze nahradit obsahem jiného vzdělávacího oboru, který lépe vyhovuje jejich vzdělávacím možnostem.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření je uvedena v RVP ZV 2016.

V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) lze v souvislosti s náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů). Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do IVP na doporučení ŠPZ speciálně pedagogická a pedagogická intervence. Počet vyučovacích hodin předmětů speciálně pedagogické péče je v závislosti na stupni podpory stanoven v Příloze 1 Vyhlášky č. 27/2016 Sb. Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace.

3.2.4 Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaný a mimořádně nadaný žák

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.

Forma vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Škola je povinna využít pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků dle doporučení ŠPZ. Zjišťování mimořádného nadání žáka provádí školské poradenské zařízení na návrh učitele nebo zákonného zástupce. Pro tyto žáky může být vypracován IVP, který vychází ze ŠVP a závěrů vyšetření.

3.2.5 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata jsou zařazena do osnov 1. - 5. ročníku v souladu s ustanovením kap. 6 RVP ZV. Škola integruje všech 6 průřezových témat do stávajících předmětů. Nedošlo k vytvoření nového předmětu s vlastní časovou dotací z disponibilních hodin.

V rámci výchovně vzdělávacího procesu je do učiva začleněn též obsah Minimálního preventivního programu, který se objevuje jako součást učiva ve všech ročnících a dle vhodnosti je zařazován do daných předmětů.

Výčet průřezových témat

Osobnostní a sociální výchova	OSV	Osobnostní rozvoj	Rozvoj schopností poznávání
			Sebepoznání a sebepojetí
			Seberegulace a sebeorganizace
			Psychohygiena
			Kreativita
		Sociální rozvoj	Poznávání lidí
			Mezilidské vztahy
			Komunikace
			Kooperace a kompetice
		Morální rozvoj	Řešení problému a rozhodovací dovednosti
			Hodnoty, postoje, praktická etika
Výchova demokratického občana	VDO	Občanská společnost a škola	
		Občan, občanská společnost a stát	
		Formy participace občanů v politickém životě	
		Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	EGS	Evropa a svět nás zajímá	
		Objevujeme Evropu a svět	
		Jsme Evropané	
Multikulturní výchova	MKV	Kulturní difference	
		Lidské vztahy	
		Etnický původ	
		Multikulturalita	
		Princip sociálního smíru a solidarity	
Enviromentální výchova	ENV	Ekosystémy	
		Základní podmínky života	
		Lidské aktivity a problémy životního prostředí	
		Vztah člověka a prostředí	
Mediální výchova	MEDV	Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
		Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	
		Stavba mediálních sdělení	
		Vnímání autora mediálních sdělení	
		Fungování a vliv médií ve společnosti	
		Tvorba mediálních sdělení	
		Práce v realizačním týmu	

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

Osobnostní rozvoj

- **Rozvoj schopností poznávání** – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium
- **Sebepoznání a sebepojetí** – já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah ke mně samému; moje učení; moje vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí
- **Seberegulace a sebeorganizace** – cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení
- **Psychohygienu** – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích
- **Kreativita** – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

- **Poznávání lidí** – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí
- **Mezilidské vztahy** – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)
- **Komunikace** – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); specifické komunikační dovednosti (monologické formy - vstup do tématu „rétorika“); dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci
- **Kooperace a kompetice** – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování

práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence

Morální rozvoj

- **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci
- **Hodnoty, postoje, praktická etika** – analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

Výchova demokratického občana

- **Občanská společnost a škola** – škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy - žákovských rad či parlamentů); formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci
- **Občan, občanská společnost a stát** – občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)
- **Formy participace občanů v politickém životě** – volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí
- **Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování** – demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam Ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- **Evropa a svět nás zajímá** – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy
- **Objevujeme Evropu a svět** – naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů
- **Jsme Evropané** – kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; Evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich přispění k řešení problémů dětí a mládeže

Multikulturní výchova

- **Kulturní difference** – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednotka tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě
- **Lidské vztahy** – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženské, zájmové nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); předsudky a vžité stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, umět se vžít do role druhého; lidská solidarita, osobní přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy
- **Etnický původ** – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; projevy rasové nesnášenlivosti – jejich rozpoznávání a důvody vzniku
- **Multikulturalita** – multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem; význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání
- **Princip sociálního smíru a solidarity** – odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti;

aktivní spolupodílení dle svých možností na přetváření společnosti, zohlednění potřeb minoritních skupin; otázka lidských práv, základní dokumenty

Enviromentální výchova

- **Ekosystémy** – les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)
- **Základní podmínky života** – voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy – biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)
- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích – zásady MOV) změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)
- **Vztah člověka k prostředí** – naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního

prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

Mediální výchova

Tematické okruhy receptivních činností:

- **kritické čtení a vnímání mediálních sdělení** – pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu
- **interpretace vztahu mediálních sdělení a reality** – různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů, jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje); identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá; identifikace zjednodušení mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě)
- **stavba mediálních sdělení** – příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), zezábavňující principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost); příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající)
- **vnímání autora mediálních sdělení** – identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu
- **fungování a vliv médií ve společnosti** – organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování; způsoby financování médií a

jejich dopady; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti) ; role médií v politických změnách

Tematické okruhy produktivních činností:

- **tvorba mediálního sdělení** – uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení
- **práce v realizačním týmu** – redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média; utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce

Začlenění průřezových témat do jednotlivých vyučovacích předmětů:

Průřezové téma	Tematický okruh	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Osobnostní a sociální výchova (OSV)	Osobnostní rozvoj	Ve všech ročnících a ve všech předmětech se uskutečňuje.				
	Sociální rozvoj					
	Morální rozvoj					
Výchova demokratického občana (VDO)	Občanská společnost a škola	Prv, Čj – rozhovor, ilustrace	Čj – popis, rozhovor	Čj – vypravování		
	Občan, občanská společnost a stát				Vl – exkurze, beseda o desateru pravidel chování žáka	Vl - diskuze s odborníkem, beseda o desateru pravidel chování žáka
	Formy participace občanů v politickém					Vl – diskuze

	životě					
	Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování					Vl – práce s tiskem
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)	Evropa a svět nás zajímá	Čj, Vv – ilustrace, vypravování	Čj, Vv – ilustrace, vypravování	ČJ, Aj/Nj - dramatizace	Aj/Nj – dramatizace	
	Objevujeme Evropu a svět					Vl – práce s naučnou literaturou
	Jsmo Evropané	studijní pobyty				
Multikulturní výchova (MKV)	Kulturní difference			Prv – rozhovor	Vl – užití audiovizuální techniky	
	Lidské vztahy	VV – výroba plakátu			AJ/NJ – jazyková animace	AJ/NJ – jazyková animace
	Etnický původ				VV – den dětí (plakát)	
	Multikulturalita				AJ/NJ – audiovizuální technika	
	Princip sociálního smíru a solidarity					Vl – beseda (Policie ČR)
Environmentální výchova (ENV)	Ekosystémy	PRV - vycházka		PČ – výroba mapy	PŘ - pokus	
	Základní podmínky života				PŘ – výlet CHKO	
	Lidské aktivity a problémy životního		PRV – práce s naučnou			VL – referáty

	prostředí		literaturou			
	Vztah člověka k prostředí	PČ – práce s odpadovým materiálem	PČ – práce s odpadovým materiálem	PRV – naučná vycházka		
Mediální výchova (MEDV)	Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení					Čj – diskuze
	Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality					Čj – diskuze
	Stavba mediálních sdělení				Čj – tvorba med. Sdělení	
	Vnímání autora mediálních sdělení				ČJ – diskuze	
	Fungování a vliv médií ve společnosti					Inf – projekt
	Tvorba mediálního sdělení					Inf – projekt
	Práce v realizačním týmu				PČ – projekt	

4. Učební plán

Vzdělávací oblasti předškolního vzdělávání jsou zpracovány v příloze č. 1.

4.1 Učební plán pro 1. stupeň

Vzdělávací předměty	1. stupeň					ŠVP	RVP min. časová dotace
	1.	2.	3.	4.	5.		
Český jazyk a literatura	8	8	8	7	6	37	33
Anglický/Německý jazyk	0	0	3	3	3	9	9
Matematika	4	4	4	5	5	22	20
Informatika	0	0	0	0	1	1	1
Prvouka	2	2	2	0	0	12	12
Vlastivěda	0	0	0	2	2		
Přírodověda	0	0	0	1	1		
Hudební výchova	1	1	1	1	1	12	12
Výtvarná výchova	1	1	1	2	2		
Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	10
Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	5
Disponibilní časová dotace – Logopedická péče	2	2	2	2	2	10	16
Počet hodin v ročníku	21	21	24	26	26	118	118

4.2 Poznámky k učebnímu plánu pro 1. stupeň

Celková týdenní hodinová dotace je RZP ZV stanovena:

- **pro 1. – 2. ročník maximálně 22 hodin**
- **pro 3. – 5. ročník maximálně 26 hodin**

1. Závazná minimální časová dotace je uváděna u jednotlivých vyučovacích předmětů. Lze ji navýšit podle záměrů školy prostřednictvím disponibilních hodin – pro 1. – 5. ročník celkem o 16 vyučovacích hodin.
2. Celková časová dotace 118 hodin týdně (včetně disponibilních) je pro 1. – 5. ročník závazná.
3. Učební plán lze modelovat variabilně podle vzdělávacích potřeb žáků a pedagogických záměrů školy, neboť časová dotace uváděná rámcovým vzdělávacím programem je vztahována ke vzdělávacím oblastem a je doplněna disponibilní časovou dotací, jejíž využití je plně v kompetenci ředitele školy. V rámci disponibilní časové dotace jsou navýšeny počty vyučovacích hodin pro předměty Český jazyk a Matematika. Zároveň je v rámci disponibilní časové dotace vytvořen předmět speciálně pedagogické péče "Logopedická péče", v rámci kterého je žákům poskytována individuální i kolektivní logopedická péče.
4. V rámci učebnímu plánu může v 1. – 3. ročníku probíhat výuka jednotlivých předmětů bez pevné časové dotace v menších časových celcích než jedna vyučovací hodina; jednotlivé řízené činnosti mohou být kombinovány a propojovány při zachování celkové stanovené denní a týdenní dotace pro vyučovací předměty a dodržení požadavků na odpočinek.
5. Vzdělávací obsah doplňujících vzdělávacích oborů Dramatická výchova, Etická výchova, Filmová/Audiovizuální výchova a Taneční a pohybová výchova vytváří celou řadou mezipředmětových vztahů. Očekávané výstupy a učivo těchto oborů jsou rozpracovány do jednotlivých vzdělávacích předmětů.

Poznámky k zařazení vzdělávacích oblastí do učebního plánu (určuje RVP ZV)

Vzdělávací program realizuje požadavky na základní vzdělávání prostřednictvím formulovaných vzdělávacích oblastí a vytváří pro školní praxi dílčí celky – **vyučovací předměty**.

Jazyk a jazyková komunikace

Český jazyk a literatura

- realizuje se v 1.-5. ročníku

Anglický jazyk

- realizuje se v 3.-5. ročníku

Matematika a její aplikace

Matematika

- realizuje se v 1.-5. ročníku

Informační a komunikační technologie

Informatika

- učivo v 1.- 4. ročníku je realizován jako součást jiných vyučovacích předmětů
- realizuje se v 5. ročníku

Člověk a jeho svět

Prvouka

- realizuje se v 1. – 3. ročníku

Vlastivěda

- realizuje se v 4.-5. ročníku

Přírodověda

- realizuje se v 4.-5. ročníku

Umění a kultura

Hudební výchova

- realizuje se v 1.-5. ročníku

Výtvarná výchova

- realizuje se v 1.-5. ročníku

Člověk a zdraví

Tělesná výchova

- realizuje se v 1.-5. ročníku

- základní výuka plavání se realizuje na 1. stupni v celkovém rozsahu nejméně 40 vyučovacích hodin (20 vyučovacích hodin ve 4. ročníku, 20 vyučovacích hodin v 5. ročníku)

Člověk a svět práce

Pracovní činnosti

- realizuje se v 1.-5. ročníku

Logopedická péče

- realizuje se v 1.-5. ročníku

5. Učební osnovy

5.1 Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časová dotace v jednotlivých ročnících pro vyučovací předmět Český jazyk a literatura je uvedena v kapitole 4. Učební plán. V předmětu Český jazyk a literatura bude využíváno hodin disponibilní dotace.

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

- Komunikační a slohová výchova – žáci se učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k různým situacím;
- Jazyková výchova - žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka, učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy; jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování;
- Literární výchova – žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle.

V Komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), mluvit a rozhodovat se na základě vnímaných pokynů a přečteného textu. Žáci se učí výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, učí se rozumět různým typům textů, jež se vztahují k nejrůznějším situacím ve škole i mimo ni.

Komunikační dovednosti žáků jsou vytvářeny nejen ve všech složkách českého jazyka, ale ve všech vyučovacích předmětech. Jednotlivé vyučovací předměty musí poskytovat dostatek prostoru k vyjadřování myšlenek a postřehů žáků k tomu, co se učí a co pozorují. Slovní zásoba je rozšiřována zejména využitím učiva Prvouky, Přírodovědy a Vlastivědy, četby, besed a vlastních zážitků. Je kladen důraz zejména na ústní vyjadřování žáků. Samostatná písemná forma vyjadřování je uplatňována od 3. ročníku. Při prvním písemném vyjadřování se požaduje používat krátké jednoduché věty o tom, co žáci prožili, nebo co dobře poznali.

Komunikační výchova obsahuje činnosti:

- a) receptivní, tj. čtení a naslouchání;
- b) produktivní (tvořivé činnosti), tj. mluvený a písemný projev žáka.

Při výuce čtení se snažíme naučit všechny žáky číst přiměřeně náročné, umělecké i naučné texty jasně, zřetelně, s porozuměním a se správnou intonací. Při čtení textů se obohacuje slovní zásoba žáků a rozvíjí se i jejich ústní vyjadřování. Při práci s texty se spojuje výcvik čtení s rozvojem vyjadřování, se vzděláváním v různých oborech i s výchovou žáků. Čtení se využívá v Prvouce, Přírodovědě a Vlastivědě při poznávání přírody i života lidí a světa. Při prožívání literárních ukázek a čtení prvních knížek poznávají žáci život dětí i dospělých, učí se chápat a hodnotit jejich životní příběhy, činy, charaktery a lidské vztahy. Tím rozšiřují svoji životní zkušenost, obohacují svůj citový život. Dobrá četba zušlechťuje city, ovlivňuje duševní život dětí a povzbuzuje jejich vůli.

Žáci se při vyučování čtení učí esteticky prožívat a chápat přiměřené texty, později je výrazně číst, předčítat, přednášet, vyprávět, někdy i ilustrovat, něco podle popisu vyrobit, jindy text dramatizovat. Při čtení, poslechu a recitaci se zjemňuje smyslové vnímání žáků, např. sluch pro zvukovou stránku jazyka, bystří se pozorování, rozvíjí se představivost a fantazie, cvičí se paměť žáků, rozvíjí se pojmové i obrazné myšlení, ústní vyjadřování.

V čítankách určených k učení čtení je věnována dostatečná pozornost volbě příjemných, délkou i obsahem přiměřených textů mladšímu školnímu věku. Také mezipředmětovým vztahům a volbě témat pro samostatnou práci žáků je zde věnována pozornost.

Při výuce psaní získají žáci správné psací dovednosti, základy čitelného, přiměřeně hbitého a úhledného rukopisu. Píší slova a texty vhodného a žákům přiměřeného obsahu, který vyjadřuje zkušenosti žáků nebo poznatky získané v jiných vyučovacích předmětech.

V **Jazykové výchově** se žáci učí prostě a jasně vyjadřovat spisovným jazykem, s využitím slovní zásoby odpovídající věku a možnostem žáků a zároveň poznávají elementární základy mluvnické stavby jazyka a osvojují si základní pravopisné jevy. Dbá se na rozvoj slovní zásoby a postupně se vytváří návyky správné spisovné výslovnosti.

Jazykové vyučování má velký význam pro rozvoj myšlení žáků, neboť se při něm žáci učí jazykové a pravopisné jevy pozorovat, srovnávat, třídit i zobecňovat. Nejprve se seznamují s konkrétními jazykovými jevy, pozorují je, hovoří o nich. Tak dochází k mnoha elementárním

zobecněním a procvičování poznanych jazykových a pravopisných jevů. Pozornost je věnována výcviku v pravopise lexikálním.

Ústní i písemné vyjadřování se při výuce rozvíjí pokud možno v souvislosti s poznáváním skutečností, které žáky obklopují. Žáci zpočátku při samostatném vyjadřování reagují na otázky a pokyny učitele, později vytvářejí krátké souvislé projevy na témata blízká jejich zájmům a zkušenostem.

V **Literární výchově** seznamujeme žáky s literární tvorbou vhodnou pro mladší školní věk včetně ilustrací a autorů, s literárním zpracováním české historie.

V hodinách českého jazyka tohoto období nejsou ostré hranice mezi učivem jednotlivých složek předmětu. Je potřeba si uvědomovat vzájemnou prostupnost a propojenost těchto složek Českého jazyka. Je-li k tomu vhodná příležitost, lze složky Českého jazyka zpestřit *dramatickou výchovou*.

Dramatická výchova rozvíjí tvořivost žáků a přispívá k obohacení jejich slovní zásoby. S její pomocí učíme žáky volně, beze strachu, svými slovy vyjadřovat myšlenky a názory. Pomocí dramatické výchovy se žáci učí slušnosti, vzájemnému respektování i tvořivému řešení praktických situací. Přitom se učí též cítit s druhými a vzájemně si pomáhat. Uplatňujeme tak snadno ve výuce prvky etické výchovy.

Pomocí dramatické výchovy:

- rozvíjíme u dětí jejich tvořivost
- učíme je volně bez strachu, svými slovy vyjadřovat myšlenky a názory nejen v Českém jazyce a literatuře, ale i v dalších vyučovacích předmětech
- rozvíjíme a obohacujeme slovní zásobu žáků
- učíme žáky tvořivě řešit praktické problémy
- vedeme žáky k slušnosti a respektování spolužáků, rodičů i ostatních dospělých v jejich okolí
- žáci mohou prožívat různé situace, naučit se cítit s druhými a pomáhat si navzájem
- učíme je správně se rozhodovat
- učíme je nést odpovědnost za své rozhodnutí

Výchovné a vzdělávací strategie, které cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Klíčová kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie
Kompetence k učení	seznamujeme žáky s důležitostí schopnosti komunikovat vedeme žáky k systematickému využívání a ukládání informací seznamujeme žáky s mluvnickými a literárními termíny související s probíraným učivem
Kompetence k řešení problémů	vedeme žáky ke kontrole vlastní práce a postupu při řešení problémů umožňujeme a podporujeme u žáků vyslovovat jejich vlastní názory a způsoby řešení problémů podporujeme samostatnost v práci žáků seznamujeme žáky s pravidly, kterými se řídí probírané mluvnické jevy
Kompetence komunikativní	vedeme žáky k vyjadřování a obhajování názorů a kultivujeme jejich projev využíváme formy práce podporující vyjadřování žáků jako slohová cvičení, mluvní cvičení, dramatickou výchovu a projektovou výchovu zaměřujeme se na rozvoj komunikačních dovedností žáků v mateřském jazyce zařazujeme skupinové kooperativní činnosti a vedeme žáky zaujímat potřebné role a funkce ve skupině vedeme žáky ke správným formulacím otázek a odpovědí k danému tématu

Kompetence sociální a personální	vedeme žáky ke skupinové práci, využíváme herních aktivit se změněnou rolí a projektů dáváme žákům prostor k diskuzi a k vyjádření vlastních názorů vedeme žáky k dovednosti pozorně naslouchat druhým vedeme žáky k utváření příjemné atmosféry ve třídě
Kompetence občanské	umožňujeme žákům seznámit se s odlišnými kulturami, chápat je a respektovat seznamujeme žáky se zvyky a tradicemi různých kultur předkládáme žákům četbu týkající se ekologie, problémových situací, nevhodného chování a účinné pomoci podporujeme u žáků zájem o četbu
Kompetence pracovní	vedeme žáky k samostatné práci s výukovým materiálem seznamujeme žáky s dodržováním hygienických pravidel pro čtení a psaní dbáme na přípravu a udržení pořádku vlastních učebních prostor a pomůcek dbáme na pečlivost práce, dokončení i hodnocení práce

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu po ročnících

1. ROČNÍK

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh
- žák si osvojí oslovování křestními jmény
- žák si osvojí dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě

Učivo:

- rozvíjení řeči s využitím žákovských zkušeností
- přípravná zrková a sluchová cvičení
- krátká vypravování žáků podle jejich zážitků a pozorování
- tvoření odpovědí na otázky
- poznávání a čtení malých a velkých písmen
- čtení slabik a slov, jednoduchých vět
- činnosti s písmeny skládací abecedy
- čtení psacího písma
- čtení krátký celků, obsahem žákům přiměřených

- čtení s porozuměním
- základy techniky mluveného projevu
- uvolňovací cviky, základní hygienické návyky při psaní a příprava psaní písmen
- technika psaní
- psaní jednotlivých prvků písmen a číslic, psaní slabik a krátkých slov s jednoduchými spoji
- opis a přepis písmen, slabik, slov a krátkých vět
- psaní snadných a fonetických jasných slov podle diktátu po předcházející sluchové analýze a syntéze
- komunikace při vytváření výchovného kolektivu – představení se, vytvoření základních komunikačních pravidel kolektivu, otevřená komunikace
- pozitivní hodnocení druhých – vyjádření uznání

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky

Učivo:

- sluchová analýza a syntéza slabik a slov
- sluchové rozlišení hlásek
- pojmy: hláska, slabika, slovo, věta
- slova a pojmy, význam slov

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- žák si osvojuje naslouchání

Učivo:

- poslech čtených a vyprávěných pohádek, příběhů, básní

- dramatizace jednoduchých pohádek
- memorování říkanek a básniček z paměti
- naslouchání čtenému textu a jeho vyjádření mluveným, pohybovým a výtvarným projevem
- práce s obrazovou osnovou

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Výchova demokratického občana (VDO) – Občanská společnost a škola

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS) – Evropa a svět nás zajímá

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se bude prolínat s učivem předmětů: Výtvarná výchova, Hudební výchova, Prvouka

2. ROČNÍK

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- kontroluje vlastní písemný projev
- žák si osvojí přiměřenou gestikulaci

Učivo:

- plynulé čtení krátkých a delších vět, krátkých textů
- čtení s porozuměním
- přirozená intonace, tempo řeči, správné dýchání

- správné čtení předložek se slovem
- vyhledávání slov, určitých myšlenek apod. v přečteném textu
- spojení čtení se psaním
- procvičování tvarů písmen
- psaní slabik, slov a jednoduchých vět
- psaní s porozuměním
- první krátké písemné vyjadřování žákovských pozorování a zkušeností
- vyprávění o osobním pozorování a příhodách ze života
- vyprávění podle obrázkové osnovy, telefonický rozhovor podle osnovy
- popis, osnova popisu
- psaní adresy, pohledu
- základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích – prosba, omluva, pozdrav
- akceptace druhého – nácvik nepřátelského přijetí

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledává v textu slova příbuzná
- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky

Učivo:

- pořadí písmen v abecedě
- pořádek vět

- druhy vět
- pravopis věty
- význam slova - slova citově zabarvená, slova opačného významu, slova souznačná, nadřazená, podřazená, mnohoznačná
- řazení slov ve větě, hranice slov v písmu, rozdělování slov ve větě
- délka samohlásky, dělení hlásek
- měkké a tvrdé slabiky
- úvod do slovních druhů
- slabikotvorné R, L, M
- dělení souhlásek, psaní i, y po tvrdých a měkkých souhláskách
- pravidla psaní souhlásek uvnitř a na konci slova
- slova s dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
- pravidla psaní velkých písmen – vlastní jména
- věta jednoduchá, souvětí

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- spolupracuje ve skupině na tvorbě jevištní situace; prezentuje ji před spolužáky; sleduje prezentace ostatních
- reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadelní, filmového, televizního, rozhlasového)

Učivo:

- přednes krátkých básní s jasným obsahem
- vyprávění obsahu přečteného textu
- vyprávění podle obrázků

- znaky pohádky a příběhu, autor, ilustrátor
- rozdíly mezi prózou a poezií
- verš, rým
- herní dovednosti – vstup do role, jevištní postava
- dramatická situace, příběh – řazení situací v časové následnosti
- základní stavební prvky dramatu – situace, postava, konflikt
- rozlišení hlavní postavy, rozlišení pohádky se zvířecím a lidským hrdinou

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Výchova demokratického občana (VDO) – Občanská společnost a škola

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS) – Evropa a svět nás zajímá

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se bude prolínat s učivem předmětů: Výtvarná výchova, Hudební výchova, Prvouka

3. ROČNÍK

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení

Učivo:

- správné, plynulé, uvědomělé čtení krátkých vypravování
- tiché čtení
- výrazné čtení krátkých vypravování a básní s využitím intonace

- pokračování v zápisu o přírodě – moje první kniha
- popis jednoduchého děje nebo předmětu
- vyprávění - dle osnovy, dle časové linie
- telefonický rozhovor
- adresa, pohlednice

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenováních

Učivo:

- opakování učiva z 2. ročníku
- věta jednoduchá, souvětí (seznámení, zákl. skl. dvojice)
- význam slov
- vyjmenovaná slova
- vlastní jména, obecná jména
- ohebná, neohebná slova
- pravopis vlastních jmen
- slovní druhy
- mluvnické kategorie podstatných jmen, sloves

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Učivo:

- vypravování pohádek a vymýšlení pohádek
- vypravování podle dané osnovy
- vyjádření obsahu ilustrací k přečtenému textu
- výrazný přednes krátkých básní nebo krátkých příběhů
- sestavování obrázkových osnov krátkého vypravování nebo přečteného textu
- reprodukce vypravování a naučných textů
- verš, rým

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Výchova demokratického občana (VDO) – Občanská společnost a škola

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS) – Evropa a svět nás zajímá

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se bude prolínat s učivem předmětů: Výtvarná výchova, Hudební výchova, Tělesná výchova, Prvouka, Pracovní činnosti

4. ROČNÍK

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace

- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- žák reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace
- žák eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace
- zvládá položit vhodnou otázku

Učivo:

- správné a plynulé čtení se správným přízvukem
- uvědomělé tiché čtení
- písemné formy společenského styku
- písemné formy úředního styku
- písemné vyjádření vzkazu a informace
- kultura písemného vyjadřování
- zápisy do sešitů
- opis, přepis souvislého textu
- diktát, autodiktát, doplňovací cvičení
- popis předmětu, popis postupu, děje, popis činností
- vypravování
- dopis, telegram
- telefonické a písemné vzkazy, zprávy SMS
- pozvánka
- vyplňování dotazníků
- základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích – otázka
- základní neverbální komunikace – seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, postoje těla, mimika, zrakový kontakt, gesta a podání ruky

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

- porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
- určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí

Učivo:

- nauka o slově
- stavba slova
- vyjmenovaná slova
- slovní druhy
- mluvnické kategorie podstatných jmen a sloves
- stavba věty

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- rozpoznává témata a konflikty v situacích a příbězích, nahlíží na ně z pozice různých postav, zabývá se důsledky jednání postav
- reflektuje svůj zážitek z dramatického díla, rozlišuje na základě vlastních zkušeností základní divadelní druhy
- ve spolupráci s učitelem dílčím způsobem analyzuje použité prostředky a principy v ukázkách promítnutého filmu

Učivo:

- poezie – lyrika, epika

- próza – pověst, povídka
- bajka a poučení z ní
- divadlo – jednání, konflikt a jeho řešení
- film – různé druhy filmů, televizní inscenace
- kulturní život regionu – významní autoři
- lidový kalendář - pranostiky na daný měsíc, lidové zvyky, významná jména a státní svátky v kalendáři
- recitace, reprodukce obsahu textu, práce s rýmy, memorace z paměti
- hodnocení postav literárního díla a určení jejich vzájemného vztahu
- chápání časově prostorových vztahů
- současná dramatická umění a média – divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba
- dramatizace pohádky
- základní divadelní druhy – činohra, zpěvohra, loutkové divadlo, pohybové a taneční divadlo
- doplňková četba dle výběru žáků
- práce s dětským časopisem - řešení rébusů, hádanek, křížovek, sudoku

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Mediální výchova (MEDV) – Stavba mediálních sdělení

- Vnímání autora mediálních sdělení

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se bude prolínat s učivem předmětů: Výtvarná výchova, Hudební výchova, Pracovní činnosti, Přírodověda, Vlastivěda, Anglický jazyk nebo Německý jazyk

5. ROČNÍK

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

- rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti
- iniciativně vstupuje do vztahu s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně

Učivo:

- čtení přiměřeně náročných textů (potichu i nahlas)
- posuzování úplnosti či neúplnosti jednoduchého sdělení
- reprodukce obsahu přiměřeného sdělení
- správné vedení dialogu, telefonického rozhovoru
- využívání možností moderních způsobů dorozumívání
- intonace, přízvuk, pauzy a tempo v řeči, ve čtení
- spisovná a nespisovná výslovnost
- sestavování osnovy vyprávění
- popis pracovního postupu
- popis osoby, zvířete

- dopisy, tiskopisy
- základy asertivního chování – iniciativa ve vztahu k jiným, hledání možností jak vycházet s jinými lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky, iniciativa nepřijatá jinými, zpracování neúspěchu

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
- zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

Učivo:

- slovo a jeho stavba - části slova, slova příbuzná a tvoření slov, souhláskové skupiny na styku předpony nebo přípony a kořene, zdvojené souhlásky, přídavná jména s příponou -ský, předpony s-, z, vz-, předložky s, z; skupiny be/bje, vě/vje, pě, mě/mně, dělení slov, pravopis i, í/y, ý po obojetných souhláskách
- tvarosloví - slovní druhy (podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa)
- větná skladba - určování základních větných členů, podmět vyjádřený/nevyjádřený, podmět rozvitý a několikanásobný, přísudek slovesný, shoda přísudku s podmětem, shoda přísudku s několikanásobným podmětem, věta jednoduchá a souvětí, spojování vět v souvětí
- přímá a nepřímá řeč

LITERÁRNÍ VÝCHOVA:

Očekávané výstupy:

- volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů

- pracuje ve skupině na vytvoření menšího inscenačního tvaru a využívá při tom různých výrazových prostředků
- prezentuje inscenační tvar před spolužáky a na základě sebereflexe a reflexe spolužáků a učitele na něm dále pracuje, sleduje a hodnotí prezentace svých spolužáků
- slovně vyjadřuje děj, situace, příběh promítnutého filmu (animovaného, hraného) a zaujímá osobní stanovisko k jednání postav a vyjadřuje svůj názor na film jako celek

Učivo:

- poslech literárních textů
- zážitkové čtení a naslouchání, doplňkové čtení dle výběru žáků
- přednes vhodných literárních textů, jednoduchý rozbor, memorace
- práce s dětským časopisem
- volná reprodukce
- dramatizace
- vlastní výtvarný doprovod
- základní literární pojmy – literární druhy a žánry; divadelní představení
- komunikace s divákem – prezentace, sebereflexe
- typová postava – směřování k její hlubší charakteristice, činoherní a loutkářské prostředky
- sociálně komunikační dovednosti – prezentace, reflexe a hodnocení
- lidový kalendář - pranostiky na daný měsíc, lidové zvyky, významná jména a státní svátky v kalendáři
- sestavení osnovy k textu,

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Mediální výchova (MEDV) – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se bude prolínat s učivem předmětů: Výtvarná výchova, Hudební výchova, Pracovní činnosti, Přírodověda, Vlastivěda, Anglický jazyk nebo Německý jazyk

5.2 Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časová dotace ve 3.-5. ročníku pro vyučovací předmět Anglický jazyk je uvedena v kapitole 4. Učební plán.

Anglický jazyk přispívá k chápání a objevování skutečnosti, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytuje živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa. Osvojování anglického jazyka pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě tak v dalším studiu a budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat rozdílnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice.

Výuka anglického jazyka tvoří úvod do cizojazyčného vzdělávání žáků. Proto je v tomto období nejdůležitější probuzení zájmu o výuku angličtiny a vytváření pozitivního vztahu k učení se anglickému jazyku. Abychom toho dosáhli, musí být vyučovací hodiny angličtiny v průběhu celého roku prostoupeny zajímavostmi a pro žáky poutavými činnostmi, hrami a písničkami. Při výuce je třeba pracovat s vhodnými učebnicemi a pomůckami zpracovanými přiměřeně k věku dítěte.

Snažíme se, aby žák porozuměl vyslechnutému sdělení, uměl ho opakovat, aby uměl použít naučená slova v jednoduchém spojení, aby dovedl slova a věty přečíst i zapsat, popřípadě k nim nakreslit obrázek.

Výuka jazyka vychází z jeho praktického použití. Tomu je přizpůsoben výklad pravidel gramatiky, slovní zásoba a výběr slov je vázán do vzájemných souvislostí. Slovní zásoba je

volena především z okruhu zájmů žáků mladšího školního věku. Upevňování, procvičování a využití slovní zásoby v jednoduchých větách spojujeme vždy s činnostmi s konkrétním předmětem nebo obrázkem. To je základem k tomu, aby se anglickému jazyku učil každý žák s chutí a věřil, že bude mít úspěch.

Využíváme zvukových nahrávek, říkanek a písniček, z nichž některé se žáci učí zpaměti.

Ve výuce anglickému jazyku přihlížíme k individuálním zvláštnostem a schopnostem žáků školy.

Výchovné a vzdělávací strategie, které cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Klíčová kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie
Kompetence k učení	vedeme žáky k vytváření základních návyků a postupů ve výuce anglickému jazyku, vedeme k poznání vlastního učebního stylu přiměřeně věku žáka a obsahu učiva vedeme žáky k užívání jazykové terminologie vedeme žáky k uvědomění si významu znalosti anglického jazyka podporujeme u žáků samostatné rozhodování
Kompetence k řešení problémů	přiměřeně věku a obsahu učiva rozvíjíme u žáků samostatnost a vlastní úsudek vedeme žáky k vyhledávání informací potřebných k řešení úkolů a problémů
Kompetence komunikativní	vedeme žáky ke schopnosti formulovat své myšlenky, komunikovat především ústně na principu nápodoby a pamětního učení vedeme k osvojování si základní schopnosti písemného vyjadřování v anglickém jazyce vedeme k naslouchání a rozumění dialogu druhých osob rozvíjíme u žáků techniku rozhovoru v anglickém jazyce
Kompetence sociální a personální	podporujeme u žáků práci ve dvojici a ve skupině posilujeme u žáků osvojování si skupinových rolí a

	přejímání dílčí odpovědnosti za výsledky své práce vytváříme podmínky pro sebehodnocení
Kompetence občanské	dbáme na respektování postavení dospělého i pozice žáka a dodržování norem soužití v malé skupině seznamujeme žáky s reáliemi anglicky mluvících zemí, s jejich historií a tradicemi
Kompetence pracovní	vedeme žáky k plánování dílčích kroků motivujeme žáky k dobré znalosti anglického jazyka, který je nezbytný pro pracovní a lidské dorozumění dbáme na to, aby žáci vhodně volili své pracovní pomůcky a pracovní místo pro danou činnost

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu po ročnících

3. ROČNÍK

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
- zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
- přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
- píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

Učivo:

- formy společenského styku – pozdrav, představení se, poděkování, požádání, reakce na pokyn učitele
- části dne
- školní potřeby
- člen určitý a neurčitý
- barvy
- osobní zájmena
- číslovky do dvaceti
- vyjádření věku
- vyjádření souhlasu, nesouhlasu
- vytváření otázek a odpovědí na neznámou věc
- určování celé hodiny
- představení rodiny a kamarádů
- vyjádření velikosti a délky předmětu
- množné číslo podstatných jmen
- dětské hračky
- umístění předmětů – předložky
- oblečení
- části těla
- dny v týdnu
- názvy sportů, potravin, ovoce a zeleniny, zvířat
- abeceda, hláskování
- poslech

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS) – Evropa a svět nás zajímá

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se bude prolínat s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Matematika, Výtvarná výchova, Hudební výchova, Pracovní činnosti, Prvouka

4. ROČNÍK

POSLECH S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy:

- rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností

MLUVENÍ

Očekávané výstupy:

- zapojí se do jednoduchých rozhovorů, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy:

- vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům

Učivo:

- základní pokyny běžné každodenní komunikace
- reakce na základní pokyny učitele (classroom language)
- zápis hláskovaných anglických slov
- reakce na otázky a pokyny

- poslech
- rozšiřování slovní zásoby dle daných témat (domov, rodina, škola,

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

PSANÍ

Očekávané výstupy:

- vyplní osobní údaje do formuláře

Učivo:

- hláskování svého jména a příjmení
- představení sebe a své rodiny
- popis postavy
- práce se slovníkem
- jednoduchá sdělení – adresa, blahopřání, pozdrav
- tématické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas a zájmová činnost, oblékání, nákupy
- přídavná jména, předložky, slovesa, číslovky do 20
- tvorba otázky a odpovědi
- pořádek slov ve větě
- vyjádření záporu
- pravidla komunikace v běžných každodenních situacích – pozdrav, poděkování, představování
- popis osoby, zvířete, předmětu, dne, pracovního postupu
- tvorba otázky a odpovědi, užití záporu
- čtení a vypravování jednoduché pohádky

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS) – Evropa a svět nás zajímá

Multikulturní výchova (MKV) – Lidské vztahy

- Multikulturalita

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se bude prolínat s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova, Hudební výchova, Matematika, Přírodověda, Vlastivěda, Pracovní činnosti

5. ROČNÍK

POSLECH S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy:

- rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

MLUVENÍ

Očekávané výstupy:

- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy:

- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

Učivo:

- porozumění základní slovní zásobě dle tematických okruhů
- poslech
- četba s porozuměním vět a jednoduchého textu
- reakce na základní pokyny učitele
- práce s audiovizuální technikou

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

PSANÍ

Očekávané výstupy:

- napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života

Učivo:

- jednoduchá písemná sdělení – adresa, dopis
- rozšíření slovní zásoby dle tematických okruhů – počasí, bydlení, TV, potraviny, sport, zaměstnání, domácí zvířata, měsíce
- stupňování přídavných jmen
- přítomný čas průběhový
- minulý čas prostý – sloveso TO HAVE
- rozhovor ve dvojicích a ve skupině
- otázka a odpověď, vyjádření záporu

- práce s audiovizuální technikou
- samostatné vyprávění dle tématických celků

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Multikulturní výchova (MKV) – Lidské vztahy

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova, Hudební výchova, Pracovní činnosti, Matematika, Přírodověda, Vlastivěda

5.4 Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časová dotace v jednotlivých ročnících pro předmět Matematika je uvedena v kapitole 4. Učební plán.

Matematické vzdělávání pomáhá žákům vnímat význam matematiky v životě. Žáci se učí vyjadřovat pomocí čísel a pracovat s nimi. Matematika rozvíjí pozornost, vytrvalost, schopnost rozlišovat, objevovat, vytvářet různé situace a řešit je. Žáci se učí svoji práci kontrolovat, srovnávat a uplatňovat je v praktickém životě, učí se sebedůvěře, vyjadřují výsledky svého pozorování. S vyjadřovacími schopnostmi se rozvíjí jejich schopnost uvažovat.

Do první třídy přicházejí děti s nestálou a rozptýlenou pozorností, mnozí neumějí naslouchat. Hodiny matematiky dávají prostor k tomu, aby se žáci učili pozorně naslouchat slovům učitele. Pojmy čísel první desítky a početní výkony s nimi prováděné se vyvozují *zásadně pomocí žákovských pomůcek* a to hlavně konkrétních věcí a dále pomocí zástupného názoru a obrázků. Vždy ve spojení s manipulací každého žáka s uvedenými pomůckami. Tyto činnosti pomáhají lehce podchytit pozornost žáků. To také napomáhá tomu, že lze brzy individuálně

pracovat s celým žákovským kolektivem, docílit pozornosti všech žáků. Pomůcky v rukou žáků a činnosti s nimi umožňují učitelům okamžitou zpětnou vazbu a možnost reagovat na úroveň zvládnutí učiva žáky.

Velmi dobrým prostředkem k rozvoji pozornosti i k projevu míry pochopení probíraného matematického učiva jsou *hovory žáků k činnostem*, při kterých početně vyjadřují své zkušenosti. Rozvíjí se přitom schopnost žáka vyjadřovat své myšlenky, posiluje se sebedůvěra žáka v jeho schopnosti.

Výchova pozornosti a sebedůvěry je úzce spjata s výchovou smyslu pro zodpovědnost, nyní za vlastní práci ve škole a za její výsledky, později pak za práci prováděnou v zaměstnání. Smysl pro odpovědnost za vlastní práci je úspěšně vytvářen, je-li žák brzy veden k samokontrolě. K tomu je v materiálech připravených pro výuku věnováno hodně prostoru.

Velký význam v matematice má *aktivita žáků*. Formy učení dávají dostatek možností k jejímu neustálému podněcování.

Učení matematice není založeno na výsledcích, které se objeví hned po jedné hodině činností zařazených do výuky náhodně, odděleně. *Toto učení naopak vyžaduje aplikaci činností do celého souboru hodin*. Uvědomujeme si, že ani jeden návyk se nemůže vytvořit jen v jedné hodině. Ani jeden matematický pojem nemůže být utvrzen během jedné vyučovací hodiny. Je nutné v řadě vyučovacích hodin po sobě následujících nechat daný pojem postupně nechat objevit a přijmout všemi žáky, poznané učivo krátce v každé hodině procvičovat a nechat ho obohacovat novými žákovskými nápady a zjištěními. Každá vyučovací hodina, která je zařazena do určitého systému činností svým dílem přispívá k vytvoření a upevnění vykládaného pojmu, každá vyučovací hodina také individuálně přibližuje žákovi určité nové vědomosti. Proto musí dostat každý žák dostatečný prostor k pochopení učiva a k dovednosti o něm hovořit. Nové učivo vyplývá z předcházejícího a zároveň je základem a oporou pro učivo následující. Když se snažíme toto dodržet a v tomto systému vyučovat, často se stane, že žáci nové učivo objeví sami a často jim ani nepřipadá nové. K tomu je třeba žákům dopomoci určitým upozorněním učitele, otázkou nebo doporučením, co pozorovat. *Žákům je třeba dát dostatečný prostor na objev poznávaného jevu i na jeho zvládnutí a procvičení*.

Nové učivo předkládané žákům za pomoci individuálních činností se zvolenými konkrétními pomůckami nebo jinými prostředky ke zkonkrétnění vytvářených pojmů, vede k jejich pochopení. Velkou mírou přitom napomáháme rozvoji správného uvažování žáků.

Řešení úloh spojené s individuálními činnostmi žáků doprovázené jejich schopností formování slovního vyjádření úloh a odpovědí, můžeme hodnotit jako *nejmocnější prostředek rozvoje chápavosti dětí*. Při tomto učení dovedeme postupně všechny žáky k tomu, že se dovedou o učeném jevu vyjadřovat v matematice jasně, souvisle a přesvědčivě.

Učení matematice v rukou učitele, který ho neformálně uplatňuje, je jemný a dokonalý nástroj, pomocí něhož učitel upoutává snadno pozornost žáků, probouzí jejich představivost a uvádí do pohybu postupně myšlení každého žáka.

Při řešení slovních úloh je žák jejich tvůrcem, vynálezcem i řešitelem. Úsilí, které žáci vynakládají, působí příznivě na jejich rozumový vývoj. Rozvíjena je přitom samostatnost žáka i jeho tvořivost.

Podmínky pro dosažení dovednosti žáka správně řešit slovní úlohy jsou:

- praktické činnosti, které odpovídají určité úloze
- pokus o samostatné vyhledávání cesty řešení, odpovědi náležející dané úloze závěrů
- dovednost samostatně vymyslet a formulovat úlohu podobnou k úlohám právě řešeným
- nechat žáky vymýšlet úlohy s praktickým, jim blízkým obsahem a též jim takové úlohy předkládat k řešení
- obtížnější úlohy řešit až po dokonalém zvládnutí úloh jednoduchých

Při řešení slovních úloh se ukazuje, že někteří žáci teprve po řešení úloh ze života tak, jak ho znají, začínají chápat smysl, cíl a význam řešení slovních úloh.

Učebnice a pracovní sešity, které jsou připravené k učení matematice, předkládají mnoho slovních úloh ze života, čímž jsou také dětem blízké a jasné. Metodické postupy v nich zvolené nejsou jednotvárné, upoutávají žáky, budí jejich zájem, mobilizují jejich pozornost.

Vzdělávací oblast matematika je tvořena **čtyřmi tematickými okruhy**:

a) Číslo a početní operace:

V tomto tematickém okruhu si žáci postupně osvojují aritmetické operace (porovnávání, zaokrouhlování, sčítání, odčítání, násobení, dělení). Přitom se dbá na tři složky:

- dovednost (provádění početních operací);
- algoritmické porozumění (proč je práce prováděna předloženým postupem, důraz na činnostní provedení a pozorování žáků, hovor o pozorovaném);

- významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací – nejlépe za pomoci individuálních činností, matematizace reálných situací).

b) Závislosti, vztahy a práce s daty:

Žáci si v tomto tematickém okruhu na základě pozorování uvědomují změny a závislosti známých jevů. Porovnávají velikosti věcí a čísel. Pomocí svých činností postupně pochopí, že změnou může být zvětšení, zmenšení, růst, pokles. Na poznání a pochopení závislostí navazuje v dalších obdobích práce s tabulkami, diagramy a grafy. V jednoduchých případech je konstruuje a vyjadřuje matematickým zápisem nebo je mohou modelovat. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

c) Geometrie v rovině a v prostoru:

Žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace. Hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují kolem nás. Uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah, povrch a objem a také zdokonalují svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů vycházejících z běžného života.

d) Nestandardní aplikační úlohy a problémy

Žáci v této oblasti uplatňují logické myšlení. Tyto úlohy prolínají všemi tematickými okruhy v průběhu základního vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života. Snaží se pochopit a analyzovat problém, třídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, logicky řešit úlohy a formulovat odpovědi. Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky především kalkulátory, vhodné počítačové softwary a výukové programy. Učí se samostatně a kritické práci se zdroji informací.

Výchovné a vzdělávací strategie, které cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Klíčová kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie
Kompetence k učení	respektujeme osobnost žáka a uplatňujeme individuální přístup k žákovi při řešení matematických situací motivujeme žáky příklady z praktického života

	vedeme žáky ke schopnosti pracovat s chybou podporujeme samostatnost a tvořivost umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry upozorňujeme žáky na různé informační zdroje promýšlíme a využíváme mezipředmětové vztahy vedeme žáky ke kritickému i sebekritickému hodnocení práce
Kompetence k řešení problémů	podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení při řešení problému předkládáme žákům problémové úlohy a modelové situace a podporujeme u nich vhodné řešení problému vedeme žáky ke schopnosti obhájit svá rozhodnutí a své způsoby řešení vedeme žáky k pochopení problému a hledání odpovídajícího způsobu řešení na základě vlastního úsudku a zkušeností podporujeme žáky v objevování různých variant řešení problému podporujeme týmovou práci při řešení problému podporujeme využívání moderní techniky při řešení problému
Kompetence komunikativní	zaměřujeme se na rozvíjení komunikačních dovedností žáků v informačních a komunikačních technologiích podporujeme u žáků schopnost správně, srozumitelně a logicky formulovat své myšlenky
Kompetence sociální a personální	podporujeme vzájemnou pomoc žáků vytváříme podmínky pro práci ve dvojici a v pracovní skupině

	vedeme žáky k sebedůvěře a samostatnosti
Kompetence občanské	podporujeme u žáků uvědomění si svých školních povinností a s tím související zodpovědnosti za domácí přípravu vedeme žáky k organizování a plánování vlastních činností vedeme žáky k potřebě dalšího vzdělávání
Kompetence pracovní	dbáme na pečlivost práce, dokončení a hodnocení práce dbáme na bezpečné používání rýsovacích a dalších potřeb a na zajištění jejich funkčnosti vedeme žáky k zodpovědnosti za práci a k uvědomění si hodnoty práce své i druhých podporujeme u žáků využívání získaných znalostí a dovedností v praktickém životě

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu po ročnících

1. ROČNÍK

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy:

- používá přirozená čísla v oboru 0-20 k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 20, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly v oboru 0-20
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Učivo:

- vytváření představ o jednotlivých číslech na základě názoru
- čtení a psaní čísel v oboru do 20
- diktát čísel
- přirozená čísla v oboru do 20
- rozklad čísel v daném oboru
- porovnávání počtu prvků
- sčítání a odčítání přirozených čísel
- manipulační činnosti v daném oboru
- slovní úlohy
- orientace v prostoru
- automatizace početních operací
- vztahy o několik více, o několik méně
- složené příklady
- úvod do učiva sčítání a odčítání s přechodem v oboru do 20

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY**Očekávané výstupy:**

- orientuje se v čase
- doplňuje posloupnosti čísel

Učivo:

- orientace v čase a v prostorových vztazích
- posloupnost čísel v oboru do 20
- orientace na číselné ose

- doplňování tabulek, schémat

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

Očekávané výstupy:

- rozezná a pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci

Učivo:

- základní útvary v rovině – modelování bodu, rozlišování druhů čar – křivá, přímá, lomená
- základní rovinné útvary – kruh, trojúhelník, čtverec a obdélník
- osová souměrnost

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Prvouka

2. ROČNÍK

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy:

- používá přirozená čísla v oboru 0-100 k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru a vytváří soubory s daným počtem prvků
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti

- užívá lineární uspořádání; zobrazí čísla do 100 na číselné ose
- provádí z paměti jednoduché početní operace s čísly 0-100
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Učivo:

- opakování učiva 1. ročníku
- numerace s přechodem desítky v oboru čísel do 20
- čtení a zápis čísel v oboru do 100
- číselná řada 0-100
- počítání po desítkách, počítání po jednotkách v různých desítkách a porovnávání desítek
- řazení, sčítání a odčítání, rozklady do 100
- zaokrouhlování na desítky na základě práce s číselnou osou; čísla sudá a lichá
- jednoduché slovní úlohy spojené s názorem v daném oboru
- písemné sčítání a odčítání dvouciferných čísel do 100 bez přechodu desítky
- sčítání a odčítání do 100 s přechodem desítky
- úvod do násobení a dělení
- počítání složených příkladů
- počítání se závorkami

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy:

- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

Učivo:

- určování času (hodiny ručičkové i digitální)

- jednotky času (hodina, minuta) a jejich převody

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy:

- porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky

Učivo:

- geometrické tvary rovinné a prostorové
- opakování druhů čar
- bod – rýsování
- rýsování rovinných útvarů pomocí bodů
- přímka, bod, úsečka – modelování a rýsování
- praktické porovnávání a měření délek, jednotky délky (metr, centimetr, milimetr)
- polopřímka a vzájemná poloha dvou přímek
- jednotky objemu a hmotnosti

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Prvouka

3. ROČNÍK

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy:

- používá přirozená čísla v oboru do 1000 k modelování reálných situací, počítá předměty v daném oboru a vytváří soubory s počtem prvků do 1000
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo do 1000 na číselné ose
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly do 1000
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Učivo:

- opakování učiva z 2. ročníku
- numerace do 100
- sčítání a odčítání v oboru do 100
- slovní úlohy vedoucí ke sčítání, odčítání, porovnávání o několik více, o několik méně
- písemné sčítání a odčítání do 100
- násobení a dělení v oboru násobitek do 100, automatizace spojů
- slovní úlohy vedoucí k násobení a dělení a rozlišování úsudků několikrát více, několikrát méně a jejich obměny
- úvod do násobení a dělení mimo obor násobitek
- užití závorek v příkladech s dvěma početními výkony
- přirozená čísla v oboru do 1000
- vytvoření představy čísel na základě názoru (peníze, čtvercová síť)
- posloupnost přirozených čísel, počítání po stovkách, desítkách, jednotkách
- čtení a zápis čísel do 1000
- práce s číselnou osou
- porovnávání

- zaokrouhlování čísel na stovky, desítky
- sčítání a odčítání v oboru do 1000 bez přechodu stovky
- sčítání a odčítání v oboru do 1000 s přechodem stovky
- pamětné sčítání i odčítání v oboru do 1000 bez přechodu stovky i s přechodem stovky
- pamětné sčítání a odčítání v oboru do 1000 (dvojciferných i trojciferných čísel)
- písemné sčítání a odčítání v oboru do 1000, kontrola výsledku zkouškou
- sčítání a odčítání, násobení a dělení s užitím závorek
- dělení se zbytkem - seznámení

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy:

- popisujeme jednoduché závislosti z praktického života
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

Učivo:

- didaktické hry – nakupování, cestování
- práce s grafy, diagramy a tabulkami
- jednotky času

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

Očekávané výstupy:

- rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině
- vnímá a prožívá základní prostorové pojmy a půdorysné dráhy pohybu

Učivo:

- opakování učiva 2. ročníku
- polopřímka
- vzájemná poloha dvou přímek v rovině
- rovinné útvary – trojúhelník, čtverec, obdélník, čtyřúhelníky
- osová souměrnost

- přenášení úseček
- porovnávání úseček – střed úsečky
- kružnice, kruh; rýsování kružnice
- konstrukce trojúhelníku
- tělesa – rozvoj prostorové představivosti
- jednotky délky, hmotnosti, objemu, převody jednotek

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Prvouka, Logopedická péče, Anglický jazyk, Německý jazyk

4. ROČNÍK

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy:

- využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost sčítání a násobení
- provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel do milionu
- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru do milionu
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v oboru přirozených čísel do milionu
- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku

Učivo:

- opakování učiva 3. ročníku

- písemné násobení
- písemné dělení jednociferným dělitelem
- čísla do 10 000 (porovnávání čísel, sčítání a odčítání z paměti, zaokrouhlování, písemné sčítání a odčítání)
- čísla větší než 10 000 (porovnávání čísel, zaokrouhlování čísel, sčítání a odčítání z paměti, sčítání a odčítání písemné, násobení a dělení z paměti, násobení a dělení písemné, slovní úlohy, závislosti a vztahy mezi čísly, písemné násobení dvojciferným činitelem)
- milion (početní výkony s přirozenými čísly, zápis čísel, písemné sčítání a odčítání, písemné dělení a násobení, zaokrouhlování, porovnávání, práce s číselnou osou)
- zlomky (úvod do učiva o zlomcích, názvosloví, čtení, zápis, znázorňování)
- římské číslice (úvod do učiva)
- odhady, kalkulátor

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy:

- vyhledává, sbírá a třídí data v oboru přirozených čísel do milionu
- čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy v oboru přirozených čísel do milionu

Učivo:

- práce s daty
- aritmetický průměr
- práce s tabulkami, diagramy

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy:

- narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce
- sestrojí rovnoběžky a kolmice
- rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osobě souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

Učivo:

- vzájemná poloha přímek v rovině - rovnoběžky, různoběžky, přímky kolmé, rýsování kolmic, rovnoběžek, různoběžek
- pravý úhel, pravoúhlý trojúhelník
- obdélník, čtverec, kružnice, kruh, trojúhelník, rovnoběžník
- osa úsečky, střed úsečky
- obvod trojúhelníku, obdélníku, čtverce
- obsah obdélníku, čtverce
- grafický součet úseček a grafický rozdíl úseček, grafický násobek úsečky
- jednotky obsahu, času, objemu, délky, hmotnosti
- útvary souměrné podle osy

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Vlastivěda, Přírodověda, Logopedická péče

5. TŘÍDA

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy:

- využívá při pamětném i písemném počítání komunikativnost a asociativnost sčítání a násobení
- provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel

- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
- porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
- přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
- porozumí významu znaku "-" pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

Učivo:

- opakování učiva 4. ročníku
- procvičování sčítání a odčítání, násobení a dělení
- písemné násobení a dělení
- římské číslice
- zlomky
- dělení přirozených čísel
- pamětné dělení se zbytkem
- písemné dělení dvojciferným dělitelem
- počítání s velkými čísly
- desetinná čísla - porovnávání, sčítání, odčítání, násobení a dělení desetinných číslem deseti, stem, tisícem; zaokrouhlování

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy:

- vyhledává, sbírá a třídí data
- čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

Učivo:

- diagramy a grafy

- práce s daty
- aritmetický průměr
- průměrná rychlost
- jednoduché úlohy s procenty

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy:

- sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu

Učivo:

- úhel
- čtverec, obdélník a jejich úhlopříčky, vlastnosti uhlopříček
- trojúhelníky a jejich vlastnosti
- kružnice a kruh
- obvody obrazců
- souřadnice bodů
- geometrická tělesa
- jednotky délky, času, obvodu, obsahu, hmotnosti
- převody jednotek
- obsah obdélníku a čtverce
- střed úsečky a osa úsečky
- vzdálenost dvou rovnoběžek
- krychle, kvádr a jejich povrchy
- porovnávání úhlů, osa úhlu
- osově souměrné útvary
- pravidelné obrazce
- vzájemná poloha dvou kružnic

- obsah složitějších obrazců

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Vlastivěda, Přírodověda, Logopedická péče

5.5 Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast v 1. - 4. ročníku není realizována jako samostatný předmět, je součástí jiných vyučovacích předmětů. Časová dotace vyučovacího předmětu pro 5. ročník je uvedena v kapitole 4. Učební plán.

Tento vzdělávací předmět se věnuje základům práce s PC a jeho základním vybavením, práci s výukovým softwarem a základy internetu.

Žáci se učí komunikovat elektronickou formou, vyhledávat informace na internetu, pracovat s webovým prohlížečem, plní zadané úkoly v textovém a grafickém editoru. Pomocí metod doplňování, porovnávání, dokreslování a vyhledávání jsou vedeni ke spolupráci při řešení problémů, k zodpovědnosti za svůj výkon, k jeho kontrole a korekci.

Vyučovací předmět by měl vést ke zvýšení efektivnosti a racionálnější organizaci práce při učební činnosti žáků.

Výchovné a vzdělávací strategie, které cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Klíčová kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie
Kompetence k učení	Vedeme žáky k vyhledávání, třídění, zpracování a používání informací získaných prostřednictvím komunikačních technologií

	vedeme žáky k efektivnímu využívání počítače, internetu i dalších komunikačních technologií v procesu učení
Kompetence k řešení problémů	podporujeme využívání moderní techniky při řešení problému vedeme žáky k ověřování správnosti řešení problémů prostřednictvím komunikačních technologií
Kompetence komunikativní	vedeme žáky k využívání informací získaných prostřednictvím komunikačních prostředků a k jejich tvořivému využívání zaměřujeme se na rozvíjení komunikačních dovedností žáků v informačních a komunikačních technologiích vedeme žáky k využívání komunikačních technologií ke komunikaci s okolním světem
Kompetence sociální a personální	podporujeme u žáků schopnost pracovat ve dvojici i ve skupině svým jednáním přispíváme k utváření příjemné atmosféry v pracovním týmu
Kompetence občanské	vedeme žáky k sebeúctě a úctě k druhým lidem a jejich hodnotám vedeme žáky odpovědnému a etickému přístupu k nevhodným obsahům vyskytujících se v různých médiích vedeme žáky k šetrné práci s výpočetní technikou
Kompetence pracovní	vedeme žáky k využívání získaných znalostí a dovedností v zájmu svého rozvoje a své přípravy na budoucí profesní zaměření vytváříme podmínky pro získávání praktických dovedností dbáme na dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci s výpočetní technikou a médii dbáme na dodržování vymezených pravidel a plnění povinností a závazků

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

5. ROČNÍK

ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM

Očekávané výstupy

- využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie
- respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady
- chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím
- experimentuje se samostatně vytvořenými výtvarnými prvky a vytváří pohybové efekty, ve své tvorbě uplatňuje základy animace
- vytváří série fotografií a jiných statických vizualizací, následně s nimi experimentuje a využívá možností technologií vytvářejících pohybový efekt

Učivo:

- základní pojmy informační činnosti – informace, informační zdroje, funkce a popis počítače a přídatných zařízení
- základní obsluha PC, seznámení s hygienickými a bezpečnostními návyky
- jednoduchá údržba počítače, postupy při běžných problémech
- zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

Očekávané výstupy:

- při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty
- vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích
- komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení

Učivo:

- společenský tok informací – vznik, přenos, zpracování
- základní způsoby komunikace
- metody a nástroje vyhledávání informací
- práce s internetovým vyhledávačem

ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ**Očekávané výstupy:**

- pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru

Učivo:

- základní funkce textového a grafického editoru

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Mediální výchova (MEDV) - Fungování a vliv médií ve společnosti

- Tvorba mediálního sdělení

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Vlastivěda, Přírodověda, Matematika, Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Hudební výchova, Tělesná výchova

5.6 Prvouka

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časová dotace v jednotlivých ročnících pro vyučovací předmět Prvouka je uvedena v kapitole 4. Učební plán.

V tomto vzdělávacím předmětu získávají žáci informace týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví a dalších témat. Tento předmět se zabývá historií i současností a prioritou je získávat znalosti a dovednosti pro praktický život. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, učí se jejich vzájemným vztahům a souvislostem. Utváří si tak prvotní ucelený obraz světa kolem sebe.

Učitel řídí vyučování tak, aby žáci docházeli k novým poznatkům zejména na základě vlastních činností a přímého pozorování. Žáci mohou různé věci a jevy pozorovat např. při řízených činnostech, na vycházkách, při pokusování, při zacházení s různými nástroji a předměty. Využíváme co nejvíce regionálních přírodních i společenských jevů.

Charakteristické pro výuku Prvouky je její prolínání s učivem ostatních předmětů. Právě toto prolínání témat dává možnost vytváření mnoha malých projektů, které výuku obohatí a učivo propojí s praktickým životem žáků. Výuku Prvouky vhodně doplňují obrazy, videozáznamy, filmy, besedy, vycházky i exkurze.

Výchovné a vzdělávací strategie, které cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Klíčová kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie
Kompetence k učení	motivujeme žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění informací využíváme práce s různými zdroji informací vedeme žáky k samostatnému pozorování a porovnávání získaných výsledků podporujeme samostatnost a tvořivost promýšlíme a využíváme mezipředmětové vztahy uplatňujeme individuální přístup k žákovi

Kompetence k řešení problémů	podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů vedeme žáky nebát se problému, rozpoznat a pochopit jej umožňujeme a podporujeme u žáků snahu vyslovovat vlastní názory a způsoby řešení problémů
Kompetence komunikativní	vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo ni rozvíjíme u žáků schopnost formulovat vlastní myšlenky a respektovat názory druhých seznamujeme žáky s různými typy textů a obrazových materiálů
Kompetence sociální a personální	vytváříme podmínky pro práci žáků v týmu používáme skupinové práce, projekty vedeme žáky k utváření příjemné atmosféry v týmu
Kompetence občanské	vedeme žáky k sebeúctě a úctě k druhým lidem seznamujeme žáky se základními normami společenského chování a dbáme na jejich dodržování vedeme žáky k ochraně životního prostředí vedeme žáky ke schopnosti vcítit se do situace druhých
Kompetence pracovní	vedeme k bezpečnému a účinnému používání materiálů a nástrojů vedeme žáky k systematizaci a plánování práce seznamujeme žáky s různými profesemi a cíleně objasňujeme představu žáků o jednotlivých povoláních

1. ROČNÍK

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy:

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí

Učivo:

- školní budova
- okolí školy
- moje bydliště
- má vlast
- dopravní značky, dopravní prostředky

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy:

- rozlišuje blízké příbuzné a vztahy v rodině
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- žák si osvojí oslovování křestními jmény
- zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájmu o spolužáky
- rozlišuje herní a reálnou situaci; přijímá pravidla hry; vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná

Učivo:

- rodina
- soužití lidí
- chování lidí a jejich vlastnosti, pravidla slušného chování
- povolání, řemesla
- volný čas
- komunikace při vytváření výchovného kolektivu – přestavení se

- základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích – poděkování
- elementární prosociálnost – darování, ochota dělit se, povzbuzení, služba, vyjádření soucitu, přátelství
- sociálně komunikační dovednosti – spolupráce, komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy:

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka a práci lidí

Učivo:

- orientace v čase, režim dne
- rok a roční období
- měsíce, hodiny
- státní svátky a významné dny

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy:

- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků

Učivo:

- rok, roční období – charakteristika, počasí, změny v přírodě
- ovoce a zelenina
- zvířata, stromy a rostliny
- v sadu a na zahradě, na louce a na poli, v lese

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy:

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle
- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných

- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Učivo:

- naše tělo
- denní režim
- zdraví a nemoc, čistota a péče o zdraví, úraz
- hygienická a bezpečnostní pravidla

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Výchova demokratického občana (VDO) – Občanská společnost a škola

Environmentální výchova (ENV) - Ekosystémy

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Logopedická péče

2. ROČNÍK

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy:

- vyznačí v jednoduchém plánu cestu na určené místo
- pozoruje a popisuje změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině

Učivo:

- cesta do školy
- domov
- naše obec

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy:

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi

Učivo:

- moje rodina
- rodinná oslava
- domov
- povinnosti členů rodiny

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy:

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, soužití, zvycích a o práci lidí

Učivo:

- orientace v čase podle hodin
- kalendářní rok, měsíce, týden
- režim dne
- práce a volný čas
- roční období
- státní svátky a významné dny
- minulost, současnost a budoucnost

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy:

- roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě

Učivo:

- krajina kolem nás
- chráněná krajinná oblast
- roční období v různých ekosystémech
- živočichové ve volné přírodě, živočichové v zajetí, hospodářská zvířata
- ptáci tažní, stálí, domácí ptáci
- ovocné stromy, lesní porosty, pokojové rostliny
- ovoce a zelenina, zemědělské plodiny
- životní prostředí a péče o něj
- suroviny a výrobky

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ**Očekávané výstupy:**

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví

Učivo:

- dopravní značky, dopravní prostředky
- člověk – naše tělo
- hygiena a čistota
- potraviny a výživa
- nemoc a úraz

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Environmentální výchova (ENV) – Lidské aktivity a problémy životního prostředí

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Tělesná výchova, Logopedická péče

3. ROČNÍK

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy:

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí nejbližším okolí
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a oblužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost

Učivo:

- škola a její okolí
- obec – části, ulice, znázornění obce, významné budovy v obci
- poloha obce v krajině
- světové strany, kompas
- turistická mapa

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy:

- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům
- žák si osvojí oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravů, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci
- zkoumá témata a konflikty na základě vlastního jednání
- navazuje pozitivní partnerské vztahy v malé skupině

Učivo:

- domov, rodina
- pracovní příležitosti v naší obci, povolání
- kulturní a sportovní život v rodině a v obci
- průběh lidského života
- člověk mezi lidmi
- základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích – pozdrav, otázka, prosba, poděkování, omluva
- náměty a témata v dramatických situacích – jejich nalézání a vyjadřování

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy:

- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Učivo:

- jak žili lidé dříve
- z minulosti naší obce
- významné budovy v obci

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy:

- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Učivo:

- životní prostředí v obci
- rozmanitost života v přírodě, rovnováha v přírodě
- neživá příroda – vzduch, voda, půda, horniny a nerosty, Slunce a Země

- živá příroda – živočichové, rostliny, houby a jejich vztahy
- přírodní celky
- ochrana přírody
- lidská činnost, svět v pohybu
- látky kolem nás
- měření veličin

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy:

- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě
- uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu

Učivo:

- pravidla silničního provozu, městská hromadná doprava
- lidské tělo, stavba těla
- podmínky k životu
- zásady zdravého života, péče o zdraví
- bezpečnost, osobní bezpečnost

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Multikulturní výchova (MKV) – Kulturní difference

Environmentální výchova (ENV) - Vztah člověka k prostředí

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Tělesná výchova, Matematika, Informatika, Logopedická péče

5.7 Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časová dotace ve 4.-5. ročníku pro vyučovací předmět Přírodověda je uvedena v kapitole 4. Učební plán.

Cíle jsou naplňovány prostřednictvím vlastních zkušeností žáků. Učitel řídí vyučování tak, aby žáci docházeli k novým poznatkům zejména na základě vlastních činností a přímého pozorování. Žáci mohou různé věci a jevy pozorovat např. při řízených činnostech, na vycházkách, při pokusech, při zacházení s různými pomůckami, předměty, materiály, mapami, naučnou literaturou a komunikačními technologiemi. Činností vedeme žáky k aktivní manipulaci s atlasy rostlin, živočichů a hub. Vyučování přírodovědě podněcuje aktivitu všech žáků. Průběžně a v souvislosti s různými vyučovacími předměty vedeme žáky k tomu, aby výsledky svých pozorování, zjištění a objevování zaznamenávali různými způsoby, např. výtvarně, písemně nebo ústně.

Úkolem předmětu je, aby žáci získané znalosti a dovednosti užili v praktickém životě a při uvědoměném vztahu k životnímu prostředí a péči o něj.

Obsahem vzdělávacího předmětu jsou tyto okruhy:

Rozmanitost přírody

Žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Seznamují se s rozmanitostí a proměnlivostí přírody naší vlasti. Uvědomí si, že Země a život na ní tvoří nedílný celek, kde rovnováhu v přírodě může člověk svou neohleduplností narušit, a proto by měl hledat možnosti, jak přispět k ochraně přírody a zlepšení životního prostředí.

Člověk a jeho zdraví

Cílem tohoto okruhu je žáky seznámit s člověkem jako živou bytostí s různými biologickými a fyziologickými funkcemi a potřebami. Žáci se seznamují s vývojem člověka a jeho proměnami. Získají základní znalosti o hygieně, výživě, mezilidských vztazích, poučí se o zdraví a nemocech,

zdravotní prevenci, první pomoci i bezpečném chování v různých životních situacích včetně mimořádných událostí. U žáků je posilováno povědomí o to, že zdraví jeho i jiných lidí je nejcennější hodnotou v životě člověka. K tomuto poznání dospějí s pomocí názorných pomůcek, při sledování konkrétních situací, při hře určitých rolí a při řešení modelových situací.

Výchovné a vzdělávací strategie, které cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Klíčová kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie
Kompetence k učení	motivujeme k učení, snažíme se cíleně vytvářet takové situace, které přináší žákovi radost z učení vedeme žáky k osvojení si obecně užívané terminologie, symbolů a znaků a ke schopnosti uvádět věci do souvislostí a propojovat jednotlivé znalosti do širších celků vedeme žáky k vyhledávání, zpracování a používání potřebných informací v literatuře a na internetu podporujeme samostatnost a tvořivost podporujeme využívání cizího jazyka umožňujeme žákům pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky, kriticky posuzovat a vyvozovat názory
Kompetence k řešení problémů	podporujeme tvořivost, samostatnost řešení problémů podporujeme týmovou práci při řešení problémů podporujeme využívání moderních technologií při řešení problémů vedeme žáky ke kontrole vlastní práce a k postupu při řešení problému vedeme žáky ke kritickému myšlení a k uvědomění si zodpovědnosti za svá rozhodnutí
Kompetence komunikativní	rozvíjíme u žáků schopnost formulovat a vyjadřovat vlastní myšlenky a názory, respektovat názory druhých vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky a učiteli

	zaměřujeme se na rozvíjení komunikačních dovedností žáků v mateřském jazyce, v cizích jazycích, informačních a komunikačních technologiích
Kompetence sociální a personální	používáme skupinovou práci, projekty vytváříme podmínky pro práci žáků v týmu vedeme žáky k vytváření příjemné atmosféry v týmu na základě ohleduplnosti a úcty k ostatním
Kompetence občanské	vedeme žáky k ochraně životního prostředí podněcujeme žáky k zodpovědnému chování v krizových situacích a k dovednosti poskytnout účinnou pomoc vedeme žáky k dodržování pravidel zdravého životního stylu dbáme, aby si žáci vážili majetku vlastního i ostatních
Kompetence pracovní	podněcujeme dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci dbáme na pečlivost práce, dokončení a hodnocení práce vedeme žáky k praktickému využití získaných vědomostí

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu po ročnících

4. ROČNÍK

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy:

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídání ročních období
- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organizmy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí

Učivo:

- rozmanitost přírodnin
- výrobky a přírodniny
- jedinec a druh
- živá příroda
- houby, rostliny, živočichové
- byliny - obiloviny, zelenina, plané a kulturní rostliny, rostliny okrasné, léčivé, trávy, třídění podle délky života, stavba rostlin, sklizeň
- dřeviny - listnaté a jehličnaté stromy, stavba těla, jejich užitek
- ekosystémy - společné soužití rostlin a živočichů v dané lokalitě, jejich význam pro člověka, ekologie a ochrana přírody
- živočichové - domácí zvířata, volně žijící zvířata
- příroda neživá
- roční období, střídání dne a noci
- magnety a světové strany
- jednotky – hmotnost, objem, čas, teplota
- vzduch a voda
- horniny a nerosty

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ**Očekávané výstupy:**

- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí

Učivo:

- člověk
- základní části těla
- ochrana před nebezpečím
- správná výživa

- první pomoc
- návykové látky a zdraví
- využívání volného času
- asertivní chování – rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálního zneužívání

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Environmentální výchova (ENV) – Ekosystémy

- Základní podmínky života

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Matematika, Informatika, Pracovní činnosti

5. ROČNÍK

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy:

- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu jednoduché klíče a atlasy
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

Učivo:

- Vesmír a Země
- podmínky života na Zemi – světlo, teplo, voda, vzduch, půda, podnebí a počasí
- rozmanitost životních podmínek – rostliny, houby, živočichové
- poznávání přírody – třídění rostlin a živočichů
- energie v životním prostředí
- člověk a technika
- jednoduché stroje

- ochrana přírody, rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy, ekologické katastrofy

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy:

- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
- ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku
- jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a kolektivu třídy

Učivo:

- postavení člověka mezi organismy
- původ člověka
- vývoj člověka
- životní prostředí člověka
- základní ústrojí člověka
- péče o zdraví
- osobní bezpečí
- partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy
- základy asertivního chování – iniciativa ve vztahu k jiným, hledání možností jak vycházet s jinými lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky, iniciativa nepřijatá jinými, zpracování neúspěchu

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Informatika, Pracovní činnosti

5.8 Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cíle jsou naplňovány prostřednictvím vlastních zkušeností žáků. Učitel řídí vyučování tak, aby žáci docházeli k novým poznatkům zejména na základě vlastních činností a přímého pozorování. Žáci mohou různé věci a jevy pozorovat např. při řízených činnostech, na vycházkách, při zacházení s různými pomůckami, předměty a materiály. Činností vedeme žáky k aktivní manipulaci s atlasy a naučnou literaturou, aktivně využívání komunikační technologie. Vyučování vlastivědě podněcuje aktivitu všech žáků. Průběžně a v souvislosti s různými vyučovacími předměty vedeme žáky k tomu, aby výsledky svých pozorování, zjištění a objevování zaznamenávali různými způsoby, to je výtvarně, písemně i ústně.

Obsahem vzdělávacího předmětu jsou tyto okruhy:

Místo, kde žijeme

Na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm se žáci učí chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci a společnosti. Důraz je kladen na dopravní výchovu a praktické poznávání místních a regionálních skutečností. Různé činnosti a úkoly by měly probudit v žácích kladný vztah k místu bydliště, rozvíjet národní cítění a vztah k naší zemi.

Lidé kolem nás

Žáci si postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi. Seznamují se s pojmy tolerance, pomoc, solidarita, vzájemná úcta, snášenlivost a rovné postavení mužů a žen. Poznávají různé kultury a tradice. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i problémy světovými – globálními. Tento tematický okruh podporuje v žácích vlastnosti budoucího občana demokratického státu.

Lidé a čas

V rámci tohoto okruhu se žáci učí orientovat se v dějích a v čase. Poznávají, jak děje v čase postupně utvářejí historii, jak se vyvíjí a jakým změnám podléhají v čase. Od nejznámějších

událostí v rodině postupujeme až k významným okamžikům historie naší země. Podstatou okruhu je vyvolat v žácích zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu a celé země.

Výchovné a vzdělávací strategie, které cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Klíčová kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie
Kompetence k učení	motivujeme k učení, snažíme se cíleně vytvářet takové situace, které přináší žákovi radost z učení vedeme žáky k osvojení si obecně užívané terminologie, symbolů a znaků vedeme žáky k vyhledávání, třídění, zpracování a používání potřebných informací v literatuře a na internetu při výuce vedeme žáky k využívání názorných materiálů a pomůcek podporujeme samostatnost, tvořivost a schopnost kriticky posoudit daný jev či událost a vyvodit z nich závěr podporujeme využívání cizího jazyka
Kompetence k řešení problémů	podporujeme týmovou práci k řešení problémů vedeme žáky ke kontrole vlastní práce umožňujeme a podporujeme u žáků vyslovovat jejich vlastní názory a způsoby řešení problémů
Kompetence komunikativní	rozvíjíme u žáků schopnost formulovat a vyjadřovat vlastní myšlenky a názory, respektovat názory druhých zaměřujeme se na rozvíjení komunikačních dovedností žáků v mateřském jazyce, cizích jazycích, informačních a komunikačních technologiích podporujeme žáky v účinné spolupráci ve skupině vedeme žáky k vyjadřování a obhajování názoru a kultivujeme jejich projev
Kompetence sociální a	používáme skupinovou práci a projekty

personální	podporujeme vzájemnou pomoc žáků vedeme žáky ke kritickému hodnocení práce své a spolužáků vedeme žáky k vytváření příjemné atmosféry v týmu na základě ohleduplnosti a úcty k ostatní
Kompetence občanské	umožňujeme žákům seznámit se s naší i s odlišnými kulturami a tradicemi, chápat je a respektovat podporujeme účast žáků na kulturních a společenských akcích vedeme žáky k ochraně životního prostředí dbáme, aby si žáci vážili majetku vlastního i ostatních vedeme žáky k ochraně kulturních a společenských hodnot
Kompetence pracovní	podněcujeme dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci dbáme na pečlivost práce, dokončení a hodnocení práce seznamujeme žáky s různými profesemi a cíleně ujasňujeme představu žáků o jednotlivých povoláních vedeme žáky k praktickému využití získaných vědomostí vedeme žáky k schopnosti přistupovat k výsledkům pracovní činnosti z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu po ročnících

4. ROČNÍK

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy:

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- rozlišuje mezi náčrtky, plány a základními typy map

- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

Učivo:

- Česká republika - poloha, mapa, obyvatelstvo, zákony, státní symboly, volby, ČR - součást EU, národní zvyklosti, tradice
- kraje a krajská města
- poloha bydliště
- mapy, plány - čtení map, měřítko, vysvětlivky
- orientace v krajině - práce s mapou, světové strany
- povrch, nadmořská výška
- vodstvo ČR, význam vodních ploch
- počasí, podnebí
- půda, vznik a složení půdy, druhy půd
- zemědělství, úrodnost půdy, plodiny
- nerostné bohatství v ČR, těžba surovin, průmysl
- ochrana krajiny a životního prostředí
- kulturní památky
- významná města v našem regionu

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy:

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
- orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích
- žák si uvědomuje své schopnosti a silné stránky, utváří své pozitivní sebehodnocení
- žák se dokáže těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách
- navazuje vzájemné pozitivní vztahy i ve větších celcích a skupinách

Učivo:

- rodina, postavení jedince v rodině, role členů, příbuzenské a mezigenerační vztahy, funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání
- soužití lidí – vztahy, komunikace, obchod, politické strany
- chování lidí – vlastnosti, pravidla slušného chování
- právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy
- kultura – kulturní památky, podoby a projevy kultury
- pozitivní hodnocení sebe a druhých – sebepojetí, sebepoznání, sebehodnocení, sebpřijetí, sebe prezentace, sebeovládání, sebeoceňování
- tvořivost v mezilidských vztazích, vytváření prožitků radosti pro druhé

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy:

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy

Učivo:

- určování a měření času
- dějiny jako časový sled událostí, kalendář, osa, letopočet
- režim dne, roční období
- regionální památky – péče o památky
- české země v pravěku
- příchod Slovanů, báje, mýty, pověsti, domov, vlast, rodný kraj
- Velkomoravská říše, křesťanství, písmo
- vznik českého státu a vláda Přemyslovských knížat, Kosmas, kroniky
- český stát za vlády Lucemburků
- život ve středověku, města, vesnice, gotický sloh
- husitské války
- české země po husitských válkách, Jagellonci na českém trůnu
- první Habsburkové na českém trůnu, renesance

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Výchova demokratického občana (VDO) – Občan, občanská společnost a stát

Multikulturní výchova (MKV) – Kulturní difference

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Tělesná výchova, Matematika, Informatika, Anglický jazyk, Německý jazyk

5. ROČNÍK

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy:

- vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
- rozlišuje mezi náčrty, plán a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovnává způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích

Učivo:

- Česká republika - poloha, vznik, obyvatelstvo, hlavní město Praha, kraje, chráněná území ČR
- Česká republika - součást Evropské unie
- sousední státy ČR - hranice, charakteristika států, historické a současné vztahy
- Evropa - poloha, ostrovy a poloostrovy, povrch, vodstvo, podnebí, podnebné pásy, rostlinstvo, hospodářství, obyvatelstvo, kulturní památky, práce s mapou a doplňkovou literaturou
- Evropa a svět – světadíly a oceány

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy:

- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí, města, obce

Učivo:

- právo a spravedlnost – protiprávní jednání, právních ochrana občanů a majetku, soukromého vlastnictví, duševních hodnot

- vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné, hmotný a nehmotný majetek, peníze
- soužití lidí – církve, pomoc nemocným a sociálně slabým, společný „evropský dům“

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy:

- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti, zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
- rozeznává současné i minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulostí a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a v současnosti s využitím regionálních specifik
- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů
- pozná některé historické přístroje užívané v minulosti k zachycení a promítání pohybu

Učivo:

- opakování učiva z předešlého ročníku
- doba pobělohorská, baroko, J.A.Komenský
- osvícenství
- manufaktury a první stroje, továrny, růst tovární výroby, doprava, čeští vynálezci, rozvoj průmyslu a nová odvětví
- národní obrození - měšťanská společnost, nadvláda němečiny, nespokojenost s Habsburky
- revoluční rok 1948, změny po roce 1948, vznik Rakouska-Uherska
- první světová válka
- vznik Československé republiky, T.G. Masaryk
- druhá světová válka, okupace
- poválečný vývoj, svobodná ČSR, nástup komunistické vlády, Pražské jaro, okupace Československa,
- revoluční rok 1989, Sametová revoluce, osobnost V. Havla, svobodné volby, vstup do NATO a EU
- samostatná ČR - demokratický stát

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj
- Morální rozvoj

Výchova demokratického občana (VDO) - Občan, občanská společnost a stát

- Formy participace občanů v politickém životě
- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS) – Objevujeme Evropu a svět

Multikulturní výchova (MKV) - Princip sociálního smíru a solidarity

Environmentální výchova (ENV) – Lidské aktivity a problémy životního prostředí

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Tělesná výchova, Matematika, Informatika, Anglický jazyk, Německý jazyk

5.9 Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časová dotace v jednotlivých ročnících pro vyučovací předmět Hudební výchova je uvedena v kapitole 4. Učební plán.

Hlavními složkami hudební výchovy jsou vokální, instrumentální, hudebně-pohybové a poslechové činnosti, které se vzájemně prolínají. Tyto složky vedou k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. Učitel dbá individuálních zvláštností dětského hlasu, vede žáky k tomu, aby zpívali čistě, lehce, bez křiku a s radostí. Dále je třeba pamatovat na to, aby rozsah a poloha písní odpovídaly rozsahu a poloze dětského hlasu. V hudební výchově je velmi vhodné střídání činností, které odpovídají jednotlivým složkám předmětu Hudební výchova. Žák může v hodinách uplatnit svůj individuální hlasový potenciál, individuální instrumentální dovednosti při doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby. Žákům je též dána možnost improvizace při jednotlivých činnostech.

Při výuce hudební výchovy je třeba věnovat pozornost hudebně nadaným žákům, dbát o jejich další rozvoj, doporučovat zájmovou činnost. Zpěvem, poslechem, jednoduchým doprovodem písní na dětské hudební nástroje a pohybovým projevem se stávají děti aktivními provozovateli hudby.

Charakteristika jednotlivých složek vyučovacího předmětu

Vokální činnosti

Výběr písní má být rozmanitý, má napomáhat hlasovému výcviku a posilování správných pěveckých návyků. Pro zpěv jsou nejvhodnější lidové písně, žáky oblíbené písně umělé, vhodné je využívat i písní místních nebo krajových. Současně s výcvikem pěveckých dovedností rozvíjí zpěv hudební sluch žáků, jejich smysl pro čistou intonaci a rytmus.

Instrumentální činnosti

Smysl pro rytmus snadno a dobře rozvíjíme častým zařazováním jednoduchých doprovodných nástrojů, využíváme je při hudební reprodukci i produkci.

Hudebně pohybové činnosti

Obsahem této složky je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Poslechové činnosti

Vnímání hudby se rozvíjí v celé hudebně-výchovné práci, nejvýrazněji při poslechu hudby. Poslechem se učí žáci hudbu citově prožívat a soustředit se. Přitom jsou žáci vedeni k tomu, aby vyjadřovali a srovnávali své dojmy z poslechu hudebních skladeb.

Výchovné a vzdělávací strategie, které cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Klíčová kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie
Kompetence k učení	podporujeme samostatnost a tvořivost vedeme žáky k vyhledávání, zpracování a používání potřebných informací v literatuře a na internetu promýšlíme a využíváme mezipředmětové vztahy umožňujeme žákům poznat souvislost jejich znalostí a dovedností při hodnocení používáme prvky pozitivní motivace uplatňujeme individuální přístup k žákovi
Kompetence k řešení problémů	podporujeme týmovou spolupráci k řešení problémů vedeme žáky ke kontrole vlastní práce a postupu při řešení problému

	podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů
Kompetence komunikativní	vedeme žáky k vyjadřování a obhajování názorů a kultivujeme jejich projev vedeme žáky k využívání jazykových i nonverbálních prostředků komunikace v různých situacích adekvátně k účelu komunikace vytváříme modelové a herní situace k nácviku dovednosti pozorně naslouchat a vnímat sdělení partnerů
Kompetence sociální a personální	vedeme k účinné spolupráci ve skupině a k vytváření příjemné atmosféry
Kompetence občanské	vedeme žáky k sebeúctě a úctě k druhým lidem umožňujeme žákům seznámit se s odlišnými kulturami, chápat je a respektovat vedeme žáky k respektu našich tradic a kulturního dědictví a k pozitivním postojům k uměleckým dílům podporujeme účast žáků na kulturních a společenských akcích
Kompetence pracovní	dbáme na pečlivost práce, dokončení a hodnocení práce vytváříme podmínky pro získávání základních praktických dovedností

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu po ročnících

1. ROČNÍK

Očekávané výstupy:

- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- zpívá na základě svých dispozic

Učivo:

- hlasová, sluchová a dechová cvičení
- hra na otázku a odpověď
- rozlišování zvuků a tónů
- melodizované říkanky
- hudebně pohybové hry
- dětské lidové a umělé písně – zpěv, poslech, rozpoznání
- vyjadřovací prostředky hudby
- zpěv s doprovodem na dětské hudební nástroje
- poznávání některých rytmických a melodických nástrojů
- pohybové vyjadřování struktury písně
- srovnávání písní různého charakteru
- vytváření pěveckých dovedností a návyků – správné držení těla, hlavy, dýchání, tvoření tónů, výslovnost, fonace
- porovnávání tempa a dynamiky v písních

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Tělesná výchova, Logopedická péče

2. ROČNÍK

Očekávané výstupy:

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě

- reaguje pohybem na znějící hudbu

Učivo:

- dechová, hlasová, fonační a sluchová cvičení
- rytmická cvičení propojovaná s písněmi
- instrumentální doprovod písní
- sluchové rozlišování stoupající a klesající melodie tónové řady
- rozlišování vyššího od nižšího tónu
- rozlišování některých hudebních nástrojů
- pojmy z hudební teorie – notová osnova, houslový klíč, dvojčára, repetice, noty, dynamika, tempo
- jednoduchý notový zápis
- zpěv podle pokynů učitele
- práce s písní
- poslech písní a skladeb

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Tělesná výchova, Prvouka, Logopedická péče

3. ROČNÍK

Očekávané výstupy:

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase

- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
- pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- rozlišuje základní členění času - vědomě používá různá tempa včetně zrychlování a zpomalování, pracuje s pauzou
- aktivně vnímá hudební doprovod, reaguje na změny tempa, rytmu, tělem vyjádří hudební melodii, vnímá a vyjadřuje hudební frázování
- je schopen jednoduché krátké pohybové improvizace vedené pohybovým, hudebním nebo tematickým zadáním

Učivo:

- upevňování pěveckých návyků
- zpěv s odlišnou dynamikou
- rozšiřování hlasového rozsahu
- kánon, dvojhlas
- hudební hry
- intonace
- zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického záznamu
- rozlišování vyjadřovacích prostředků hudby
- využití dětských rytmických nástrojů pro doprovod písní
- taktování
- pohybové vyjadřování hudby
- poslechové činnosti – vyjadřovací prostředky hudby, hudební styly a žánry
- rozpoznání některých stylů a žánrů, hudba taneční a pochodová

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Tělesná výchova, Prvouka, Informatika, Logopedická péče

4. ROČNÍK

Očekávané výstupy:

- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace
- odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně-instrumentální
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností jednoduchou melodii či píseň – zpěv, hra, tanec
- propojuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření vnitřních stavů a emocí vlastních i určité postavy
- slyší a vyjadřuje pohybem jednoduché rytmické modely
- improvizuje na jednoduché náměty podpořené hudebním doprovodem

Učivo:

- intonace
- další pěvecké činnosti – hudební rytmus - takty, hudební hry
- solmizační slabiky

- notopis, hudební značky
- rozšíření skupiny hudebních nástrojů
- rozšíření hudebních pojmů
- druhy tónin, poslech
- lidová, umělá píseň
- ukončená, neukončená melodie
- celý tón, půltón
- dvojhlas
- inscenační prostředky a postupy – jevištní tvar na základě improvizované situace a minipříběhu, přednes

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Matematika, Informatika, Logopedická péče

5. ROČNÍK

Očekávané výstupy:

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a dle svých možností rytmicky přesně v jednohlase a dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not

- v proudu znějící hudby upozorní na metrorytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny
- vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- vnímá a vyjádří pohybem dvoudobost, třídobost a čtyřdobost
- přijme a respektuje řád hudebního frázování

Učivo:

- sluchová, dechová, hlasová cvičení
- hlasová výchova
- oktáva jednočárková a dvojčárková
- repetice
- metrum
- zápis písní v tónině
- práce s opěrnými písněmi
- akord
- hudební forma
- tempo – hudební pojmy
- solmizační slabiky
- rytmus, pomlky
- druhy hudebních nástrojů
- rytmizace říkadel

- doprovod a melodizace
- práce s Orffovým instrumentárem
- stupnice a tónina
- zpěv podle not
- pohybová improvizace
- druhy taktů
- durová a mollová tónina
- hudební dílo a jeho autor
- analýza hudební skladby

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Tělesná výchova, Vlastivěda, Matematika, Informatika, Logopedická péče

5.10 Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časová dotace v jednotlivých ročnících pro vyučovací předmět Výtvarná výchova je uvedena v kapitole 4. Učební plán.

Výtvarná výchova jako předmět je součástí procesu rozvoje estetických vztahů žáků ke skutečnosti i k umění. Výuka výtvarné výchovy vychází především z citového vztahu žáků k zobrazované skutečnosti. Výtvarné činnosti rozvíjejí tvořivost, fantazii, estetické cítění, podněcují a uspokojují potřeby žáků vyjadřovat se k různým tématům, situacím a prožitkům. Pro

výtvarnou činnost je nepostradatelné příznivé a klidné prostředí zbavené strachu z hodnocení nebo výsměchu druhých. Při výtvarné tvorbě plné her, fantazie, spontánnosti, experimentů s technikami i materiály by nemělo chybět ani výtvarné zpracování konkrétního tématu kresbou či malbou.

Žáci se snaží výtvarně vyjadřovat své představy výtvarnými prostředky již od útlého věku.

Úlohou učitele je posilovat sebevědomí žáků, využívat jejich fantazii, rozvíjet ji, podporovat jejich vlastní výtvarné vyjadřování, podněcovat zájem o výtvarnou práci vhodnou motivací. Je vhodné, když mezi metody a formy práce zařazuje učitel co nejvíce různé hravé činnosti a experimentování. Výtvarná výchova dává žákům možnost se individuálně svou výtvarnou činností projevit, sami mohou různými výtvarnými prostředky ztvárnit své vidění světa. Je dobře, když svůj výtvarný projev mají žáci možnost obhájit, vysvětlit spolužákům a vyslechnout jejich názory. Často právě vzájemné hovory žáků o svých výtvorech mohou měnit jejich pohled na svět nebo určitou věc. Zde má učitel příležitost jemně usměrňovat a postupně působit na vytváření výtvarného vkusu žáků.

Obsahem vyučovacího předmětu Výtvarná výchova jsou oblasti zaměřené na rozvíjení smyslové citlivosti, uplatňování subjektivity a ověřování komunikačních účinků.

Ve všech formách výtvarného projevu se projevuje osobnost žáka, jeho cítění a chápání světa kolem sebe. Téměř všechny námětové okruhy výtvarné výchovy obsahují základní vztahy k životu, prostředí a lidem, a proto souvisí blízce s výukou ostatních vyučovacích předmětů.

K vytváření hlubšího vztahu k výtvarnému umění využíváme návštěvy výstav obrazů, loutek a maňásků, hraček, pohlednic aj., besedujeme nad knihami a jejich ilustrátory. Součástí předmětu Výtvarná výchova je i prezentace výrobků žáků a organizace různých výstav.

K vycházkám v průběhu roku je vhodné přidávat prvky výtvarné výchovy, neboť při nich s žáky můžeme pozorovat např. výstavbu obce, významné stavby obce, stavební sloh, ve kterém jsou domy postaveny, úpravu domů a jejich okolí, získáváme spoustu námětů, zajímavostí, postřehů, nasbíráme materiály pro další práci.

Výchovné a vzdělávací strategie, které cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Klíčová kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie
Kompetence k učení	umožňujeme žákům poznat souvislost jejich znalostí a

	dovedností uplatňujeme individuální přístup k žákovi vedeme žáky k trpělivosti a povzbuzujeme je podporujeme samostatnost a tvořivost vedeme žáky k plánování, organizování a vyhodnocování činnosti vedeme žáky k vyhledávání, zpracování a používání potřebných informací v literatuře a na internetu promýšlíme a využíváme mezipředmětových vztahů umožňujeme žákům pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
Kompetence k řešení problémů	podporujeme týmovou spolupráci k řešení problémů vedeme žáky nebát se problému, rozpoznat jej a pochopit vedeme žáky ke kontrole vlastní práce a postupu při řešení problému umožňujeme a podporujeme u žáků vyslovovat jejich vlastní názory a způsoby řešení problému
Kompetence komunikativní	vedeme žáky k vyjadřování a objasňování názorů a kultivujeme jejich projev rozvíjíme u žáků schopnost formulovat vlastní myšlenky a respektovat názory druhých
Kompetence sociální a personální	podporujeme vzájemnou pomoc žáků používáme skupinovou práci, projekty podněcujeme žáky k utváření příjemné atmosféry v týmu
Kompetence občanské	dbáme, aby si žáci vážili majetku vlastního i ostatních vedeme žáky k plánování, organizování a dodržování bezpečnostních pravidel při vlastních činnostech

	podporujeme pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost a zapojování se do kulturního dění
Kompetence pracovní	vedeme k dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci podněcujeme žáky k dovednosti plánovat si a organizovat své pracovní činnosti vytváříme podmínky pro získání základních praktických dovedností dbáme na pečlivost, dokončení a hodnocení práce

1. ROČNÍK

Očekávané výstupy

- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která si samostatně vytvořil, vybral či upravil
- vyjadřuje city v jednoduchých situacích

Učivo:

- objevování světa přírody v jednotlivých i v širších souvislostech – pozorování a vizuální ztvárnění přírodnin, rostlin, zvířat; barevnost krajiny, proměny podle ročních období a počasí
- poznávání a prožívání světa dítěte – domov, domácí práce, hry, škola, třída, spolužáci, svět mimo domov a školu (ulice, sport, hry, přátelé)
- svět, který děti pozorují, který pociťují a kterému naslouchají – životní zkušenosti, u lékaře, na poště; ilustrace k pohádkám, písničkám, říkadlům a zážitkům; sváteční dny a rodinné oslavy; výtvarné ztvárnění smyslových vjemů

- svět dětské fantazie – výtvarné hry a experiment
- námětové kreslení na základě vlastních prožitků žáků
- poznávání základních barev a jejich různé užívání
- kresby podnícené vyprávěním, četbou, vhodnou motivací ilustrující fantazii žáka – kreslení podle představ
- kresby a modely přírodnin vztahující se k učivu Prvouky, zobrazují vše, co dětem poskytuje příroda – kreslení podle skutečnosti, jejichž hlavním účelem je vystižení tvaru a barvy
- výtvarné dotváření přírodnin na základě představ dítěte
- vytváření prostorových fantasií seskupováním a kombinováním přírodních i umělých materiálů, včetně materiálů netradičních
- hry s barvou, poznávání vlastností barev, výtvarné využití vzniklých náhodností, které vzbuzují v žácích rozličné představy
- hra s linií, vedení linie v různých materiálech
- jednoduché dekorativní kreslení, otisky přírodních prvků a do plastických materiálů
- plastická a prostorová tvorba – spontánní hry s různými tvárnými materiály
- prostorové hry se stavebnicovými prvky
- jednoduché prvky moderní techniky ve výtvarné tvorbě
- seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění
- základní komunikační dovednosti – vyjádření a usměrňování základních citů

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS) – Evropa a svět nás zajímá

Multikulturní výchova (MKV) – Lidské vztahy

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Prvouka, Pracovní činnosti, Logopedická péče, Hudební výchova

2. ROČNÍK

Očekávané výstupy

- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů a zážitků a představ
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
- využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů

Učivo:

- objevování světa přírody v jednotlivých i v širších souvislostech – pozorování a vizuální ztvárnění přírodnin, rostlin, zvířat; barevnost krajiny, proměny podle ročních období a počasí

- poznávání a prožívání světa dítěte – domov, domácí práce, hry, škola, třída, spolužáci, svět mimo domov a školu (ulice, sport, hry, přátelé)
- svět, který děti pozorují, který pocítují a kterému naslouchají – životní zkušenosti, u lékaře, na poště; ilustrace k pohádkám, písničkám, říkadlům a zážitkům; sváteční dny a rodinné oslavy; výtvarné ztvárnění smyslových vjemů
- svět dětské fantazie – výtvarné hry a experiment
- námětové kreslení na základě vlastních prožitků žáků
- poznávání základních barev a jejich různé užívání
- kresby podnícené vyprávěním, četbou, vhodnou motivací ilustrující fantazii žáka – kreslení podle představ
- kresby a modely přírodnin vztahující se k učivu Prvouky, zobrazují vše, co dětem poskytuje příroda – kreslení podle skutečnosti, jejichž hlavním účelem je vystižení tvaru a barvy
- výtvarné dotváření přírodnin na základě představ dítěte
- vytváření prostorových fantazií seskupováním a kombinováním přírodních i umělých materiálů, včetně materiálů netradičních
- hry s barvou, poznávání vlastností barev, výtvarné využití vzniklých náhodností, které vzbuzují v žácích rozličné představy
- hra s linií, vedení linie v různých materiálech
- jednoduché dekorativní kreslení, otisky přírodních prvků a do plastických materiálů
- plastická a prostorová tvorba – spontánní hry s různými tvárnými materiály
- prostorové hry se stavebnicovými prvky
- jednoduché prvky moderní techniky ve výtvarné tvorbě

- seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění
- námětové kreslení na základě vlastního prožitku
- dětský příběh vyjádřený kresbou
- výtvarné dotváření přírodnin
- využití barev základních i barev vzniklých mícháním, zapouštění, překrýváním
- pozorování tvarů užitkových předmětů a pokusy o výtvarné ztvárnění jejich obrysové linie
- pozorování tvarů a poznávání funkcí různých předmětů
- grafický záznam pohybu a zobrazení předmětu
- rytmické řešení plochy s využitím různých prvků a střídání barev
- členění plochy s použitím geometrických prvků, barevná kompozice
- jednoduché náčrty, plány, modely podle fantazie a skutečnosti
- výtvarný návrh hračky, pokus o jeho výrobu
- prostorová tvorba – formování, deformování materiálů, pokus o plastické komponování
- prostorové činnosti s dostupnými stavebními prvky
- kombinace prvků moderní techniky, návrhy, plány
- seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění
- zaznamenávání zajímavých linií tvarů, barev a struktur
- experimentování s běžnými i netradičními nástroji a materiály
- využívání různých materiálů k výtvarnému prostorovému zpracování
- seznamování s různými grafickými technikami – potisk, frotáž, papírořez, tisk z koláže
- práce s velkými formáty – individuální i skupinová, s různými technikami

- vycházky s výtvarnými náměty a pozorování
- tvořivost v mezilidských vztazích – společné plnění úkolů
- schopnost spolupráce – radost ze společné činnosti a výsledků, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS) – Evropa a svět nás zajímá

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Prvouka, Pracovní činnosti, Logopedická péče, Hudební výchova, Matematika

3. ROČNÍK

Očekávané výstupy

- v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje přitom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
- vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
- žák si osvojí základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých
- žák si osvojí základní (předpoklady) vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým

Učivo:

- objevování světa přírody v jednotlivých i v širších souvislostech – pozorování a vizuální ztvárnění přírodnin, rostlin, zvířat; barevnost krajiny, proměny podle ročních období a počasí
- poznávání a prožívání světa dítěte – domov, domácí práce, hry, škola, třída, spolužáci, svět mimo domov a školu (ulice, sport, hry, přátelé)
- svět, který děti pozorují, který pocítují a kterému naslouchají – životní zkušenosti, u lékaře, na poště; ilustrace k pohádkám, písničkám, říkadlům a zážitkům; sváteční dny a rodinné oslavy; výtvarné ztvárnění smyslových vjemů
- svět dětské fantazie – výtvarné hry a experiment
- námětové kreslení na základě vlastních prožitků žáků
- poznávání základních barev a jejich různé užívání
- kresby podnícené vyprávěním, četbou, vhodnou motivací ilustrující fantazii žáka – kreslení podle představ
- kresby a modely přírodnin vztahující se k učivu Prvouky, zobrazují vše, co dětem poskytuje příroda – kreslení podle skutečnosti, jejichž hlavním účelem je vystižení tvaru a barvy
- výtvarné dotváření přírodnin na základě představ dítěte
- vytváření prostorových fantazií seskupováním a kombinováním přírodních i umělých materiálů, včetně materiálů netradičních
- hry s barvou, poznávání vlastností barev, výtvarné využití vzniklých náhodností, které vzbuzují v žácích rozličné představy
- hra s linií, vedení linie v různých materiálech
- jednoduché dekorativní kreslení, otisky přírodních prvků a do plastických materiálů

- plastická a prostorová tvorba – spontánní hry s různými tvárnými materiály
- prostorové hry se stavebními prvky
- jednoduché prvky moderní techniky ve výtvarné tvorbě
- seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění
- námětové kreslení na základě vlastního prožitku
- dětský příběh vyjádřený kresbou
- výtvarné dotváření přírodnin
- využití barev základních i barev vzniklých mícháním, zapouštění, překrýváním
- pozorování tvarů užitkových předmětů a pokusy o výtvarné ztvárnění jejich obrysové linie
- pozorování tvarů a poznávání funkcí různých předmětů
- grafický záznam pohybu a zobrazení předmětu
- rytmické řešení plochy s využitím různých prvků a střídání barev
- členění plochy s použitím geometrických prvků, barevná kompozice
- jednoduché náčrty, plány, modely podle fantazie a skutečnosti
- výtvarný návrh hračky, pokus o jeho výrobu
- prostorová tvorba – formování, deformování materiálů, pokus o plastické komponování
- prostorové činnosti s dostupnými stavebními prvky
- kombinace prvků moderní techniky, návrhy, plány
- seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění
- zaznamenávání zajímavých linií tvarů, barev a struktur

- experimentování s běžnými i netradičními nástroji a materiály
- využívání různých materiálů k výtvarnému prostorovému zpracování
- seznamování s různými grafickými technikami – potisk, frotáž, papírořez, tisk z koláže
- práce s velkými formáty – individuální i skupinová, s různými technikami
- vycházky s výtvarnými náměty a pozorování
- třídní projekty
- pozitivní hodnocení druhých v běžných podmínkách, projevování pozornosti a laskavosti, účinnost pochvaly

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Prvouka, Pracovní činnosti, Logopedická péče, Hudební výchova

4. ROČNÍK

Očekávané výstupy

- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)
- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy

- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Učivo:

- tematická práce
- barva – námět krajiny, přírodní tematika – zapouštění barev
- míchání barev
- beseda – výtvarné umění
- výtvarné osvojování přírody
- kreslení podle předlohy
- výrazové vlastnosti barev
- výtvarné osvojování předmětů
- dekorativní práce, linie
- beseda – výtvarná úprava knihy, ilustrátoři
- barevný kontrast
- modelování – reliéf, prostorová plastika
- barva a výtvarné materiály
- koláž
- vlastnosti barev
- hra s linií
- smysl pro rytmus – řazení tvarů

- výtvarné vyjádření přírody – roční období
- odlitky předmětů
- batikování
- péče o pomůcky na výtvarnou výchovu

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Multikulturní výchova (MKV) – Etnický původ

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Vlastivěda, Přírodověda, Pracovní činnosti, Logopedická péče, Hudební výchova

5. ROČNÍK

Očekávané výstupy

- užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku; v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sopečurální postup v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)

- využívá proces vzniku optického obrazu v dírkové komoře a s jeho principem pracuje při tvorbě optických obrazů a při tvůrčích experimentech
- experimentuje s několika světelnými zdroji a ověřuje jimi světelnou proměnu podoby trojrozměrného předmětu, lidské tváře
- užívá světlo jako prostředek pro zachycení, zobrazení a modelaci skutečnosti

Učivo:

- tematické práce
- zobrazení přírodnin
- řízené pozorování krajiny
- podzim na poli
- architektura a užité umění
- kultura bydlení
- dekor na textil
- práce s přírodninami
- ilustrace dětské knihy, ilustrátoři
- práce s textilem
- vyjádření nálady barvou a linií
- vánoční dekorace
- prostorová tvorba
- cvičení vnímavosti, práce se světlem
- písmo, druhy a typy písma
- animace vymyšlené postavy

- koláž
- ztvárnění postavy – statické, dynamické
- výroba ručního papíru
- volná tvorba, aktivizace fantazie
- rytmus, řazení tvarů
- práce s linií a strukturou tkaniny
- ubrousková technika
- odlitky předmětů
- dekorativní práce
- beseda o výtvarném umění
- reliéf
- vyjádření děje – komiks
- plakát s využitím písma
- dětské leporelo
- vytváření jednoduchých náčrtů, plánů, modelů
- experimentování s běžnými i netradičními nástroji i materiály
- práce s velkými formáty – individuální i skupinová
- práce na třídních projektech

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Přírodověda, Vlastivěda, Pracovní činnosti, Logopedická péče, Hudební výchova, Matematika

5.11 Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časová dotace v jednotlivých ročnících pro vyučovací předmět Tělesná výchova je uvedena v kapitole 4. Učební plán.

Veškeré tělesné pohybové aktivity vedou k všestrannému rozvoji žáka, nejen ke zvýšení jeho pohybových schopností a dovedností, ale i k posílení jeho charakterových vlastností (zodpovědnost, spolupráce, vytrvalost, odvaha, schopnost respektovat pokyny, umět se podřídít kolektivu apod.)

Tělesná výchova pěstuje u žáků kladný vztah ke sportu a pohybu vůbec, aby se sport stal součástí jejich zdravého životního stylu. Systémem jednoduchých pohybových a sportovních aktivit vede ke zvyšování tělesné zdatnosti a ke správnému držení těla žáků.

Vštěpováním pohybových návyků a vyvoláním u dětí radostného pocitu z pohybu se podílíme na zvyšování jejich psychické odolnosti vůči negativním vlivům svého okolí a na posilování jejich charakterových vlastností. Základní a důležitou metodou, která slouží ke splnění všech těchto cílů a úkolů je HRA a dodržování herních pravidel.

Osvojením základů herních technik a taktických postupů zvyšujeme u žáků nejen pohybové schopnosti, ale také podporujeme jejich prostorovou orientaci, schopnost správného a rychlého rozhodování i schopnost pohotově reagovat.

Neustále opakujeme a věnujeme patřičnou pozornost bezpečnosti při výuce Tělesné výchovy, upozorňujeme na možnosti úrazů, snažíme se vštípit pocit zodpovědnosti za své chování a svoji bezpečnost, pocit sounáležitosti a ohleduplnosti ke svým spolužákům.

Tělesná výchova je předmět, kde je nutný diferencovaný přístup k žákům podle jejich momentální tělesné zdatnosti. Zde musíme citlivě hodnotit každého žáka, vzhledem k jeho individuálním možnostem a předpokladům pro zvládnutí různých pohybových aktivit.

V hodinách Tělesné výchovy se nezaměříme jen na rozvoj a zdokonalování pohybových schopností, ale také vštěpujeme důležité hygienické zásady s tím spojené.

Pohybové činnosti by měly prolínat a doplňovat i další oblasti výchovy, měly by se objevovat i v dalších předmětech jako např. vhodné rozcvičky, pohybové hry, taneční prvky.

Učivo předmětu Tělesná výchova se opakuje ve všech ročnících. Postupně se zvyšuje kvalitativní i kvantitativní náročnost a variabilita prováděných cviků a úkonů dle individuálních možností žáků. Přihlížíme k věkovým zvláštěnostem žáků.

Výchovné a vzdělávací strategie, které cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Klíčová kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie
Kompetence k učení	uplatňujeme individuální přístup k žákovi, vedeme žáky k trpělivosti, povzbuzujeme, používáme hodnocení s prvky pozitivní motivace, využíváme mezipředmětové vedeme žáka k plánování, organizování a vyhodnocování činností uplatňujeme motivaci vycházející z významu pohybových činností pro prevenci zdraví, životní aktivitu, uplatnění ve společnosti vrstevníků upozorňujeme žáky na informační zdroje související se zdravím, pohybem, rekreační tělesnou výchovou a sportem
Kompetence k řešení problémů	podporujeme týmovou práci pro řešení problému umožňujeme a podporujeme u žáků vyslovovat jejich názory a způsoby řešení problémů vedeme žáky k uvážlivým rozhodnutím a uvědomění si zodpovědnosti za výsledky svých činů
Kompetence komunikativní	využíváme modelové a herní situace k nácviku dovednosti pozorně naslouchat a vnímat sdělení partnerů a vhodně na ně reagovat vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo ni
Kompetence sociální a personální	používáme skupinovou práci, herní aktivity se změnou rolí žáka

	podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme podmínky pro práci žáků v týmu začleňujeme do výuky sociálně interakční formy, které umožňují zažít úspěch každému žákovi
Kompetence občanské	vedeme žáky k sebeúctě a úctě k druhým lidem vedeme žáky k plánování, organizování a dodržování bezpečnostních pravidel při vlastních činnostech v zájmu podpory a ochrany zdraví podněcujeme žáka k zodpovědnému chování v daných situacích a dovednosti poskytnout účinnou pomoc podporujeme aktivní zapojení žáků do sportovních aktivit
Kompetence pracovní	vedeme dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při činnostech vytváříme podmínky pro získávání základních praktických dovedností dbáme, aby žáci používali bezpečně a účinně pomůcky a nářadí a při práci s nimi dodržovali stanovená bezpečnostní pravidla

1. ROČNÍK

Očekávané výstupy:

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení

Učivo:

- pořadová cvičení – základní postoje
- rytmiizace jednoduchých pohybů podle říkadel a písní
- rytmiizace jednoduchých a známých pohybů podle hudebního doprovodu – též volné pohybové vyjádření hudby.
- motivovaná a rytmiizovaná chůze a běh v základním tempu
- pokus o přísunný krok, poskočný krok, cval stranou

- nácvik správného držení těla, při rytmických cvičeních a tanci
- hry spojené s během – honičky
- hry spojené s házením míče
- hry spojené s vítězstvím někoho
- hry pro uklidnění
- hry na hřišti, na sněhu, na ledu
- běh střídaný s chůzí, překonávání přírodních i umělých překážek
- rychlý běh na 25m
- vytrvalostní běh nejdéle 30s
- skok daleký z místa odrazem snožmo a skok daleký z rozběhu
- hod míčkem horním obloukem na dálku
- převaly stranou v lehu – vzpažit (válení sudů)
- kolébka na zádech – ze sedu skrčmo, uchopením za bérce z dřepu spojného
- leh vznesmo – zezadu skrčmo kolébkou vzad
- stoj na lopatkách – z lehu vznesmo
- kotoul vpřed – z dřepu spojného – předpažit, i opakovaně
- cvičení na lavičce
- šplh na tyči s přírazem
- přihrávka obouruč ve dvojicích (na místě)
- vrchní přihrávka jednoruč na místě
- vrchní chytání obouruč na místě
- plavecký výcvik – průpravná cvičení na suchu, dýchání do vody, šlapání vody
- sjezd na saních a bobech na přiměřeném svahu
- chůze k cíli vzdálenému asi 1.5 km
- smyslové hry zaměřené na pozorování okolí a hledání předmětů
- chování v přírodě
- překonávání přírodních překážek
- orientace v terénu
- osobní hygiena, čistota a pořádek
- otužování vzduchem a vodou

- zdravá životospráva
- zdravý životní styl
- prevence úrazů, pravidla bezpečnosti

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Matematika, Prvouka, Logopedická péče

2. ROČNÍK

Očekávané výstupy:

- spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorách školy
- přijímá a respektuje pravidla her
- zvládá základní prvky obratnosti

Učivo:

- pořadová cvičení, základní postoje, povel
- chůze do rytmu (na počítání), chůze s písní do pochodu v zástupu i ve dvojicích
- rytmizace jednoduchých pohybů podle písní
- pohyb v dvoudobém taktu, dvoudobý takt v písní
- střídání chůze a běhu - nepravidelné, pravidelné
- přísunný krok, cval stranou, poskočný krok
- využití naučených kroků v lidovém tanci

- rozcvičky k procvičení koordinace pohybů
- cvičení ve stoji spojném i stoji rozkročném
- cvičení v kleku, v sedu snožmo, zkřížmo i skrčmo
- cvičení v lehu na zádech
- chytání míčů a míčků do obou rukou po vlastním nadhozu i odrazu od země i od zdi
- cvičení s netradičním náčiním
- hry spojené s během
- hry spojené s házením
- hry pro uklidnění
- hry na hřišti
- cvičení rovnováhy
- chůze po kladince lavičky
- běh střídavý s chůzí
- běh přes drobné překážky
- štafetové běhy
- rychlý běh do 25 metrů
- skok z místa s doskokem na měkkou podložku
- výskoky na překážku
- skok přes motouz ve výši kolem 50 cm
- přeskok pruhu širokého 50 - 100 cm
- přeskok lavičky s dopadem na měkkou podložku
- skok daleký s rozběhem
- hody míčkem a drobnými předměty v přírodě
- házení různými předměty na cíl
- házení míčkem a kutálení míčů
- přehazování míčů a drobných předmětů
- házení do naznačených terčů
- hod míčkem na dálku
- upevnění dovednosti správného kotoulu napřed
- převaly a kolébky na zádech

- leh na zádech, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně
- sed zkřížmo, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně
- válení stranou i do mírného svahu
- kotoul napřed ze stoje spojitelného, ze stoje rozkročné
- kotoul, obrat, druhý kotoul; dva kotouly za sebou
- kotoul napřed z chůze
- stoj s oporou o lopatky a záloktí
- cvičení rovnováhy ve stoji na jedné noze
- cvičení na lavičkách
- šplh na tyči s přírazem do přiměřené výšky podle individuálních předpokladů žáků
- přihrávky obouřuč na místě (ve dvojicích, ve skupinách)
- vrchní přihrávka jednoruč na místě i chůzi
- chytání obouřuč na místě
- běh nebo chůze s házením míče o zem
- míčové hry a pravidla
- plavecký výcvik – průpravná cvičení na suchu, šlapání vody, splývání
- chůze k cíli vzdálenému asi 2 km
- smyslové hry zaměřené na pozorování okolí a hledání předmětů
- překonávání přírodních překážek
- orientace v terénu
- osobní hygiena, čistota a pořádek
- otužování vzduchem a vodou
- zdravá životospráva
- zdravý životní styl
- prevence úrazů, pravidla bezpečnosti

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Matematika, Prvouka, Pracovní činnosti, Logopedická péče

3. ROČNÍK

Očekávané výstupy:

- reaguje na základní pokyny a povely osvojené činnosti a jejich organizaci
- žák se podílí na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel
- reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc
- rozumí základním pravidlům správného držení těla ve smyslu statickém i kinetickém
- rozlišuje základní dynamické stupně pohybu
- zvládá základní druhy kroků pro pohyb z místa a dokáže je správně používat

Učivo:

- pořadová cvičení, základní postoje, povely
- chůze do rytmu (na počítání), chůze s písni do pochodu v zástupu i ve dvojicích
- rytmizace jednoduchých pohybů podle písni
- pohyb v dvoudobém taktu, dvoudobý takt v písni
- střídání chůze a běhu - nepravidelné, pravidelné
- přísuný krok, cval stranou, poskočný krok
- využití naučených kroků v lidovém tanci
- rozcvičky k procvičení koordinace pohybů
- cvičení ve stoji spojném i stoji rozkročném
- cvičení v kleku, v sedu snožmo, zkřížmo i skrčmo
- cvičení v lehu na zádech
- chytání míčů a míčků do obou rukou po vlastním nadhozu i odrazu od země i od zdi
- cvičení s netradičním náčiním
- hry spojené s během
- hry spojené s házením
- hry pro uklidnění

- hry na hřišti
- cvičení rovnováhy
- chůze po kladince lavičky
- běh střídavý s chůzí
- běh přes drobné překážky
- štafetové běhy
- rychlý běh do 50 metrů
- skok z místa s doskokem na měkkou podložku
- výskoky na překážku
- skok přes motouz ve výši kolem 50 cm
- přeskok pruhu širokého 50 - 100 cm
- přeskok lavičky s dopadem na měkkou podložku
- skok daleký s rozběhem
- hody míčkem a drobnými předměty v přírodě
- házení různými předměty na cíl
- házení míčkem a kutálení míčů
- přehazování míčů a drobných předmětů
- házení do naznačených terčů
- hod míčkem na dálku
- upevnění dovednosti správného kotoulu napřed
- převaly a kolébky na zádech
- leh na zádech, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně
- sed zkřížmo, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně
- válení stranou i do mírného svahu
- kotoul napřed ze stoje spojitelného, ze stoje rozkročné
- kotoul, obrat, druhý kotoul; dva kotouly za sebou
- kotoul napřed z chůze
- stoj s oporou o lopatky a záloktí
- cvičení rovnováhy ve stoji na jedné noze
- cvičení na lavičkách

- šplh na tyči s přírazem do přiměřené výšky podle individuálních předpokladů žáků
- přihrávky obouruč na místě (ve dvojicích, ve skupinách)
- vrchní přihrávka jednoruč na místě i chůzi
- chytání obouruč na místě
- běh nebo chůze s házením míče o zem
- míčové hry a pravidla
- plavecký výcvik – průpravná cvičení na suchu, šlapání vody, dýchání do vody, splývání, skoky do vody z nízkých poloh
- chůze k cíli vzdálenému asi 2,5 km
- smyslové hry zaměřené na pozorování okolí a hledání předmětů
- překonávání přírodních překážek
- orientace v terénu
- osobní hygiena, čistota a pořádek
- otužování vzduchem a vodou
- zdravá životospráva
- zdravý životní styl
- prevence úrazů, pravidla bezpečnosti
- tvořivost v mezilidských vztazích: zbavování se strachu z neznámého řešení úkolů a z tvořivého experimentování
- akceptace druhého – zážitek přijetí pro každé dítě, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Matematika, Prvouka, Pracovní činnosti, Logopedická péče

4. ROČNÍK

Očekávané výstupy:

- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
- užívá při pohybové činnosti základní osvojené tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
- uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her
- pracuje s pravidly hry a jejich variacemi, dokáže vstoupit do role a v herní situaci přirozeně a přesvědčivě jednat
- vědomě přenáší pravidla správného držení těla do běžného života
- uplatňuje správné návyky používání svého těla, rozumí pojmu přirozený (správný, zdravý) pohyb
- vnímá a v pohybu aplikuje základní prostorové vztahy

Učivo:

- běžecká abeceda, rychlý běh na 50 metrů, nízký start
- vytrvalý běh 400 metrů, polovysoký start
- skok do dálky z rozběhu
- hod míčkem z rozběhu, spojení rozběhu s odhodem
- pojmy z gymnastické terminologie, základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu, názvy používaného nářadí a náčiní, záchrana a dopomoc
- průpravná cvičení pro ovlivňování pohyblivosti, obratnosti, síly, rychlosti a koordinace pohybů
- akrobacie - kotoul vpřed a jeho modifikace, kotoul vzad
- přeskok – průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu můstku, přeskok 2 dílů bedny

- průpravná cvičení pro zvládnutí stoje na rukou
- sportovní hry, atletika, šplh
- názvy základních lidových a umělých tanců
- základní hudebně pohybové vztahy
- základní taneční krok 2/4, 3/4
- základy cvičení s náčiním
- sportovní hry - základní pojmy, základní označení a vybavení hřišť, základní role ve hře, pravidla, vhodné obutí a oblečení pro sportovní hry
- organizace utkání - losování, zahájení, počítání skóre, ukončení utkání
- držení míče pod kontrolou družstva, přihrávka jednoruč a obouruč, přihrávka vnitřním nártem, pohyb s míčem a bez míče, zastavení, chytání míče obouruč, tlumení míče vnitřní stranou nohy, vedení míče
- střelba na koš jednoruč a obouruč, střelba na branku
- šplh
- plavání (základní plavecká výuka) – hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika, prvky sebezáchrany a bezpečnosti)
- zásady bezpečnosti a dodržování hygieny
- prezentace, sebereflexe

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Matematika, Přírodověda, Výtvarná výchova, Pracovní činnosti

5. ROČNÍK

Očekávané výstupy:

- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli pro zlepšení úrovně své zdatnosti

- změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo s vlastním svalovým oslabením
- jedná v duchu fair-play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví
- zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy
- orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace
- rozlišuje a vědomě používá základní dynamické stupně pohybu
- adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti

Učivo:

- atletika – běžecká abeceda, rychlý běh na 60 metrů (dívky na 50 metrů), nízký start, rychlé změny běhu, štafetový běh
- vytrvalý běh 400 metrů, polovysoký start
- skok do dálky z rozběhu
- hod míčkem z rozběhu, spojení rozběhu s odhodem
- běh v terénu do 15 minut
- pojmy z gymnastické terminologie, základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu, záchrana a dopomoc
- průpravná cvičení pro ovlivňování pohyblivosti, obratnosti, síly, rychlosti a koordinace pohybů
- kotoul vpřed a jeho modifikace - letmo, ze stoje na rukou, stoj na rukou s dopomocí
- kotoul vzad
- přeskoky – průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu můstku
- sportovní hry - přihrávka jednoruč a obouruč, trčením, driblink, pohyb bez míče a s míčem, pravidla
- organizace utkání-losování, zahájení, počítání skóre, ukončení utkání
- vhodné obutí a oblečení pro sportovní hry

- „minihry“ – udržet míč pod kontrolou družstva, přihrávka jednoruč a obouruč, přihrávka vnitřním nártem, pohyb s míčem a bez míče, zastavení, chytání míče obouruč, tlumení míče vnitřní stranou nohy, vedení míče
- pohybové hry soutěživé, kontaktní
- střelba na koš jednoruč a obouruč, střelba na branku
- přihrávky, pohyb s míčem a bez míče
- chytání míče, střelba na branku
- průpravná koordinační a kondiční cvičení
- pohybové hry – nácvik odrazu, probíhání vytyčené slalomové dráhy
- základy míčových her
- šplh
- plavání (základní plavecká výuka) – hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika, prvky sebezáchrany a bezpečnosti)

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Matematika, Přírodověda, Informatika

5.12 Praktické činnosti

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časová dotace v jednotlivých ročnících pro vyučovací předmět Český jazyk a literatura je uvedena v kapitole 4. Učební plán.

Při výuce předmětu Pracovní činnosti jsou upřesňovány představy žáků o věcech a jevech, o kterých se hovoří při vyučování jiných předmětů a učí se poznatky o nich prakticky využívat. Tento předmět rozvíjí u žáků motorické schopnosti, pracovní dovednosti a návyky, učí žáky spolupracovat, organizovat svou práci i práci spolužáků a pracovat v týmu. Také si žáci vytváří

základy technického myšlení. Žák se učí základům technologií, poučí se o bezpečnosti práce, organizaci práce a prostředí. Charakter předmětu umožňuje nenásilné zařazování výchovy k ochraně přírody a vytváření ekologického citění žáků.

Při vyučování předmětu Pracovní činnosti je vhodné střídat práci individuální s prací ve skupinách a přitom dbát důsledně na bezpečnost žáků. Výuka komplexním způsobem přispívá k rozvoji žáků.

Žákům je v hodinách dán prostor pro uplatnění jejich nápadů pro praktické práce a tvůrčí činnosti. Hlavním cílem předmětu je příprava žáků na uplatnění v dalším životě a ve společnosti.

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu Pracovní činnosti je rozdělena na čtyři tematické okruhy:

Práce s drobným materiálem

Při práci s drobným materiálem učíme žáky stříhat, ohýbat, spojovat, výtvarně ztvárňovat – dávat výrobkům pěkný vzhled. Tyto činnosti podporují u žáků představivost a obrazotvornost.

Konstrukční činnosti

V této oblasti si žáci osvojují základní poznatky plošného, prostorového, konstrukčního sestavování modelů a stavebnic. Pracují s návodem, předlohou či jednoduchým náčrtem. Učí se realizovat stavby, sestavují modely věcí a dokážou je demontovat.

Pěstelské práce

Tyto činnosti souvisí s učivem vyučovacích předmětů Prvouka a Přírodověda. Žáci si osvojují základy pěstování rostlin, jejich sázení, pozorují jejich růst a ošetřují je. Žáci vytváří první jednoduché záznamy o postupu práce a o časovém pozorování růstu a vývoje rostlin. Při těchto činnostech se seznamují s jednoduchým pracovním náčiním a náradím a dodržují pravidla bezpečnosti práce.

Příprava pokrmů

Tato oblast je zaměřena na seznámení žáků s základním vybavení kuchyně. Učí se správně vybírat, nakupovat a skladovat potraviny. Seznámí se se základními pravidly prostírání a stolování, v rámci možností připravují jednoduché pokrmy studené i teplé kuchyně.

Výchovné a vzdělávací strategie, které cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Klíčová kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie
--------------------	---------------------------------

Kompetence k učení	uplatňujeme individuální přístup k žákovi umožňujeme žákům poznat souvislost jejich znalostí a dovedností podněcujeme žáky k plánování, organizování a vyhodnocování činnosti podporujeme samostatnost a tvořivost vedeme k trpělivosti, žáky povzbuzujeme umožňujeme žákům pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry promýšlíme a využíváme mezipředmětové vztahy
Kompetence k řešení problémů	vytváříme žákům praktické problémové úlohy podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení vedeme žáky k praktickému ověřování správnosti řešení problémů a ke sledování vlastního pokroku při zdolávání problémů
Kompetence komunikativní	vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo ni rozvíjíme u žáků vlastní myšlenky, respektovat názory druhých vedeme žáky k porozumění různým typům textů, záznamů a obrazových materiálů
Kompetence sociální a personální	používáme skupinovou práci, projekty podporujeme vzájemnou pomoc žáků vytváříme podmínky pro práci žáků v týmu vedeme žáky k utváření příjemné atmosféry v kolektivu
Kompetence občanské	dbáme, aby si žáci vážili majetku vlastního i majetku

	ostatních podněcujeme žáky k chápání základních ekologických souvislostí a aktivní ochraně životního prostředí
Kompetence pracovní	vedeme žáky k plánování, organizování a dodržování bezpečnostních pravidel při vlastních činnostech podněcujeme žáky k dovednosti plánovat si a organizovat si své pracovní činnosti vytváříme podmínky pro získávání základních praktických dovedností dbáme na pečlivost, dokončování a hodnocení práce vedeme žáky k bezpečnému a účinnému používání materiálů a nástrojů dbáme na dodržování vymezených pravidel seznamujeme žáky s různými profesemi

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu po ročnících

1. ROČNÍK

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy:

- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů

Učivo:

- seznámení s materiály
- určování vlastností
- práce s drobným materiálem, papírem, přírodninami, modelovací hmotou

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy:

- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Učivo:

- seznámení s různými typy stavebnic
- stavby podle fantazie
- stavby podle předlohy

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy:

- provádí pozorování přírody

Učivo:

- pozorování rostlin
- pěstování rostlin ze semen
- ošetřování pokojových rostlin

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy:

- chová se vhodně při stolování

Učivo:

- seznámení se základním vybavení kuchyně
- základy stolování – jednoduchá úprava stolu
- příprava jednoduchého pokrmu studené kuchyně

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Environmentální výchova (ENV) – Vztah člověk k prostředí

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Prvouka, Matematika, Český jazyk a literatura, Logopedická péče

2. ROČNÍK

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy:

- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů

Učivo:

- práce s papírem a kartonem
- práce s modelovací hmotou
- práce s provázky, přírodninami, netradičním materiálem a textilem

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy:

- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicí

Učivo:

- práce s různými druhy stavebnic
- vytváření plošných a prostorových kompozic ze stavebnicových prvků
- sestavení jednoduchých pohyblivých modelů podle předlohy

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy:

- provádí pozorování přírody
- pečuje o nenáročné rostliny

Učivo:

- pěstování a ošetřování pokojových rostlin
- pěstování a přesazování rostlin ze semen

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy:

- chová se vhodně při stolování

Učivo:

- příprava studených pokrmů
- jednoduchá úprava stolu
- pravidla správného stolování

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Environmentální výchova (ENV) – Vztah člověka k prostředí

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Logopedická péče, Matematika, Český jazyk a literatura, Prvouka

3. ROČNÍK

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy:

- pracuje podle slovního návodu a předlohy

Učivo:

- práce s papírem, kartonem, dřevem a seznámení s vlastnostmi materiálů
- modelovací hmota, modurit, sádra
- práce s odpadovým materiálem, přírodninami, textilem

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy:

- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Učivo:

- práce se stavebnicí se spojovacími prvky a díly
- sestavování jednoduchých pohyblivých modelů podle představy žáků i podle předlohy

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy:

- provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování

Učivo:

- klíčení a přesazování rostlin
- pozorování růstu a vývoje
- jednoduché záznamy o postupu práce
- ošetřování pokojových rostlin
- práce na zahradě – setí, sázení, kypření, pletí, zalévání

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy:

- připraví tabuli pro jednoduché stolování

Učivo:

- jednoduchá úprava stolu
- pravidla správného stolování
- příprava jednoduchých pokrmů studené kuchyně
- pravidla bezpečnosti práce

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Environmentální výchova (ENV) – Ekosystémy

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Prvouka, Výtvarná výchova, Logopedická péče, Matematika, Český jazyk a literatura

4. ROČNÍK

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy:

- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic

Učivo:

- dodržování bezpečnosti práce
- seznámení s pomůckami a nástroji
- ovládání jednoduchých pracovních postupů
- organizace práce, plánování

- práce s drobným materiálem

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy:

- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu

Učivo:

- práce montážní, demontážní
- práce s předlohou
- práce s jednoduchým náčrtem

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy:

- ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje, náčiní

Učivo:

- ošetřování a pěstování rostlin v místnosti a na zahradě, zelenina, léčivky
- seznamování se se zásadami specifické péče pro pěstování různých druhů rostlin
- bezpečné zacházení se zahradnickým náčiním a nářadím

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy:

- orientuje se v základním vybavení kuchyně
- připraví samostatně jednoduchý pokrm

Učivo:

- výběr, nákup, skladování potravin
- správné stolování
- třídění potravin
- samostatná příprava jednoduchého pokrmu
- dodržování bezpečnosti při práci
- plánování práce, seznámení s postupy a recepty
- seznámení s historií stolování a kuchyně

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

Mediální výchova (MEDV) – Práce v realizačním týmu

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Český jazyk a literatura, Přírodověda, Vlastivěda, Anglický jazyk, Německý jazyk, Informatika

5. ROČNÍK

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy:

- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo:

- bezpečnost a hygiena práce
- znalost a pojmenování nářadí, náčiní a bezpečnost práce s nimi

- plánování a organizace práce
- samostatná práce dle daného pracovního postupu
- prohlubování znalostí tradic, zvyků a řemesel

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy:

- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

Učivo:

- montážní a demontážní práce
- práce dle návodu, náčrtu
- dodržování bezpečnosti a hygieny práce
- znalost základů první pomoci
- poskytnutí první pomoci při úrazu

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy:

- provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo:

- prohlubování učiva z předešlých ročníků
- rozdělení rostlin dle funkce a užití
- rostliny jedovaté, rostliny jako drogy
- alergie
- práce na pozemku, úklidové práce

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy:

- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

Učivo:

- dodržování bezpečnosti a hygieny při práci
- seznámení s pravidly poskytnutí první pomoci
- příprava jednoduchého pokrmu dle receptu
- pravidla správného stolování
- pravidla a bezpečnost při zacházení s kuchyňským náčiním a spotřebiči
- technika v kuchyni a její význam

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - Osobnostní rozvoj

- Sociální rozvoj

- Morální rozvoj

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Učivo předmětu se prolíná s učivem předmětů: Informatika, Anglický jazyk, Německý jazyk, Matematika, Český jazyk a literatura, Matematika, Přírodověda

5.13 Logopedická péče

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časová dotace v jednotlivých ročnících pro vyučovací předmět Logopedická péče je uvedena v kapitole 4. Učební plán. Předmět je vyučován v rámci disponibilní časové dotace jako předmět speciálně pedagogické péče.

Vzdělávací předmět zaujímá důležité postavení ve výchovně vzdělávacím procesu naší školy. Dovednosti získané v tomto předmětu jsou potřebné pro základní mezilidskou komunikaci žáka s okolím, jsou předpokladem k učení, užívají se pro interpretaci pocitů a reakcí v různých komunikačních situacích, přináší umění orientace při vnímání okolního světa a při sebepoznání. Obsah tohoto předmětu je komplexní a zahrnuje péči, jak skupinovou, tak individuální. Péče skupinová je naplněna přímou prací s žáky a to každodenní.

Vzdělávání v oblasti logopedie (komunikačních dovedností) směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka v oblasti komunikace:

1. Vede ke komunikaci od jednoduché reprodukce ke spontánní komunikaci a zahrnuje rozvoj pasivní a aktivní slovní zásoby žáka. Obsahem jsou zvukomalebná slova, rozšiřování slovní zásoby dle slovních druhů (podstatná jména, přídavná jména, příslovce, zájmena, předložky a ostatní slovní druhy). Jednotlivé postupy rozšiřování a zpřesňování slovní zásoby nelze od sebe v praxi oddělovat. Určitý řád v rozšiřování slovní zásoby (a dále ve stavbě vět), ale usnadňuje nácvik, umožňuje snadnější pochopení jeho zákonitostí, jejich účelnějších využití i mimo nácvik a zrychluje tak proces vývoje řeči. Při nácviku jednotlivých mechanismů obecného rozvoje řeči se začíná rozšiřovat slovní zásoba cíleně. Používají se okruhy slov obsahově příbuzných.
2. Vede ke korekci expresivního dysgramatismu k tvorbě modelových vět. Zahrnuje rozvíjení aktivní slovní zásoby a korekce expresivního dysgramatismu. Zahrnuje dále tvorbu modelových vět. Věty cílených, nutných, alternativních otázek.
3. Vede k nácviku otázky a odpovědi.
4. Vede k tvorbě analogií (k rozvíjení verbální paměti, k verbálnímu stereotypu, ke spojování vět do jednoduchého příběhu, k montáži textu, k doplnění děje, k dovyprávění, k popisu tématického obrázku, k monologickému vyprávění).
5. Vede ke zvládnutí a chápání a užití vyjadřování pomoci rozšířené imitace.
6. Vede k vyrovnání se a kompenzaci individuálního defektu dle diagnózy.
7. Vede k rozvoji osobnosti žáka, zvýšení jeho sebevědomí a v konečném efektu k jeho seberealizaci v životě.

Nedílnou součástí logopedické péče je kromě odborného vedení i užití specifických pomůcek a přístrojů k podpoře požadovaného efektu při handicapu řeči.

A. Základní struktura práce ve skupině:

1. Motivační hra (výběr se řídí potřebou vyvození a fixace návyků a návazností na další postupný cíl a reedukace)
2. Dechové cvičení
3. Fonační cvičení, melodizace řeči
4. Artikulační cvičení
5. Rytmická cvičení, rytmické struktury, pohybová a relaxační cvičení
6. Gymnastika mluvidel
7. Cvičení lateralit, prostorové a časové orientace
8. Smyslová cvičení
9. Masáže a automasážní techniky (koordinace v orofaciální oblasti)
10. Myofunkční terapie
11. Cvičení zrakového vnímání, paměti
12. Cvičení sluchového vnímání, pozornosti, paměti a reprodukce
13. Cvičení fonematického sluchu
14. Cvičení zaměřená na rozvoj pasivní a aktivní, gramaticky správné exprese a na porozumění řeči

Všechna dílčí cvičení týkající se produkce řeči prolínají během celého vyučovacího procesu. V rámci hodin Logopedické péče je práce ve skupině realizována pedagogickým pracovníkem pod supervizí vyučujícího, který realizuje v rámci hodiny individuální logopedickou intervenci.

B. Reedukace individuální

Individuální reedukace se provádí v hodinách vyučovacího předmětu Logopedická péče. Každá vyučovací hodina je zaměřena na individuální potřeby žáků a obsahově vychází z diagnózy každého žáka. Tato diagnóza je podpořena vyšetřením odborných lékařů - specialistů. Individuální plán vychází z diagnózy daného žáka s přihlédnutím k věku a specifice osobnosti a fyziologického stavu vývoje řeči.

Zásady logopedické péče u poruch řečové komunikace

V oblasti logopedické péče je třeba respektovat široce platné zásady:

- Postupy vyvozování intaktních percepčně motorických vzorů jednotlivých hlásek nemohou být základem péče u závažnějších poruch řečové komunikace a nelze je považovat za dominantní metodiku logopedické péče.
- Projevy závažné poruchy řečové komunikace by neměly blokovat rozvoj impresivních jazykových schopností žáka, rozvoj jeho zrakové a sluchové percepce, kognitivních procesů. Žák by měl mít přirozený sociální kontakt s vrstevníky.

Logoped vychází i ze zásad obecných:

- názornost
- posloupnost
- motivace, pochvala
- reflexnost
- přiměřenost
- přesnost
- důslednost
- minimální akce a reakce
- multisenzoriální přístup
- pedagogický optimismus, takt

Pomůcky a přístroje v logopedické praxi

Při logopedické práci v předmětu Logopedická péče dominuje na prvním místě lidský faktor, ale je možné užívat i různých technických pomůcek a přístrojů jako pomocných prostředků.

Jejich význam je kompenzační (pomáhají zlepšovat motorickou neobratnost mluvidel). Dále motivační (podněcují žáka ke spolupráci) a urychlující (pomáhají pro stanovení rychlé a přesné diagnózy).

Třídění pomůcek:

1. stimulační

Podněcují k nápodobení a vydání zvuku, hlasu, k mluvenému slovu a ke správnému dýchání a fonaci (hračky, zvukové hračky, dětské hudební nástroje a Orffovské nástroje, pomůcky pro

dechové cvičení - bublifuk, balónky, peří, brčka, větrníky, proužky papíru, přefukování, foukání do vody, atd., práce s PC)

2. motivační

Zahrnují vše, co žáka motivuje ke spolupráci s logopedem (hračky, logopedická pexesa, loto, maňásek, dětský telefon, společenské hry).

3. názorné

Vytváří se je sám učitel, logoped (soubory obrázků, slov, říkanek, pomůcky a obrázky pro rozvoj řeči, odborné publikace a literatura, dovednosti v rámci školy)

4. registrační

Odvracení pozornosti vadně mluvícího jednotlivce od své vlastní řeči a koncentrace (pravidelný rytmus, metronom)

5. didaktické

Slouží k diagnostice jednotlivých diagnóz (obrázky, texty, testy, záznamové nahrávky, hračky, zrcadlo, stopky, vlastní vytvořené pomůcky, špátle, lopatky, sondy, zrcátka)

6. derivační

Užívají se při nácviu artikulace, při kolektivním nácviu ve třídě pro signalizaci správnosti a nesprávnosti zvuku (malá a velká logopedická zrcadla, indikátory - N indikátor, S indikátor, Fo indikátor, sigmatrenér, echorepetitor).

7. podpůrné

Využívají se při nácviu artikulace, umožňují zvětšení čelistního úhlu, zlepšení motoriky jazyka. Žáka je nutné psychicky připravit.

8. víceúčelové a diagnostické

Zaznamenávají zvukově řeč žáka a průběh vývoje řeči, stav výslovnosti a rozvoje řeči (magnetefon, film, videozáznam, videorekordér).

9. vlastní pomůcky učitele, logopeda

Pomůcky, které se dají využít ve více oblastech k více činnostem (sondy, píšťala, balónky, zrcadlo).

Výchovné a vzdělávací strategie, které cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Klíčová kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie
Kompetence k učení	uplatňujeme individuální přístup k žákům umožňujeme žákům poznat souvislosti jejich znalostí a dovedností vedeme žáky k trpělivosti, povzbuzujeme je, při hodnocení používáme prvky pozitivní motivace promýšlíme a využíváme mezipředmětové vztahy
Kompetence k řešení problémů	podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů seznamujeme žáky se strategiemi řešení problémů vedeme žáky ke kontrole vlastní práce
Kompetence komunikativní	vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli ostatními dospělými ve škole i mimo ni vedeme žáky k vyjadřování a obhajování názorů a kultivujeme jejich projev využíváme modelové a herní situace k nácviku dovedností pozorně naslouchat a vnímat sdělení partnerů zaměřujeme se na rozvíjení komunikačních dovedností žáků v mateřském jazyce, cizích jazycích, informačních a komunikačních technologiích rozvíjíme u žáků schopnost formulovat vlastní myšlenky, respektovat názory druhých vedeme žáky k využívání jazykových i nonverbálních prostředků komunikace v různých situacích adekvátně účelu komunikace netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé chování a vyjadřování žáků vytváříme schopnost odolávat manipulativním způsobům komunikace

Kompetence sociální a personální	podporujeme vzájemnou pomoc žáků vytváříme podmínky pro práci žáků v týmu podněcujeme žáky k diskuzi v malé skupině i v celé třídě vedeme žáky k vytváření si pozitivní představy o sobě samém
Kompetence občanské	seznamuje žáky se základními normami společenského chování a vedeme je k jejich dodržování podněcujeme schopnost žáků vcítit se do situací ostatních lidí
Kompetence pracovní	vedeme žáky k dodržování hygienických pravidel vytváříme podmínky pro získávání základních praktických dovedností dbáme na pečlivost a zodpovědnost za svou práci

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Vzhledem ke specifické charakteristice vzdělávacího předmětu Logopedická péče nelze učivo dělit na jednotlivé ročníky. Výuka tohoto předmětu je dána charakterem jednotlivých diagnóz. Děti a žáci postupují dle svých individuálních možností a schopností dle zásad logopedické péče v rámci svého individuálního logopedického plánu.

Očekávané výstupy:

- dle svých schopností a možností komunikuje
- zvládá základy správného tvoření dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla; dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je v chování druhých

Učivo:

- psychosomatické dovednosti – práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace

Poruchy řeči a vývojové poruchy učení

Dyslalie

Doporučujeme návaznost na ranní logopedické rozcvičky a individuální procvičování v hodinách Logopedické péče dle logopedických plánů.

Přípravná cvičení – gymnastika mluvidel, myofunkční terapie zaměřená k vyvození jednotlivých hlásek artikulačních okrsků.

Využívání napodobovacích reflexů, správného mluvního vzoru, v počátcích s užitím zvukomalebných slov. Navázání postupů substitučního a mechanického vyvození hlásek.

Doporučení:

- Zařazení a využití multisenzoriálního vnímání a přístupu při nácviku
- Při nácviku postupovat metodou malých kroků, respektovat krátkodobost akce, soustavnost a reflexnost
- Dávat přednost fyziologickému způsobu vyvození hlásek před užíváním mechanických pomůcek
- U hlásek v jednotlivých artikulačních okresech postupovat zpravidla dle metodického postupu – vyvození, fixace hlásky ve větách, pozicích slova, souslovích, říkankách, při čtení a praktickém užití ve spontánním mluvním projevu
- Výběr hlásek při postupné nápravě řeči vyplývá z artikulačních okrsků, které jsou řazeny dle vývojovosti
 - vokály
 - P B M F V
 - T D N
 - Měkčení
 - Skupina ostrých sigmatismů
 - Skupina tupých sigmatismů
 - Lambdacismus
 - Rotacismy
 - K G
 - H CH J

V rámci Logopedická péče bude respektována individualita žáka a není nutné trvat na striktním dodržování posloupnosti artikulačních okrsků hlásek.

OVŘ, Dysfázie

Doporučení:

- Užití základního hlasového materiálu (zvuky, slabiky, zastupující slovo, mimika, modulace, gestikulace, řazení krátkých slov, vnitřní řeč dítěte)
- Rozšiřování slovní zásoby, pasivní rozumění řeči, zvuků a jednoduchých slov
- Užití slov v daných tématických celcích
- Práce s pasivní zásobou – třídění dle daných požadavků
- Aktivní používání řeči
- Slova jednoslabičná, zavřená slabika, dvojslabičná slova, tři a víceslabičná slova
- Rozšiřování aktivní slovní zásoby dle tématických celků
- Opakování slovní zásoby a zpřesňování významu slov
- Rozšiřování slovní zásoby dle druhů slov
- Spojování slov stejného typu do dvojic a trojic
- Kombinace slovních druhů při stavbě věty
- Spojování vět – popis
- Dialog
- Rozvoj gramatických struktur a korekce dysgramatismu (pasivní a aktivní etapa)
- Reedukace výslovnosti

Koktavost - balbuties

Doporučení:

- Intenzivní logopedická péče
- Přípravná cvičení - rozlišení pomalu – rychle
 - dechová cvičení
 - rytmizační cvičení
 - cvičení rytmických struktur
- Hlasová cvičení
- Nácvik pasivního rozlišení měkkého a tvrdého hlasového začátku
- Nácvik aktivního použití měkkého a tvrdého hlasového začátku
- Uvolňovací artikulační cvičení
- Nácvik pasivního rozlišení měkce vázaných slabik a slabik oddělených tvrdým hlasovým začátkem
- Nácvik aktivního napodobení slabik oddělených tvrdým hlasovým začátkem
- Cvičení plynulosti mluvy

- Asociační cvičení
- Cvičení čtení
- Řečnická cvičení
- Rozhovor
- Nácvik pohotovosti v modelových situacích
- Nácvik vědomého koktání
- Zpěv, dramatizace, recitace
- Možnost využití Lee efektu
- Dodržovat duševní hygienu a vyhýbat se stresovým a nepříjemným situacím
- Pozitivně oceňovat zlepšení, úspěch a kvalitativní pokroky v řeči

Porucha řeči při DMO

Doporučení:

- Respektujeme zásady vývojovosti, reflexnosti, rytmizace, komplexnosti, kolektivnosti, přiměřenosti, individuálního přístupu
- Rozvoj hrubé a jemné motoriky, motoriky mluvidel
- Dechová cvičení
- Průpravná mluvní cvičení
- Fonační a artikulační cvičení
- Sluchová cvičení
- Pohybová stimulace
- Nácvik pohybových a mluvních dovedností ve spojení s reflexně inhibičními polohami

Vývojové poruchy učení

- Umožňujeme žákům používat potřebné a dostupné kompenzační pomůcky
- Uplatňujeme zdravotní hlediska a respektujeme individuální pracovní tempo
- Podporujeme nadání a talent dětí se speciálními vzdělávacími potřebami vytvářením vhodné nabídky a s využitím odpovídajících metod při výuce
- Uplatňujeme různé učební styly
- Využíváme vhodné učebnice a učební pomůcky
- Spolupracujeme se školním psychologem

Dyslexie

Doporučení:

- Vyvozování písmen s použitím multisenzoriálního přístupu
- Spojování písmen do slabik, předcházet "dvojitému čtení"
- Plynulé čtení slov a vět, které vede k porozumění čteného textu
- Mimořádnou pozornost věnovat nácviku tvarově a zvukově podobných písmen
- V rámci předčtenářského období provádět přípravná cvičení zaměřená na orientaci a zrakové vnímání

Dysortografie

Doporučení:

- Provádět cvičení na rozlišování délky samohlásek
- Provádět cvičení pro rozlišování měkkých a tvrdých slabik
- Cvičení pro rozlišení a užití sigmatismu obou řad
- Cvičení zaměřená na odstraňování chyb ve struktuře slova (vynechávání, přidávání, přesmykování písmen, slabik)
- Cvičení vedoucí k uvědomění si hranic slov v písmu, užívání předložek, začátku a konce věty
- Cvičení vedoucí k osvojování mluvnického učiva (vyjm. slova, párové hlásky, měkké, tvrdé slabiky, psaní velkých písmen a další)
- Při opravě písemných prací pedagog přihlíží k individuálním možnostem žáka a citlivě s chybou žáka pracuje, aby žák neztratil motivaci k práci a duševní pohodu

Dysgrafie

Doporučení:

- Rozvoj hrubé a jemné motoriky
- Správné držení psacího náčiní
- Průpravná a uvolňovací cvičení
- Nácvik graficky správných tvarů písmen
- Tolerování zhoršené kvality písma
- Náročnost psaného textu přizpůsobovat individualitě a možnostem žáka

Dyskalkulie

Doporučení:

- Rozvoj zrakové a sluchové percepce, cvičení koncentrace, cvičení rytmická zaměřená na rozvíjení řeči
- Předčíselné představy formou hry formovat (třídění, prostorové pojmy, uspořádání PL orientace)
- Provádět cvičení zaměřená na rozvoj a upevňování číselných představ (porovnávání množství, přiřazování, orientace na číselné ose, čtení čísel, rozklad)
- Cvičení vedoucí k uvědomování si struktury čísla, poziční hodnoty číslice v čísle
- Vytváření a objasňování matematických operací na základě manipulace s názorem, předměty a prvky
- Při řešení slovních úloh vycházet z principu matematizace v běžných situacích
- Využít her, hádanek, soutěží a rébusů k chápání číselných řad
- Pomocí modelování a zvládnutí grafomotorických dovedností umožnit žákům zvládnout učivo geometrie
- Prostřednictvím využití mezipředmětových vztahů se orientovat v čase
- K hodnocení žáka přistupovat s pochopením a jeho výsledky prověřovat způsobem tolerujícím odlišnost žáka

Poruchy řeči při ADHD

Porucha ADHD zahrnuje již zmíněné poruchy řeči. Jejich reedukace vyplývá z charakteristik těchto poruch. Nejčastěji se vyskytují artikulační neobratnosti, diferenciací měkkých a tvrdých slabik, specifické asimilace.

6. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

6.1 Pravidla pro hodnocení žáků

Hodnocení a klasifikace žáka

Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm, slovně nebo kombinací obou způsobů. Při hodnocení a klasifikaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze postižení nebo znevýhodnění (§ 16 školského zákona).

Škola převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce.

U žáků se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo se sociálním znevýhodněním rozhoduje ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

V posledním roce docházky žáka na naší školu vydá škola žákovi výstupní hodnocení o úrovni a výsledcích jeho vzdělání.

Stupně klasifikace ¹

1 – výborný

2 – chvalitebný

3 – dobrý

4 – dostatečný

5 – nedostatečný

Vyjádření hodnocení

Při hodnocení se použije na vysvědčení pro 1. - 5. ročník číslice.

Slovní hodnocení

Slovní hodnocení obsahuje kritéria:

- co hodnotíme
- míru dosažení kritérií

Při hodnocení prospěchu žáka může být u žáka ve všech vyučovacích předmětech použito slovní hodnocení. Slovní hodnocení musí vystihovat úroveň vzdělání žáka, které dosáhl, zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům.

Celkové hodnocení žáka

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

- prospěl(a) s vyznamenáním,
- prospěl(a),

¹ §15 odst. 3 vyhlášky č. 48/2005 Sb.

- neprospěla(a),
- nehodnocen(a),

Žák 1.-5. ročníku je hodnocen stupněm:

- **prospěl(a) s vyznamenáním**, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 -chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školní vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré; v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace postupuje škola podle pravidel hodnocení žáků podle ²,
- **prospěl(a)**, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.
- **neprospěla(a)**, je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.
- **nehodnocen(a)**, není-li možné žáka hodnotit z některého z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem na konci prvního pololetí

Postup do vyššího ročníku

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcových vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník.

Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí ³.

² § 14 odst. 1 písm. e) vyhlášky č. 48/2005 Sb.

³ § 52 odst. 2 školského zákona

Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník.

Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad. Komisionální přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka ⁴.

Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní školy již jednou ročník opakoval; tomuto žákovi může ředitel školy na žádost jeho zákonného zástupce povolit opakování ročníku pouze z vážných zdravotních důvodů ⁵.

Žáci, kteří na prvním stupni základní školy dosud neopakovali ročník, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky.

Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální ⁶.

Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku.

V odůvodněných případech může krajský úřad rozhodnout o konání opravné zkoušky a komisionálního přezkoušení podle § 52 odst. 4 na jiné základní škole. Zkoušky se na žádost krajského úřadu účastní školní inspektor ⁷.

4 § 52 odst. 4 školského zákona

5 § 52 odst. 5 školského zákona

6 § 53 odst. 2 školského zákona

7 § 53 odst. 4 školského zákona

Obecné zásady pro hodnocení a klasifikaci

- Při průběžném i celkovém hodnocení uplatňuje pedagogický pracovník přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi
- Výsledky práce žáka posuzuje objektivně
- Při klasifikaci přihlíží k věkovým zvláštnostem, k stupni postižení řečového vývoje, k úrovni mentálního postižení, k specifickým vývojovým poruchám učení a k jeho možným indispozicím v průběhu klasifikačního období.

Pro potřeby klasifikace se předměty dělí do tří skupin – předměty s převahou teoretického zaměření, předměty s převahou praktických činností a předměty s převahou výchovného a uměleckého zaměření.

Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřeceňuje žádné z vedených kritérií, posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu.

Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci

Podklady pro hodnocení a klasifikaci výchovně vzdělávacích výsledků a chování žáka získává učitel zejména těmito metodami, formami a prostředky:

- soustavným diagnostickým pozorováním,
- soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování,
- různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové), didaktickými testy, kontrolními písemnými pracemi a praktickými zkouškami,
- analýzou výsledků činnosti žáka,
- konzultacemi s ostatními učiteli a podle potřeby i s pracovníky SPC a zdravotnických služeb, zejména u žáka se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním a sociálním znevýhodněním,
- rozhovory se žákem a zákonnými zástupci žáka.

Žák 5. ročníku základní školy musí být z předmětu vyzkoušen ústně nebo písemně alespoň dvakrát za každé pololetí, z toho nejméně jednou ústně. Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Při

ústním zkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek a prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 14 dnů.

Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích.

Termín kontrolní práce prokonzultuje učitel s třídním učitelem. V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku uvedeného charakteru.

Učitel je povinen v daném školním roce vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování žáků musí být ⁸:

- jednoznačné,
- srozumitelné,
- srovnatelné s předem stanovými kritérii,
- věcné,
- všestranné.

Hodnocení vychází z posouzení míry dosažení očekávaných výstupů formulovaných v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu. Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné ⁹.

Klasifikace žáka

Žáci se klasifikují ve všech vyučovacích předmětech uvedených v učebním plánu příslušného ročníku, s výjimkou logopedické péče.

Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu.

Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Přitom se přihlíží k systematičnosti v práci žáka po celé klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období.

Při určování klasifikačního stupně posuzuje učitel výsledky práce žáka objektivně, nesmí podléhat žádnému vlivu subjektivnímu ani vnějšímu.

Ředitel školy určí způsob, jakým budou třídní učitelé a vedení školy informováni o stavu klasifikace ve třídě.

⁸ § 14 odst. 2 vyhláška č. 48/2005 Sb.

⁹ § 14 odst. 3 vyhláška č. 48/2005 Sb.

Případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednají při pedagogické radě. Na konci klasifikačního období, v termínu, který určí ředitel školy, zapíše učitelé příslušných předmětů číselné výsledky celkové klasifikace do katalogových listů a připraví návrhy na umožnění opravných zkoušek nebo na klasifikaci v náhradním termínu.

Zákonný zástupce žáka informuje o prospěchu a chování

- třídní učitel nebo učitel jednotlivých předmětů dle pokynů ředitele školy (třídní schůzky, konzultační dny,...),
- ředitel v případě mimořádného zhoršení prospěchu nebo chování, bezprostředně a prokazatelným způsobem.

Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření

Převahu teoretického zaměření mají jazykové, společenskovědní, přírodovědné předměty a matematika. Při klasifikaci výsledků v těchto vyučovacích předmětech vychází vyučující z požadavků školního vzdělávacího programu s ohledem na očekávané výstupy v daném ročníku.

Při klasifikaci sleduje zejména:

- ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů,
- kvalitu a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti,
- schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí,
- kvalitu myšlení, především jeho logiku, samostatnost a tvořivost,
- aktivitu v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim,
- přesnost, výstižnost a odbornou i jazykovou správnost ústního a písemného projevu,
- kvalitu výsledků činností,
- osvojení účinných metod samostatného studia.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti, výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností, při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je v celku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat.

Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou praktického zaměření

Převahu praktické činnosti mají na prvním stupni základní školy pracovní činnosti.

Při klasifikaci v tomto předmětu se vychází z požadavků učebních osnov školního vzdělávacího programu. Při klasifikaci se sleduje zejména:

- vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem,
- osvojení praktických dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce,
- využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech,
- aktivitu, samostatnost, tvořivost, iniciativu v praktických činnostech,
- kvalitu výsledků a dokončení pracovních činností,
- organizaci vlastní práce a pracoviště, udržování pořádku na pracovišti,

- dodržování předpisů a bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a péči o životní prostředí,
- hospodárné využívání surovin, materiálů, energie, překonávání překážek v práci,
- obsluhu a údržbu pomůcek, nástrojů, náradí a měřidel.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně uplatňuje získané dovednosti a návyky. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce; dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně využívá suroviny, materiál, energii. Vzorně obsluhuje a udržuje pomůcky, nástroje, náradí a měřidla. Aktivně překonává vyskytující se překážky a snaží se svou práci vždy dle svých schopností dokončit.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští malých chyb. Pomůcky, nástroje, náradí a měřidla obsluhuje a udržuje s drobnými nedostatky. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák projevuje vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem s menšími výkyvy. Za pomoci učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře

přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Na podněty učitele je schopen hospodárně využívat suroviny, materiály a energii. K údržbě pomůcek, přístrojů, náradí a měřidel musí být částečně podněcován. Překážky k práci překonává jen s častou pomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci, k pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem. Získané teoretické poznatky dovede využít při praktické činnosti jen za soustavné pomoci učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Při volbě postupů a způsobů práce potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Práci dovede organizovat za soustavné pomoci učitele, méně dbá o pořádek na pracovišti. Méně dbá na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o životním prostředí. Porušuje zásady hospodárnosti využívání surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě pomůcek, přístrojů, náradí a měřidel se dopouští závažných nedostatků. Překážky v práci překonává jen s pomocí učitele.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák neprojevuje zájem o práci a vztah k ní, ani k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele. Práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně zdraví při práci a nedbá na ochranu životního prostředí. Nevyužívá hospodárně surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě pomůcek, přístrojů a náradí, nástrojů a měřidel se dopouští závažných nedostatků.

Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření

Převahu výchovného zaměření mají: výtvarná výchova, hudební výchova, tělesná výchova.

Při klasifikaci v těchto předmětech se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu,
- osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace,
- poznání zákonitostí daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti,
- kvalita projevu,
- vztah žáka k činnostem a zájem o ně,

- estetické vnímání, přístup k uměleckému dílu a k estetice ostatní společnosti,
- v tělesné výchově s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žáka všeobecná tělesná zdatnost, výkonnost a jeho péče o vlastní zdraví.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně, podle požadavků školního vzdělávacího plánu, je rozvíjí v individuálních a kolektivních projevech. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný, v hudební a tělesné výchově přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Má výrazně aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu a projevuje k nim aktivní vztah. Úspěšně rozvíjí svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které úspěšně rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je esteticky působivý a má jen menší nedostatky. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o umění, o estetiku a tělesnou zdatnost. Rozvíjí si v požadované míře estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečný aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Nerozvíjí v požadované míře svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní, tvořivý. Při provádění požadovaných činností je málo pohotový a má větší nedostatky. Projevuje velmi malý zájem a snahu.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí úsilí rozvíjet svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Hodnocení a klasifikaci chování žáků¹⁰

Chování žáka je klasifikováno těmito stupni:

- 1 – velmi dobré
- 2 – uspokojivé
- 3 – neuspokojivé

Obecné zásady

- Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli a rozhoduje o ní ředitel po projednání v pedagogické radě.
- Kritériem pro klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka; k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná.
- Postihování chování žáka mimo školu. Rodiče je třeba vést k tomu, aby plně odpovídali za své děti v oblasti výchovné. Škola hodnotí a klasifikuje žáky především za jejich chování ve škole. Jsou-li však závažné a prokazatelné důvody udělit žákovi výchovné opatření vedoucí k posílení kázně, jeví se objektivní hodnotit žáka za chování zejména ve škole, ale ve vážných případech přihlídnout k chování i mimo školu, jedná-li se o případy, jejichž projednávání se škola přímo účastní.

¹⁰ § 15 odst. 1 vyhláška č. 48/2005 Sb.

Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování:

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a aktivně prosazuje ustanovení školního řádu. Má kladný vztah ke kolektivu třídy a školy, přispívá k jeho upevňování a k utváření pracovních podmínek pro vyučování a pro výchovu mimo vyučování. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Chování žáka je v podstatě v souladu s pravidly chování a s ustanoveními školního řádu. Dopouští se závažnějšího přestupku, nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Nepřispívá aktivně k upevňování kolektivu. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 3 (neuspokojivé)

Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům chování nebo proti školnímu řádu; zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje činnost kolektivu.

Výchovná opatření¹¹

K výchovným opatření patří:

- Pochvala
- Napomenutí třídního učitele
- Důtka třídního učitele
- Důtka ředitele školy

Pochvala

Pochvalu uděluje na návrh třídního učitele ředitel školy za významný přínos žáka pro dobré jméno školy, za reprezentaci školy popř. za vynikající prospěch a trvale dobré výsledky ve výuce, za vzornou domácí přípravu nebo za vzorné chování. Pochvala se vypíše na vysvědčení v daném pololetí, kdy byla udělena.

¹¹ § 17 vyhláška č. 48/2005 Sb.

Napomenutí třídního učitele

Napomenutí třídního učitele uděluje třídní učitel za méně závažné porušení školního řádu. O udělení napomenutí provede zápis do katalogového listu, seznámení s ním prokazatelně zákonné zástupce žáka a na nejbližší pedagogické radě seznámí s udělením napomenutí.

Důtku třídního učitele

Důtku třídního učitele uděluje třídní učitel za opakované drobné přestupky proti školnímu řádu a postup vyřízení důtky je stejný jako u napomenutí třídního učitele.

Důtku ředitele školy

Důtku ředitele školy uděluje na návrh třídního učitele či vyučujícího učitele ředitel školy po projednání v pedagogické radě. Ředitel školy prokazatelně seznámí rodiče žáka s udělením důtky a s důvody, které k ní vedly a důtka je zapsána třídním učitelem do pedagogické dokumentace žáka.

Hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ¹²

Hodnocení výsledků vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm, slovně nebo kombinací obou způsobů.

Způsob klasifikace

U žáka se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním a sociálním znevýhodněním se při jeho hodnocení a klasifikaci přihlédne k charakteru postižení či znevýhodnění.

Zjišťování úrovně vědomostí

Pro zjišťování úrovně žákovských vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá postižení či znevýhodnění negativní vliv. Pokud je to nutné, nebude žák s postižením či znevýhodněním vystavován úkolům, v nichž vzhledem k postižení či znevýhodnění nemůže přiměřeně pracovat a podávat požadované výkony.

¹² § 14 odst. 1 písm. h) vyhláška č. 48/2005 Sb.

Hodnocení a klasifikace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Je vhodné, aby klasifikace byla provázena hodnocením, tj. vyjádřením pozitivních stránek výkonu, objasněním podstaty neúspěchu, návodem, jak mezery a nedostatky překonávat, jak dále prohlubovat úspěšnost apod. Jestliže v některých případech nebude žák klasifikován, neznamená to, že by mělo být současně omezeno jeho hodnocení. Zejména u těch žáků, kteří nejsou klasifikováni, je na místě hodnotit co nejčastěji a mít na zřeteli motivační a diagnostickou funkci hodnocení i jeho funkci regulativní.

Žáci se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním a sociálním znevýhodněním mohou být na základě žádosti zákonných zástupců během celého jejich vzdělání, hodnoceni z vyučovacích předmětů slovně. Jakmile žák překoná nejvýraznější obtíže, je vhodné postupně přecházet k běžné klasifikaci.

Za určitých okolností lze u žáka provést klasifikaci známkou s tím, že učitel vezme v úvahu zdravotní postižení, zdravotní či sociální znevýhodnění a hodnocení se v mírnější známce. Při uplatňování všech těchto možností je třeba postupovat velmi individuálně, s využitím všech dostupných informací, zejména informací z odborných vyšetření, podpořit jeho možnosti být úspěšný (jedna z podstatných podmínek pro zdravý rozvoj osobnosti).

Kritéria slovního hodnocení¹³

Ovládnutí učiva předepsaného školního vzdělávacím programem

- ovládá bezpečně
- ovládá
- podstatně ovládá
- ovládá se značnými mezerami
- neovládá

Úroveň myšlení

- pohotové, bystré, dobře chápe souvislosti
- uvažuje celkem samostatně

¹³ § 52 odst. 2 a 3 školského zákona

- menší samostatnost myšlení
- nesamostatné myšlení
- odpovídá nesprávně i na návodné otázky

Úroveň vyjadřování

- výstižné, poměrně přesné
- celkem výstižné
- nedostatečně přesné
- vyjadřuje se s obtížemi
- nesprávné i na návodné otázky

Úroveň aplikace vědomostí

- spolehlivě, uvědoměle užívá vědomostí a dovedností
- dovede používat vědomosti a dovednosti, dopouští se drobných chyb
- s pomocí učitele řeší úkoly, překonává obtíže a odstraňuje chyby, jichž se dopouští
- dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
- praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí učitele

Píle a zájem o učení

- aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
- učí se svědomitě
- k učení a práci nepotřebuje mnoho podnětů
- malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty
- pomoc a pobízení k učení jsou neúčinné

Komisionální zkoušky

Žák koná komisionální zkoušku

- má-li zákonný zástupce pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o přezkoušení ¹⁴
- pokud koná opravné zkoušky ¹⁵
- pokud žák plní povinnou školní docházku na zahraniční škole v ČR či v zahraničí ¹⁶
- pokud žák plní povinnou školní docházku jiným způsobem, individuálním vzděláváním, které se uskutečňuje bez pravidelné účasti ve vyučování ve škole ¹⁷
- přesáhne-li absence žáka 50% v daném předmětu a učitel nemá dostatek podkladů pro klasifikaci.

Komisionální přezkoušení ¹⁸

- Komisi pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.
- Komise je tříčlenná a tvoří ji:
 - a) předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy,
 - b) zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,

¹⁴ § 52 odst. 4 školského zákona

¹⁵ § 53 odst. 2 školského zákona

¹⁶ § 38 školského zákona

¹⁷ § 41 odst. 4 školského zákona

¹⁸ § 52 odst. 4 školského zákona

- c) přisedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.
- Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením nebo stupněm prospěchu. Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.
 - O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.
 - Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení.
 - Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se školním vzdělávacím programem.
 - Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku ¹⁹.

Opravná zkouška

- (1) Komisi pro opravnou zkoušku ²⁰ jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.
- (2) Pro složení komise a její činnost platí obdobně ustanovení § 22 odst. 2 až 6 vyhlášky č. 48 o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky.

Zásady pro sebehodnocení žáků ²¹

Sebehodnocení rozvíjí sebepoznávání a sebeúctu, je projevem autonomie žáka. K metodám sebehodnocení patří např. rozhovor, dotazník, apod. Žáci se mohou sebehodnotit již od 1. ročníku školní docházky. Žákům různých ročníků bude odpovídat zvolená forma sebehodnocení.

¹⁹ § 53 školského zákona

²⁰ § 53 odst. 2 školského zákona

²¹ § 14 odst. b vyhlášky č. 48/2005 Sb.

Sebehodnocení bude sloužit jako zpětná vazba učiteli (pedagogickému pracovníkovi), **podklad pro práci s žákem v dalším období.**
